

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาวิจัยเรื่อง ผลสำเร็จในการปราบปรามอาชญากรรมของสายตรวจสถานีตำรวจภูธรเมืองเพชรบุรี ผู้วิจัยได้ทำการค้นคว้ารวบรวมแนวคิดทฤษฎีและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับอาชญากรรม
2. งานด้านการปราบปรามอาชญากรรมของสายตรวจ
3. แนวคิดเกี่ยวกับการนำนโยบายไปปฏิบัติ
4. นโยบายสำนักงานตำรวจแห่งชาติ
5. ข้อมูลทั่วไปของสถานีตำรวจภูธรเมืองเพชรบุรี
6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
7. สรุปการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับอาชญากรรม

ความหมายของอาชญากรรม

อาชญากรรม โดยทั่วไปแล้วหมายถึงการกระทำของบุคคลหนึ่ง ซึ่งเป็นการฝ่าฝืนต่อกฎเกณฑ์ที่รัฐบัญญัติไว้เป็นข้อห้ามอันได้แก่กฎระเบียบข้อบังคับต่างๆ โดยพิจารณาจากการกระทำที่เป็นอาชญากรรมได้สองแง่ คือ การกระทำที่ผิดต่อบทบัญญัติกฎหมายแต่ไม่ผิดต่อศีลธรรม ส่วนอีกแง่หนึ่งคือการกระทำที่ผิดต่อบทบัญญัติของกฎหมายและผิดต่อศีลธรรมเช่นการฆ่าผู้อื่นเป็นต้น แต่อย่างไรก็ตามผู้ประกอบอาชญากรรมหรือผู้กระทำความผิดจะต้องได้รับการลงโทษตามกฎหมาย เพียงแต่จะมากน้อยตามความรุนแรงของพฤติกรรม การกระทำความผิดและบทกำหนดโทษตามกฎหมาย และได้มีผู้ให้ความหมายไว้หลายท่าน ดังนี้

ซิลเวอร์ (Silver, 1981 อ้างถึงใน พงษ์ศักดิ์ ธรรมเขตต์, 2543 : 11) ได้สรุปความหมายของอาชญากรรมว่า เป็นการศึกษาความผิดผู้ที่กระทำผิดในสังคม ด้วยวิธีการพยายามนำความรู้ทางศาสตร์เข้ามาใช้ในการวิเคราะห์ เพื่อหาสาเหตุของการประกอบอาชญากรรมหรือสาเหตุของการกระทำผิดของเด็กและเยาวชน

ดानीเอล เกลเซอร์ (Glaser, 1974 อ้างถึงใน บุญชัย วงศ์เต๊ะ, 2545 : 10) ได้ให้ความหมายของอาชญากรรมตามแนวคิดทางสังคมวิทยาว่า มุ่งความสนใจให้กับลักษณะความผิดในตัวเองอันได้แก่ การกระทำความผิดที่เกิดขึ้นเด่นชัด เป็นความผิดที่มีความชัดเจนที่มีผลต่อศีลธรรมอันดีงาม ขัดต่อความสงบเรียบร้อยของสังคมอย่างร้ายแรง และผู้เสียหายได้รับความเสียหายจากการกระทำความผิดนั้น โดยตรงกับลักษณะความผิดที่กฎหมายบัญญัติว่าเป็นความผิด ได้แก่ ความผิดที่เกิดขึ้นขัดต่อกฎหมายที่บัญญัติไว้เป็นข้อห้าม แต่ไม่ขัดต่อศีลธรรม หรือความสงบเรียบร้อยของประชาชน ซึ่งผู้เสียหายไม่ได้รับความเสียหายจากการกระทำความผิดนั้นโดยตรง

พอล เทพพัน (Tappan, 1960 อ้างถึงใน พงษ์ชนก ยิ่งวิริยะ, 2546 : 12) ได้ให้ความหมายของอาชญากรรมว่า คือ การกระทำที่มีเจตนาละเมิดกฎหมายอาญา หรือมีเจตนาละเว้นไม่กระทำสิ่งที่กฎหมายอาญาบังคับให้กระทำ โดยไม่มีข้อแก้ตัวที่สมเหตุสมผล จึงทำให้รัฐต้องดำเนินการลงโทษตามฐานที่เป็นความผิดลักษณะอุกฉกรรจ์ หรือความผิดหลุโทษ

จากการศึกษาความหมายของคำว่า อาชญากรรม สรุปได้ว่า อาชญากรรม หมายถึง การกระทำผิดทางอาญาโดยทั่วไป ซึ่งกฎหมายได้บัญญัติว่าเป็นความผิด และกำหนดโทษไว้ชัดเจน เช่น ความผิดฐานลักทรัพย์ ยักยอกทรัพย์ ปล้นทรัพย์ ซึ่งการพิจารณาว่าการกระทำอย่างใดจะเรียกว่าเป็นอาชญากรรมนั้น แล้วแต่การพิจารณาของสังคมว่า ในขณะที่นั้นมีกฎหมายกำหนดไว้ชัดเจนว่าการกระทำเช่นนี้เป็นความผิดทางอาญา และผู้กระทำความผิดจะต้องถูกลงโทษทางกฎหมาย

ประเภทของอาชญากรรม

นักอาชญาวิทยา ได้แยกประเภทของอาชญากรรมตามหลักจริยธรรมหรือศีลธรรมไว้ 2 ประเภท ด้วยกัน คือ (เอกริชต์ แปงสนิท, 2549 : 8-10)

1. อาชญากรรมที่มีความผิดในตัวของมันเอง หรือมีความผิดทางศีลธรรม ซึ่งนักอาชญาวิทยา เรียกว่า “Mala in se” อันได้แก่ ฆาตกรรม ปล้น จี้ ชิงทรัพย์ การทำแท้ง การฆ่าตัวตาย การค้าอาวุธปืนเถื่อน การลักลอบตัดไม้ทำลายป่า ฯลฯ

2. อาชญากรรมที่ไม่มีความผิดในตัวของมันเอง แต่ถือเป็นความผิดตามที่กฎหมายกำหนดห้ามไว้ เรียกว่า “Mala Prohibita” เช่น การละเมิดกฎหมายแรงงาน การละเมิดลิขสิทธิ์ การลอกเลียนแบบสินค้า การขายของหนีภาษี การข่มขืนโดยไม่มีใบอนุญาตจับจี ฯลฯ แต่ในปัจจุบันนิยมแบ่งอาชญากรรมออกเป็น 5 ประเภท ตามลักษณะพฤติกรรม ดังนี้

2.1 อาชญากรรมปราศจากผู้เสียหาย หมายถึงอาชญากรรมซึ่งเกี่ยวข้องกับ การละเมิดศีลธรรมจรรยาของบุคคล และการที่เรียกว่าอาชญากรรมปราศจากผู้เสียหายก็เพราะผู้กระทำความผิด และผู้เสียหาย คือ บุคคลเดียวกัน ตัวอย่างของอาชญากรรมปราศจากผู้เสียหายได้แก่ ความผิดเกี่ยวกับการพนัน การค้าประเวณี การทำแท้ง การมีและใช้สิ่งลามกอนาจาร เป็นต้น

ตามหลักวิชาอาชญาวิทยา อาชญากรรมปราศจากผู้เสียหายเป็นอาชญากรรม ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบกับ อาชญากรรมประเภทอื่น ๆ แล้ว จัดว่าเป็นภัยอันตรายต่อสังคมในระดับต่ำ

2.2 อาชญากรรมพื้นฐาน หมายความว่า อาชญากรรมซึ่งเกี่ยวกับการประทุษร้าย ต่อทรัพย์สินร่างกาย และ/หรือชีวิตของบุคคลอื่น ตัวอย่าง อาชญากรรมพื้นฐาน เช่น ลักทรัพย์ ชิงทรัพย์ ทำร้ายร่างกายและฆ่าผู้อื่น เป็นต้น นอกจากนี้อาชญากรรมพื้นฐาน ยังอาจแยกพิจารณาได้เป็น สองชนิด คือ อาชญากรรมพื้นฐานที่ไม่ใช้กำลังรุนแรง และอาชญากรรมพื้นฐานที่ใช้กำลังรุนแรง กล่าวได้ว่าอาชญากรรมพื้นฐานเกิดขึ้นมาพร้อม ๆ กับมนุษยชาติและเป็นอาชญากรรมที่ปรากฏ อยู่ทั่วไปในทุกสังคม โดยอาจแตกต่างกันก็เพียงความถี่และความรุนแรงเป็นประการสำคัญ ส่วน อาชญากรรมผู้ประกอบอาชญากรรมพื้นฐานก็มัก ปรากฏทั้งกลุ่มที่เป็นมืออาชีพและกลุ่มที่ไม่ใช่ มืออาชีพ

2.3 อาชญากรรมองค์กร หรือ อาชญากรรมร่วมกันกระทำผิด หมายความว่า อาชญากรรมซึ่งอาชญากรรมได้รวมตัวเข้าด้วยกันตามสายการบังคับบัญชาในรูปขององค์กร โดย จัดการวางแผนและการดำเนินงานเพื่อประกอบธุรกิจผิดกฎหมายประเภทต่าง ๆ อย่างมีระบบ เป็น ขบวนการบางครั้งถ้าจำเป็นก็จะใช้วิธีการรุนแรง ซึ่งส่วนใหญ่จะมีอิทธิพลทางการเงิน เศรษฐกิจ และการเมืองหนุนหลังหรือให้ความร่วมมือ ทำให้สามารถประกอบการทุจริตต่างๆ ได้สะดวก ตัวอย่างของอาชญากรรมองค์กร ได้แก่ การค้ายาเสพติด การค้าผู้หญิง การค้าอาวุธสงครามสินค้า หนีภาษี เจ้ามือสลากกินรวบ เป็นต้น ผู้ก่อการร้าย มักถูกเรียกว่า “มาเฟีย” (Mafia) หรือ เจ้าพ่อ

2.4 อาชญากรรมคอปกขาว หมายความว่า อาชญากรรมซึ่งผู้กระทำความผิดเป็น บุคคลที่อยู่ในตำแหน่งหน้าที่การงานไม่ว่าในภาคราชการ รัฐวิสาหกิจหรือเอกชน และได้ใช้ ตำแหน่งหน้าที่ดังกล่าวในทางไม่ชอบเพื่อการแสวงหาประโยชน์ส่วนตน

2.5 อาชญากรรมพิเศษ หมายความว่า อาชญากรรมซึ่งมีลักษณะแตกต่างไป จากอาชญากรรม 4 ประเภทแรกทีกล่าวมาแล้ว แต่อาชญากรรมเหล่านี้มีความสำคัญและจำเป็นต้อง ได้รับความสนใจเป็นพิเศษ ตัวอย่างเช่น อาชญากรรมทางเศรษฐกิจและพาณิชย์อาชญากรรม ก่อการร้าย และอาชญากรรมทางคอมพิวเตอร์ เป็นต้น อาชญากรรมเหล่านี้มีความละเอียด และ สลับซับซ้อน ซึ่งยากแก่การศึกษา และควบคุมในทำนองเดียวกับอาชญากรรมองค์กรและ อาชญากรรมคอปกขาว กล่าวได้ว่า ในการควบคุมอาชญากรรมพิเศษเหล่านี้ กระบวนการยุติธรรม มักไม่สามารถดำเนินการได้โดยลำพัง แต่มักจำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือ และประสานงานกับ หน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องอาจทั้งภายในและหรือระหว่างประเทศ

สุพัตรา สุภาพ (2546 : 42) ได้แบ่งอาชญากรเป็น 6 ประเภท คือ

1. อาชญากรเป็นครั้งคราว จะก่อคดีอาชญากรรมเมื่อโอกาสอำนวยกระทำอาชญากรรม เพราะแรงผลักดันควบคุมสติไม่ได้ เช่น เมมา อยาก เป็นต้น บางพวกได้รับความกดดันทางจิตใจอย่างรุนแรง จนไม่สามารถควบคุมสติอยู่ได้ เช่น ถูกข่มเหง ถูกสบประมาท เป็นต้น

2. อาชญากรเป็นนิสัย มีนิสัยชอบทำอาชญากรรม ประพฤติตามสันดานเดิม และกระทำไปตามแรงกระตุ้นของความต้องการต่าง ๆ และเมื่อกระทำจนเป็นนิสัยก็จะกลายเป็นของธรรมดา

3. อาชญากรคอเช็ดขาว หรืออาชญากรผู้ดี (White Collar Criminal) เป็นพวกที่มีอาชีพ แต่ชอบกระทำผิดกฎหมายในเรื่องการเงิน เช่น ข้าราชการคอร์รัปชัน พ่อค้าหนีภาษี นายธนาคาร โกงเงินธนาคาร เป็นต้น

4. อาชญากรอาชีพ เป็นพวกที่ถือว่าอาชญากรรมคือ อาชีพของเขา พอใจที่มีรายได้จากการประกอบอาชญากรรม เพราะเห็นว่าได้เงินดีและไม่ต้องเหนื่อยยากมาก รู้เทคนิคและเชี่ยวชาญในการกระทำผิด เช่น คัมมมนุษย์ มือปืนรับจ้าง ย่องเบา

5. อาชญากรจิตผิดปกติ เป็นพวกที่มีปัญหาทางด้านจิตผิดปกติ ความผิดปกติทางจิต เป็นเหตุให้ก่ออาชญากรรม ซึ่งอาจเป็นเพราะมีสิ่งมากระตุ้น หรืออาจเพราะขาดความรับผิดชอบ ไม่สามารถจะไต่ตรองว่าที่ทำนั้นถูกหรือผิด

6. องค์กรอาชญากร เป็นการรวมกลุ่มตั้งแก๊งค์ของพวกอาชญากร มีการดำเนินการอย่างเป็นระเบียบแบบแผน แบ่งงานเป็นสัดส่วน มีหัวหน้าคุมงานตามลำดับชั้น องค์กรอาชญากร จะหาเงินโดยใช้วิธีการที่ทุจริต เขี้ยม โหด เช่น ค้ายาเสพติด ลักพาตัวเรียก ค่าไถ่ เรียกค่าคุ้มครอง จากบริษัท ห้างร้าน องค์กรอาชญากร อำนาจและมีความร้ายแรงมาก มีอาวุธ มีเงินและมีอิทธิพลอย่างกว้างขวาง

ผลกระทบของปัญหาอาชญากรรม

1. ผลกระทบต่อประชาชนโดยตรง ในฐานะเป็นผู้เสียหายหรือเป็นเหยื่อของอาชญากรรม ทั้งในแง่ชีวิต และทรัพย์สิน รวมตลอดถึงกระทบต่อครอบครัวหรือญาติพี่น้องของผู้เสียหายด้วย

2. ผลกระทบต่อเสถียรภาพของรัฐบาล ในกรณีที่รัฐไม่สามารถควบคุมให้ความคุ้มครอง และให้ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนได้ รัฐบาลนั้นก็จะต้องอยู่ในตำแหน่งต่อไปไม่ได้

3. ผลกระทบต่อการพัฒนาประเทศ ทั้งในทางเศรษฐกิจ และสังคม คือ ขัดขวางและบั่นทอนการพัฒนาประเทศทำให้การพัฒนาประเทศไม่บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้และทำให้ใช้

ทรัพยากรที่มีอยู่ในการพัฒนาประเทศได้ไม่เต็มที่และในทางกลับกันเมื่อการพัฒนาประเทศไม่ได้ผลตามเป้าหมายแล้วก็จะมีผลในทางเพิ่ม ปัญหาอาชญากรรมมากยิ่งขึ้น

สาเหตุของอาชญากรรม

1. สภาพหรือเงื่อนไขทางสังคม (Social Condition) ซึ่งได้แก่

1.1 สภาพทางสังคม เช่น ระบบการศึกษาไม่เหมาะสม การจัดที่อยู่อาศัยไม่พอเพียงการระบาดของอบายมุขต่าง ๆ เช่น การพนัน ยาเสพติดให้โทษ และการค้าประเวณี

1.2 สภาพทางเศรษฐกิจ เช่น ปัญหาการว่างงาน ความยากจน การกระจายรายได้ไม่ทั่วถึง และไม่เป็นธรรม การผูกขาดทางเศรษฐกิจ เป็นต้น

1.3 สภาพทางสาธารณสุข เช่น การปลอมปนอาหาร และเครื่องดื่ม และการใช้ยาในทางที่ผิด เป็นต้น

1.4 สภาพทางการเมือง เช่น ความขัดแย้งและต่อสู้กับทางการเมือง การแย่งชิงผลประโยชน์ส่วนตัวและพรรคพวกโดยอาศัยวิถีทางการเมือง เป็นต้น

1.5 สภาพทางครอบครัว เช่น สภาพบ้านแตก บิดามารดาไม่มีการเอาใจใส่ อบรมดูแลบุตรธิดา บิดามารดามีลูกมากเกินไป และความขัดแย้งภายในครอบครัว เป็นต้น

2. สภาพหรือเงื่อนไขทางจิตใจ (Mental and Psychological) คือ จิตใจไม่ปกติหรือวิปริต อาจโดยกรรมพันธุ์หรือถูกกดดันโดยสภาพหรือเงื่อนไขทางสังคมดังกล่าวข้างต้น

3. สภาพทางสิ่งแวดล้อม (Environmental Conditions) คือ สภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวยต่อการประกอบอาชญากรรม เช่น การสร้างที่ประกอบธุรกิจการค้าโดยมีชอกมุลลับตา การสร้างที่อยู่อาศัย โดยไม่คำนึงถึงการป้องกันอาชญากรรม การไม่จัดให้มีแสงสว่างเพียงพอในถนนหนทาง การไม่จัดคนเฝ้าหรือจัดอุปกรณ์ป้องกันอาชญากรรมอย่างเพียงพอ ทั้ง 3 อย่างนี้ อย่างไม่อย่างใดอย่างหนึ่งหรือรวมกันอาจก่อให้เกิดอาชญากรรมได้

สำนักงานตำรวจแห่งชาติ (2542 : 76) ได้แบ่งสภาพปัญหาอาชญากรรมออกเป็น 2 ประเภท คือ

1. อาชญากรรมบนพื้นฐานที่เกี่ยวกับการดำรงชีวิตของประชาชน

2. อาชญากรรมของคดีอุกฉกรรจ์และสะเทือนขวัญ ซึ่งปัญหาพื้นฐานของประชาชนในเรื่องความยากจน การยกระดับค่าครองชีพ การปลูกฝังจิตสำนึกทางการศึกษาจริยธรรม ศีลธรรมของประชาชน ก็ยังไม่ได้รับการแก้ไขช่วยเหลือจากรัฐอย่างเต็มที่ ปัญหาต่าง ๆ เหล่านี้จะก่อให้เกิดปัญหาทางสังคม และการก่อตัวของอาชญากรรมบนพื้นฐานที่เกี่ยวข้องกับการดำรงชีวิตของประชาชนดังกล่าว ซึ่งในขั้นแรกคนร้ายอาจจะกระทำไปด้วยความจำเป็นเพื่อปากท้องและความอยู่รอด แต่ต่อไปอาจจะยึดเป็นอาชีพและขยายวงกว้างจากคนเดียวเป็น 2 หรือ 3 คน หรือเป็นกระบวนการ

ถ้าหากไม่ได้รับการแก้ไขที่ต้นเหตุอย่างแท้จริง การแก้ไขที่ปลายเหตุด้วยการป้องกันและปราบปราม และทำนองเดียวกันอาชญากรรมคดีอุกฉกรรจ์และสะเทือนขวัญ ที่ประกอบด้วยคดีประเภทต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นคดีฆ่าผู้อื่นโดยเจตนา ปล้นทรัพย์ ชิงทรัพย์ ลักพาเรียกค่าไถ่ และวางเพลิง นับว่าเป็นอาชญากรรมที่สร้างความหวาดกลัว และผลกระทบต่อความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนเป็น อย่างมาก เนื่องจากลักษณะการประกอบอาชญากรรมของคนร้าย ยังคงมีความรุนแรงอุกอาจ ทำร้าย และสะเทือนขวัญแก่ประชาชน โดยทั่วไป อาวุธสงคราม อาวุธปืนเถื่อน และอาวุธร้ายแรงทุกประเภท ยังคงเป็นองค์ประกอบสำคัญที่ถูกนำมาใช้ในการประกอบอาชญากรรมของคนร้าย ยังคงมีความรุนแรงอุกอาจทำร้าย และสะเทือนขวัญประชาชน โดยทั่วไป

จากการศึกษาสาเหตุที่เกิดอาชญากรรม ส่วนใหญ่พบว่า สาเหตุทางสิ่งแวดล้อม ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญที่ก่อให้เกิดปัญหาสังคมค่อนข้างมาก ทั้งจากสภาพแวดล้อมด้านกายภาพ ซึ่งรวมสภาพดินฟ้าอากาศที่ร้อนจัด ทำให้คนโมโหง่าย สภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัย เช่น อยู่ในแหล่งเสื่อมโทรม แหล่งอบายมุขที่มี ไนต์คลับ บาร์ สถานเริงรมย์ต่างๆ ย่อมมีผลต่อพฤติกรรม ส่วนสภาพแวดล้อมทางสังคมจะประกอบด้วยพื้นฐานทางครอบครัว ซึ่งถ้าครอบครัวมีปัญหาที่ส่งผลให้สมาชิกก่อปัญหาได้เช่นกัน สภาพความยากจนทำให้ต้องต่อสู้ดิ้นรนที่อาจจะหาเลี้ยงชีพในทางที่ผิดได้ นอกจากนี้ การคบเพื่อน การด้อยการศึกษา การว่างงาน การเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วของประชากร สื่อมวลชน ตลอดจนค่านิยมของสังคมก็เป็นสาเหตุที่ก่อให้เกิดปัญหาอาชญากรรมด้วย

ทฤษฎีว่าด้วยการป้องกันอาชญากรรม

ปุระชัย เปี่ยมสมบูรณ์ (2545 : 46-72) ได้มีแนวคิดเกี่ยวกับทฤษฎีและมาตรการ เพื่อควบคุมสิ่งแวดล้อมที่อาจจะเป็นสาเหตุของการเกิดอาชญากรรม โดยการรวบรวมทฤษฎีของนักวิชาการต่าง ๆ สรุปได้ดังนี้ ทฤษฎีว่าด้วยการป้องกันอาชญากรรมสามารถแบ่งเป็น 2 แนวทาง คือ แนวทฤษฎีบังคับใช้กฎหมาย และแนวทฤษฎีชุมชนสัมพันธ์ ซึ่งแนวคิดทฤษฎีดังกล่าวสรุปได้ดังนี้

1. ทฤษฎีบังคับใช้กฎหมาย

การป้องกันอาชญากรรมได้กลายเป็นเป้าประสงค์ของงานตำรวจ เมื่อการก่อตั้งกรมตำรวจนครบาลแห่งกรุงลอนดอน ซึ่งได้เน้นให้บุคลากรตำรวจภายใต้บังคับบัญชาได้เห็นความสำคัญของการป้องกันอาชญากรรมคืองานหลักของตำรวจและมีความสำคัญยิ่งกว่าการสืบสวนสอบสวน การจับกุมการลงโทษผู้กระทำผิด ได้กลายเป็นพื้นฐานของการก่อกำเนิดแนวทฤษฎีบังคับใช้กฎหมาย เพื่อป้องกันอาชญากรรมขึ้น ซึ่งทฤษฎีการบังคับใช้กฎหมายก็คือการมุ่งเน้นเกี่ยวกับการปรากฏตัวของตำรวจและการกระจายกำลังตำรวจให้ครอบคลุมทั่วทั้งชุมชน เพื่อลดช่องว่างสำหรับผู้ที่ตั้งใจจะละเมิดกฎหมาย และงานตรวจท้องที่ของตำรวจมีลักษณะงาน

ประจำและงานเฉพาะกิจในลักษณะงานประจำตำรวจสายตรวจมักได้รับการกำหนดพื้นที่รับผิดชอบในการป้องกันอาชญากรรม

2. ทฤษฎีชุมชนสัมพันธ์ ทฤษฎีชุมชนสัมพันธ์มีรากฐานมาจากแนวคิดและผลการวิจัยของนักอาชญาวิทยากลุ่มชิคาโก ซึ่งทฤษฎีชุมชนสัมพันธ์ คือการจัดสภาพทั่วไปในลักษณะเสริมสร้างความสัมพันธ์ ให้ง่ายต่อการควบคุม สังเกต การตรวจตรา รวมทั้งสนับสนุนสมาชิกในชุมชนมีส่วนร่วมในการป้องกันชีวิต ร่างกาย และทรัพย์สิน ทั้งของตนเองและของผู้อื่น ให้ปลอดภัยจากอาชญากรรม ในส่วนของตำรวจให้การสนับสนุน และให้คำปรึกษาแก่ชุมชนในการป้องกันอาชญากรรม

3. ทฤษฎีการควบคุมอาชญากรรมจากสภาพแวดล้อม (Theory of Crime control through Enviromental Design - CED) เกิดขึ้นจากเหตุผลจากสภาพของความเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจสังคม และการเพิ่มขึ้นของประชากรในสังคมที่เปลี่ยนมาเป็นสังคมอุตสาหกรรม สภาพความเป็นอยู่ของคนในสังคมแบบต่างคนต่างอยู่ การแยกตัวจากชุมชนของบุคคล ทำให้บุคคลเกิดความรู้สึกว่าไม่มีความมั่นคงในชีวิต ร่างกายและทรัพย์สิน ทำให้เกิดความรู้สึกอ้างว้าง โดดเดี่ยว ลักษณะ ดังกล่าวนำไปสู่การทำให้เกิดผลร้ายต่อสังคมโดยรวม เป็นการกร่อนทำลายโครงสร้างของความสัมพันธ์ภายในชุมชน สมาชิกภายในชุมชนต่างปล่อยปละละเลยต่างคนต่างเอาตัวรอด ไม่สนใจต่อการป้องกันปัญหาอาชญากรรม ทำให้ในที่สุด ปัญหาอาชญากรรมจึงกลายเป็นความรับผิดชอบของตำรวจแต่เพียงฝ่ายเดียว ความปลอดภัยของสมาชิกชุมชนจึงอยู่ในภาวะที่เสี่ยงต่อการตกเป็นเหยื่ออาชญากรรม (ประชัย เปี่ยมสมบูรณ์, 2545 : 17)

ทฤษฎีการควบคุมอาชญากรรมจากสภาพแวดล้อม เป็นการนำแนวความคิดทฤษฎีบังคับใช้กฎหมาย และทฤษฎีชุมชนสัมพันธ์มาประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ โดยสาระสำคัญของทฤษฎีนี้อยู่ที่การลดช่องโอกาสสำหรับการประกอบอาชญากรรมภายใต้เงื่อนไขสภาพแวดล้อมทั้งที่เป็นรูปธรรมและนามธรรม รวมทั้งความสัมพันธ์ของสมาชิกในสังคม ภายในกรอบกฎหมายซึ่งตราขึ้นเพื่อผลประโยชน์ของประชาชนส่วนรวมด้วยสำหรับแนวทางหลักของการควบคุมอาชญากรรมจากสภาพแวดล้อมมี 2 แนวทาง คือ (ประชัย เปี่ยมสมบูรณ์, 2545 : 20-23)

1. การก่อกำแพงและปลูกฝังจิตสำนึกสำหรับบุคคลจัดเป็นแผนระยะยาว ซึ่งเกี่ยวข้องกับหลายสถาบันทางครอบครัว เริ่มจากครอบครัว สถาบันการศึกษา ศาสนาและการเมือง และจำเป็นต้องกระทำอย่างต่อเนื่องและยาวนาน

2. การจัดการสภาพแวดล้อม เพื่อขัดขวางการละเมิดกฎหมาย คือ เป็นแผนเร่งด่วน และต่อเนื่อง ซึ่งสามารถแยกพิจารณาได้ 2 มิติและมีมาตรการรองรับกล่าวคือ

2.1 สภาพแวดล้อมรูปธรรมประกอบด้วยมาตรการ 2 ระดับ คือ ระดับชุมชนและระดับบ้านเรือน ระดับชุมชน เป็นมาตรการการวางผังเมืองและชุมชนการติดตั้งไฟฟ้าส่องสว่าง การออกแบบอาคารและการสลักหมาย เลขบนทรัพย์สิน และระดับบ้านเรือน เป็นมาตรการความมั่นคงของประตูหน้าต่าง การใช้สัญญาณเตือนภัยการใช้อุปกรณ์เปิดปิด เครื่องใช้ไฟฟ้าและอื่น ๆ

2.2 สภาพแวดล้อมนามธรรม ประกอบด้วย มาตรการเพื่อนบ้านเตือนภัย มาตรการสายตรวจประชาชน และมาตรการตรวจตราบ้านเมืองการป้องกันอาชญากรรมโดยจัดการสภาพแวดล้อม จึงมิได้หมายถึงการป้องกันตนเองแบบโดดเดี่ยว โดยอาศัยเครื่องมืออุปกรณ์เท่านั้น แต่ยังหมายความรวมถึงการป้องกันอาชญากรรมพื้นฐานของชุมชนด้วย ประชาชนต้องเป็นฝ่ายจัดตั้งโครงการต่าง ๆ ขึ้นเองรวมทั้งรวมตัวกันเองรวมทั้งโครงการที่อยู่อาศัยการออกแบบและจัดระเบียบผังเมืองหรือชุมชนที่อยู่อาศัย ในลักษณะที่เป็นการเสริมสร้างความสัมพันธ์ในชุมชนอีกด้วย การจัดสภาพทั่วไปไม่ว่าระดับเมือง ชุมชน หรือในกลุ่มบ้านในลักษณะเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลให้ง่ายต่อการควบคุมสังเกตตรวจตราโดยไม่ล่วงล้ำสิทธิ เสรีภาพส่วนบุคคล มุ่งสนับสนุนส่งเสริมให้สมาชิกในชุมชนมีส่วนร่วมในการป้องกันชีวิต ร่างกาย และทรัพย์สินของตนเองและของบุคคลอื่นให้ปลอดภัยจากอาชญากรรม เป็นวิธีการที่ใช้ประชาชนเป็นแกนนำในการป้องกันปัญหาอาชญากรรม ในส่วนของตำรวจก็มีบทบาทเป็นฝ่ายวางแผนสนับสนุนและให้คำปรึกษาแก่ชุมชนในการป้องกันอาชญากรรมตามหลักชุมชนสัมพันธ์ (Community Relations Approach)

งานป้องกันอาชญากรรมถือว่าเป็นงานหลักของตำรวจและมีความสำคัญยิ่งกว่าการสอบสวน โดยให้ความสำคัญกับยุทธวิธีของตำรวจในการป้องกันอาชญากรรมที่มุ่งไปที่การตรวจท้องที่หรือการลาดตระเวนจนได้รับการขนานนามว่า เป็นกระดูกสันหลังของงานตำรวจนอกจากนี้ยังมีการใช้หลักการปรากฏตัวของตำรวจ และการกระจายกำลังตำรวจให้ครอบคลุมทั้งชุมชนโดยมีตำรวจสายตรวจ เพื่อตรวจท้องที่ในชุมชนนั้น ๆ การปรากฏตัวของตำรวจย่อมมีผลต่อการยับยั้งผู้ที่มีแนวโน้มจะประกอบอาชญากรรมและช่วยป้องกันอาชญากรรมเพราะผู้ที่กระทำความผิดมีความเกรงกลัวต่อการจับกุม การตรวจท้องที่สม่ำเสมอและต่อเนื่อง จะทำให้สมาชิกในชุมชนเกิดความรู้สึกมั่นคงและอบอุ่น คิดว่าตัวเองได้รับการคุ้มครองและมีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน (ประชัย เปี่ยมสมบูรณ์, 2545 : 8) งานตรวจท้องที่หรือสายตรวจท้องที่มีลักษณะทั้งงานประจำและงานเฉพาะกิจ โดยในงานประจำตำรวจสายตรวจมักได้รับการมอบหมายให้มีพื้นที่รับผิดชอบในการป้องกันและระงับเหตุร้ายภายในระยะเวลาที่กำหนดให้แก่แต่ละผลัดที่ปฏิบัติหน้าที่ ส่วนลักษณะงานเฉพาะกิจก็คือตำรวจสายตรวจในเขตทุกพื้นที่ คือกำลังหลักพร้อมที่จะปรากฏตัวรวมตัวในทันที เมื่อได้รับคำสั่งจากศูนย์บัญชาการ เพื่อการปฏิบัติงานเฉพาะกิจเร่งด่วน

โดยสรุปจะเห็นได้ว่า ทฤษฎีการควบคุมอาชญากรรมจากสภาพแวดล้อม เป็นการนำกฎหมายและชุมชนสัมพันธ์มาประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ในการป้องกันอาชญากรรม เพื่อลดช่องโอกาสสำหรับการประกอบอาชญากรรม เช่นเดียวกับการศึกษาครั้งนี้ ที่ผู้ศึกษามุ่งที่จะทำการศึกษาสภาพแวดล้อมทั้งในหน่วยงาน และภายนอกหน่วยงานของสถานีตำรวจว่า ปัจจัยเหล่านี้ส่งผลต่อการปฏิบัติงานด้านการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมในพื้นที่อำเภอเมืองเพชรบุรี อีกทั้งภายใต้สภาพแวดล้อมของจังหวัดเพชรบุรีที่มีแหล่งท่องเที่ยวและนักท่องเที่ยวที่เข้ามาในพื้นที่ จะมีส่วนต่อการปราบปรามอาชญากรรมในพื้นที่จังหวัดเพชรบุรี

งานด้านการปราบปรามอาชญากรรมของสายตรวจ

ภารกิจงานป้องกันและปราบปราม

1. สถาบันพระมหากษัตริย์ การถวายความปลอดภัย และรักษาพระเกียรติยศ ด้วยความจงรักภักดีมิให้บุคคลหนึ่งบุคคลใดล่วงละเมิดได้เด็ดขาดต่อพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ตลอดจนพระบรมวงศานุวงศ์ทุกพระองค์
2. ด้านความปลอดภัยในชีวิต และทรัพย์สินของประชาชน ความสงบเรียบร้อยของประชาชน ป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมทุกประเภท โดยเฉพาะอาชญากรรมที่สร้างความเดือดร้อนให้กับประชาชนอย่างกว้างขวางในภาวะเศรษฐกิจตกต่ำ และกวดขันปราบปรามการกระทำผิดกฎหมายที่เป็นเงื่อนไข หรือปัจจัยที่เป็นสาเหตุนำไปสู่การก่ออาชญากรรม

การป้องกันอาชญากรรม

1. เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารงานสายตรวจ ให้มีขีดความสามารถในการป้องกันปราบปรามอาชญากรรมอย่างเหมาะสมกับสภาพอาชญากรรม สภาพพื้นที่ และสภาพเศรษฐกิจตกต่ำในปัจจุบัน ทั้งนี้การบริหารงานสายตรวจ จะต้องจัดการอย่างเป็นระบบทั้งในด้านการเตรียมการ การควบคุมการปฏิบัติงานและการประเมินผลงาน โดยอยู่บนพื้นฐานของข้อมูลท้องถิ่น ข้อมูลอาชญากรรมที่ถูกต้องและทันสมัย
2. กำหนดรูปแบบและแผนการตรวจให้เหมาะสมกับสถานการณ์อาชญากรรม สภาพท้องที่ โดยเน้นการกระจายกำลังสายตรวจเข้าไปตรวจตรา รักษาความสงบเรียบร้อย และป้องกันอาชญากรรมให้ครอบคลุมพื้นที่อย่างทั่วถึง ปรับปรุงและพัฒนาขีดความสามารถของสายตรวจ ให้เดินทางไปยังที่เกิดเหตุ ได้อย่างรวดเร็วทันต่อเหตุการณ์ โดยการปรับปรุงพัฒนาศูนย์วิทยุ สร้างความรู้ความเข้าใจในการแจ้งเหตุของประชาชน และความรู้ความเข้าใจในการไปยังที่เกิดเหตุและการปฏิบัติ ณ จุดเกิดเหตุของตำรวจสายตรวจ

3. เน้นการจัดสายตรวจเดินเท้า ออกตรวจตราตามย่านชุมชนหนาแน่นย่านธุรกิจ ศูนย์การค้า และสถานที่แออัดต่อการประกอบอาชญากรรม เพื่อตรวจตรารักษาความสงบเรียบร้อยและสร้างความอบอุ่นใจให้แก่ประชาชนมากที่สุด

4. จัดเจ้าหน้าที่ตำรวจตามทางแยก หรือจุดสำคัญที่มีประชาชนสัญจรไปมาเป็นจำนวนมาก เพื่อเป็นจุดให้บริการรับแจ้งและให้บริการต่าง ๆ แก่ประชาชน อันเป็นแนวทางในการเสริมสร้างความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

5. การป้องกันอาชญากรรมที่กระทำต่อ ธนาคาร ร้านค้าทอง สถานบันการเงิน ร้านค้า และสถานบริการน้ำมันที่เปิดตลอด 24 ชั่วโมง โดยเฉพาะการประทุษร้ายต่อทรัพย์ โดยจัดสายตรวจและสมุดตรวจประจำจุดให้ตรวจ สายตรวจจรจร และสายสืบผลัดเปลี่ยนหมุนเวียนไปลงชื่อตรวจ ประสานให้มีสัญญาณเตือนภัย ระบบโทรทัศน์วงจรปิด และพนักงานรักษาความปลอดภัยประจำจุดต่อแออัดต่อการเกิดอาชญากรรมเหล่านี้

6. จัดเจ้าหน้าที่สายตรวจกำหนดมาตรการร่วมกับ โรงเรียน สถาบันการศึกษา และหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องในการควบคุมความปลอดภัยของเด็กและเยาวชน มิให้เบี่ยงเบนไปในทางที่ผิดกฎหมายมั่วสุมเกี่ยวข้องกับยาเสพติด ก่อเหตุทะเลาะวิวาท ก่อความเดือดร้อนในรูปแบบต่าง ๆ ต่อสังคม เพื่อเป็นการป้องกันมิให้เด็กและเยาวชน ประพฤติและปฏิบัติตนเสียหาย อันเป็นผลต่ออนาคตของตนเองและครอบครัว

7. จัดเจ้าหน้าที่ตำรวจชุมชนสัมพันธ์ แสวงหาความร่วมมือจากประชาชน ในการป้องกันปราบปรามอาชญากรรม และสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างตำรวจกับประชาชน โดยเน้นโครงการสมาชิกแจ้งข่าวอาชญากรรม เยาวชนสัมพันธ์ เพื่อให้เด็กและเยาวชนมีส่วนร่วมในภารกิจ บางส่วนของตำรวจ ซึ่งอยู่ในวิสัยที่เด็กและเยาวชนจะปฏิบัติได้

8. ควบคุม ตรวจสอบ และกำกับดูแล สถานบริการ ให้ปฏิบัติภายในกรอบของกฎหมาย ระเบียบ คำสั่งนโยบายที่เกี่ยวข้องโดยเคร่งครัด โดยเฉพาะอย่างยิ่งสถานบริการที่ปล่อยปละละเลย ให้อายุรุ่นเข้าไปมั่วสุมเสพยาเสพติด

9. กวดขันปราบปรามจับกุม แหล่งอบายมุขที่ผิดกฎหมายทุกประเภทอย่างเด็ดขาด และต่อเนื่อง โดยเฉพาะบ่อนการพนัน ตู้ม้าไฟฟ้า ตู้เกมส์ หวยปิงปอง จับยี่กี ฯลฯ และสถานบริการที่ฝ่าฝืนกฎหมาย รวมทั้งโซว์ลามกอนาจาร

การปราบปรามอาชญากรรม

1. ใช้มาตรการเชิงรุกอย่างเฉียบขาด ในการปราบปรามอาชญากรรม โดยเฉพาะคดี อุกฉกรรจ์ และสะเทือนขวัญ และคดีที่ก่อให้เกิดความเดือดร้อนอย่างรุนแรงต่อความสงบสุขของประชาชน

2. ปรากฏปรากฏกลุ่มบุคคลที่มีพฤติกรรมเป็นผู้มีอิทธิพล และกลุ่มมือปืนรับจ้าง ตลอดจนการกระทำความผิดเกี่ยวกับอาวุธสงคราม วัตถุระเบิด อาวุธปืนและอาวุธร้ายแรงทุกประเภท

3. ปรากฏปรากฏอาชญากรรมที่เป็นขบวนการ และการกระทำความผิดของคนร้ายข้ามชาติ เพื่อหลบหนีเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย เข้ามาพักอาศัยอยู่ในห้องพัก เช่น อพาร์ตเมนต์ ห้องชุด คอนโดมิเนียมต่าง ๆ ในพื้นที่รับผิดชอบ ซึ่งบุคคลเหล่านั้นส่วนหนึ่งก่ออาชญากรรมร้ายแรงขึ้น เช่น การโจรกรรมธนาคาร ร้านทอง การบังคับล่อลวงหญิงเพื่อการค้าประเวณี และเน้นการปรากฏปรากฏอาชญากรรมที่เกิดจากการกระทำของแรงงานต่างชาติ

การป้องกันปราบปรามยาเสพติดให้โทษ

1. เพิ่มความรู้ความเข้าใจการป้องกันยาเสพติดให้กับเจ้าหน้าที่ตำรวจ โดยเฉพาะตำรวจชุมชนสัมพันธ์ เพื่อให้สามารถเผยแพร่ความรู้ดังกล่าวไปสู่สถาบันครอบครัว สังคม ชุมชน โรงเรียน และสถานที่แพร่ระบาดของยาเสพติด

2. จัดชุดตำรวจชุมชนสัมพันธ์ เผยแพร่ให้ประชาชนโดยเฉพาะเด็กเยาวชน ได้ทราบถึงพิษภัยของยาเสพติดอย่างจริงจัง และต่อเนื่อง

3. ได้จัดเจ้าหน้าที่สายตรวจ ทำการกวาดค้น ควบคุม ดูแล สถานบริการประเภทต่างๆ หรือธุรกิจที่ต่อแหลมให้มีความสำคัญต่อภัยพิบัติของยาเสพติด

จากภารกิจหน้าที่ของตำรวจด้านการป้องกันปราบปราม จะเห็นได้ว่า เจ้าหน้าที่ตำรวจรวมถึงเจ้าหน้าที่ตำรวจจราจรมีหน้าที่ในด้านการป้องกันปราบปรามอยู่มากมายหลายประการอีกทั้งตำรวจจราจรยังมีหน้าที่เกี่ยวกับการป้องกันปราบปรามและความมั่นคง ซึ่งอาจแบ่งหน้าที่ ดังนี้ (สำนักงานตำรวจแห่งชาติ , 2550 : 64)

1. การจับกุมผู้กระทำความผิดในกรณีดังนี้ คือ ความผิดซึ่งหน้า และถ้าหากไม่จับกุมในทันทีอาจทำให้คนร้ายหลบหนี หรือเป็นผลเสียต่อการดำเนินคดีได้

2. การให้ความช่วยเหลือเจ้าหน้าที่สายตรวจ หรือเจ้าหน้าที่อื่นในการระงับปราบปราม หรือจับกุมผู้กระทำความผิดตามความเหมาะสม เช่น เมื่อพบว่ากำลังมีการระงับปราบปรามหรือจับกุมผู้กระทำความผิดต้องเข้าไปให้ความช่วยเหลือ หรือเมื่อได้รับการร้องขอจากเจ้าหน้าที่ผู้ระงับปราบปราม หรือจับกุมก็ต้องให้ความช่วยเหลือ

3. เมื่อได้รับคำสั่งไม่ว่าจะเป็นคำสั่งโดยลับพลัน หรือตามแผนที่ผู้บังคับบัญชา กำหนดให้ปฏิบัติอย่างหนึ่งอย่างใด ในการระงับปราบปราม จับกุม สกัดจับ ก็ให้ปฏิบัติตามคำสั่ง

ในส่วนของยุทธศาสตร์ความมั่นคงของชาตินั้น อาจแบ่งได้เป็น (สำนักงานตำรวจแห่งชาติ, 2549 : 24)

1. ถวายความปลอดภัยขององค์พระมหากษัตริย์ และพระบรมวงศานุวงศ์ โดยมีเป้าประสงค์เพื่อให้ประเทศชาติมีความมั่นคงและปลอดภัย เป็นที่เชื่อถือศรัทธาต่อนานาชาติ อารยประเทศ โดยมีลักษณะการปฏิบัติ คือ

1.1 มีแนวทางที่ชัดเจนในการถวายความปลอดภัย โดยถือเป็นภารกิจที่มีความสำคัญสูงสุด

1.2 มีมาตรการในการถวายความปลอดภัยอย่างรัดกุม และมีประสิทธิภาพ

1.3 มีความพร้อมทางด้านบุคลากร ยานพาหนะ และเครื่องมือเครื่องใช้อื่น ๆ

1.4 นำเทคโนโลยีที่เหมาะสมมาใช้ในการถวายความปลอดภัย

2. อารักขาและรักษาความปลอดภัยบุคคล โดยมีตัวชี้วัดคือ ข้าราชการที่ดี ถูกต้องรวดเร็ว ทันต่อเหตุการณ์ โดยมีลักษณะการปฏิบัติคือ

2.1 มีแนวทางที่ชัดเจนในการอารักขาและรักษาความปลอดภัยบุคคล

2.2 มีความพร้อมด้านบุคลากร และเครื่องมือเครื่องใช้ต่าง ๆ

หน้าที่ของเจ้าหน้าที่ตำรวจจราจรในการรักษาความปลอดภัยพื้นที่รับผิดชอบนั้น อาจมีแนวทางการปฏิบัติดังนี้ (คำสั่งปฏิบัติการที่ 2/50 เรื่อง แผนรักษาความปลอดภัยพื้นที่กรุงเทพมหานครของกองบังคับการตำรวจ มาตรา 50)

1. ติดตามสถานการณ์ด้านการข่าว และความเคลื่อนไหวต่างๆ อันอาจนำไปสู่การก่อความไม่สงบอย่างใกล้ชิด เพื่อให้สามารถวางแผนจัดการจราจรได้อย่างสอดคล้องประสานกัน ทั้งในบริเวณที่เกิดเหตุ หรือมีการชุมนุม และบริเวณโดยรอบ

2. จัดเจ้าหน้าที่ตำรวจร่วมปฏิบัติในการจัดการจราจร เพื่อให้เกิดผลกระทบต่อประชาชนผู้ใช้รถใช้ถนนน้อยที่สุด รวมทั้งประสานอาสาจราจร เพื่อสนับสนุนการปฏิบัติให้เพียงพอ

3. ในการตั้งด่านกวดขันวินัยจราจร ให้เน้นการปฏิบัติงานในด้านความมั่นคงด้วย

4. จัดเตรียมยานพาหนะ รถยก วัสดุอุปกรณ์ต่างๆ เช่น แผงเหล็ก กรวยยาง ป้ายห้ามจอดแบบตั้ง ให้มีความพร้อมอยู่ตลอดเวลา เพื่อสนับสนุนการปฏิบัติในระดับพื้นที่

โดยเจ้าหน้าที่ตำรวจจราจรอาจมีแนวทางปฏิบัติเพิ่มเติมดังเช่น (คำสั่งปฏิบัติการที่ 2/50 เรื่อง แผนรักษาความปลอดภัยพื้นที่กรุงเทพมหานคร ของกองบังคับการตำรวจ)

1. การปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ต้องมีความนุ่มนวล หลีกเลี่ยงความรุนแรง โดยใช้ความอดทนอดกลั้นอย่างถึงที่สุด และหากจำเป็นต้องใช้กำลังเพื่อแก้ไขปัญหาของประชาชนให้ดำเนินการในขอบเขตที่เหมาะสม

2. การแก้ไขปัญหาการก่อความไม่สงบ หรือเหตุระเบิด จะต้องยึดถือปฏิบัติตามอำนาจหน้าที่ตามที่รัฐธรรมนูญ และกฎหมายที่กำหนดไว้อย่างเคร่งครัด

3. กรณีเกิดเหตุการณ์ชุมนุมที่มีการกระทำผิดกฎหมาย เช่น การปิดถนน การทำลายทรัพย์สิน หรือสิ่งของสาธารณะ อันอาจกระทบกระเทือนสิทธิเสรีภาพของประชาชนทั่วไป ให้ดำเนินการตามยุทธวิธีของตำรวจตามกฎหมายแล้ว จะต้องบันทึกภาพเหตุการณ์ สถานที่เกิดเหตุ และการดำเนินการของเจ้าหน้าที่ไว้ทุกขั้นตอน ทั้งที่เป็นภาพนิ่ง ภาพวิดีโอ ตลอดจนการบันทึกการกระทำผิดกฎหมายต่าง ๆ ของผู้เกี่ยวข้องไว้เป็นลายลักษณ์อักษรเพื่อใช้ประโยชน์ในการดำเนินคดีต่อผู้กระทำความผิด หลังจากสถานการณ์ก่อความไม่สงบกลับคืนสู่สภาวะปกติ

แนวทางการปฏิบัติ

การป้องกันปราบปรามอาชญากรรม เป็นหน้าที่หลักของตำรวจ ในการดำเนินการเพื่อให้เกิดความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน ดังคำกล่าวที่ว่า งานสายตรวจเป็นกระดูกสันหลังของตำรวจ เพราะเป็นที่ยอมรับกันว่า งานสายตรวจเป็นหัวใจสำคัญ ในการป้องกันปราบปรามอาชญากรรม นอกจากนั้นสายตรวจยังสร้างความอบอุ่นใจและให้บริการแก่ประชาชน

ด้านการปฏิบัติหน้าที่สายตรวจ

1. สายตรวจจรดยนต์ (Mobile Patrol)
2. สายตรวจรถจักรยานยนต์ (Motorcycle Patrol)
3. สายตรวจรถจักรยาน (Bicycle Patrol)
4. สายตรวจเดินเท้า (Foot Patrol)
5. ชุดตำรวจชุมชนสัมพันธ์ (รถบริการเคลื่อนที่)

ด้านกำลังพลสายตรวจ

การจัดเจ้าหน้าที่ตำรวจสายตรวจ จะต้องจัดบุคคลที่มีความพร้อมในทุกด้าน ทั้งร่างกาย จิตใจ ความรู้ความสามารถและความประพฤติที่ดีเป็นตัวอย่างให้กับบุคคลอื่น ๆ ได้ ดังนี้

1. มีสมรรถภาพของร่างกายดี
2. เป็นผู้มีระเบียบวินัยดี
3. มีมนุษยสัมพันธ์ดี
4. มีความรู้ด้านกฎหมายพอสมควร
5. มีความเสียสละและมีน้ำใจ

6. เป็นบุคคลที่ผ่านการอบรมหลักสูตรสายตรวจ
7. ต้องมีความสามารถในการจับขี้นยานพาหนะที่เป็นสายตรวจประเภทต่าง ๆ ได้

การออกปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่สายตรวจ

1. การออก ว.4 หนาкар ร้านค้าทอง สถานที่ล่อแหลมต่ออาชญากรรม และจุดตรวจตู้แดง ที่มีคดีเกิดสูง บ้านบุคคลสำคัญ ชุมชนต่าง ๆ เส้นทางโจร ที่เปลี่ยว และย่านที่พักอาศัยที่มีคนอยู่หนาแน่น
2. การออก ว.10 เข้มเขียนประชาชน ประชาสัมพันธ์ การหาข่าว การป้องกันเหตุ และตรวจค้นบุคคล และยานพาหนะต้องสงสัย
3. การตั้งจุดตรวจ ว.43 ตามจุดที่ทาง บก.น.2 กำหนดให้ และตั้งจุดตรวจเคลื่อนที่ตามความเหมาะสมของสภาพอาชญากรรม ในเขตพื้นที่รับผิดชอบ
4. การออก ว.4 สัมพันธ์กับสายตรวจอื่น ซึ่งมีพื้นที่ติดกัน เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในการตรวจพื้นที่
5. การออกก้าวสกดจับ ตามจุดที่กำหนด เพื่อสกดจับคนร้ายกระทำผิดแล้วหลบหนี
6. การปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่สายตรวจการจัดสายตรวจ แบ่งออกเป็น 3 ผลัด ๆ ละ 8 ชั่วโมง (เวลา 08.00-16.00 น. เวลา 16.00-24.00 น. และเวลา 00.01-08.00 น.)

แนวคิดเกี่ยวกับการนำนโยบายไปปฏิบัติ

การนำนโยบายไปปฏิบัติเป็นกระบวนการที่ทำให้เกิดผลลัพธ์ของนโยบายขึ้น ซึ่งในกระบวนการของนโยบายทั้ง 2 ขั้นที่ผ่านมา (การกำหนดนโยบายและการวิเคราะห์นโยบาย) นั้นถือว่าเป็นงานด้านวิชาการเอกสาร การคาดคะเนหรือการพยากรณ์ส่วนงานในขั้นต่อไป (ขั้นที่ 3) คือ การนำนโยบายไปปฏิบัติ จะเป็นการลงมือกระทำเพื่อก่อให้เกิดผลลัพธ์ของนโยบายขึ้น ซึ่งผลที่ได้จากขั้นนี้จะต้องมีความเป็นรูปธรรม (Object) มากกว่างานใน 2 ขั้นที่ผ่านมา

ความหมายของการนำนโยบายไปปฏิบัติ

มีผู้ให้ความหมายการนำนโยบายไปปฏิบัติไว้หลายท่าน ดังนี้

ชาร์ริช จอห์น (Charies O.Jones,1970 : 139 อ้างถึงใน เขียรธิดา เหมพิพัฒน์, 2546 : 34) ได้ให้ความหมายของการนำนโยบายไปปฏิบัติว่าเป็นกิจกรรมที่มุ่งให้แผนงาน (Program) บรรลุซึ่งกิจกรรมดังกล่าวอยู่สามประการด้วยกันคือ ประการแรก ได้แก่ การตีความ (Interpretation) ซึ่งหมายถึง การแปลความหมายของแผนงานให้เป็นคำสั่งที่ปฏิบัติได้ ประการที่สองก็คือ องค์การ

(Organization) ซึ่งหมายถึง การจัดตั้งองค์การและระเบียบวิธีการปฏิบัติเพื่อให้แผนงานบรรลุผล และประการสุดท้าย ก็คือ เรื่องของการปฏิบัติ (Application) ซึ่งได้แก่ การให้บริการต่าง ๆ

วเรศ จันทรศร (2545 : 3) กล่าวว่า การนำนโยบายไปปฏิบัติเป็นเรื่องของการศึกษา ว่า องค์การที่รับผิดชอบสามารถนำและกระตุ้นให้ทรัพยากรทางการบริหาร ตลอดจนกลไกที่สำคัญ ทั้งหมดไปปฏิบัติงานให้บรรลุตามนโยบายที่ระบุไว้หรือไม่ แค่นั้น เพียงใด หรืออีกนัยหนึ่ง การนำนโยบายไปปฏิบัติให้ความสนใจเกี่ยวกับเรื่องของ ความสามารถที่ผลักดันให้การทำงานของกลไกที่สำคัญทั้งหมดสามารถบรรลุผลลัพท์ที่ตั้งเป้าหมายเอาไว้

ศุภชัย ยาวะประภาษ (2543 : 90) ได้ให้ความหมายการนำนโยบายไปปฏิบัติไว้ 2 ประเด็นสำคัญ ประเด็นแรก คือการนำนโยบายไปปฏิบัติเป็นกระบวนการนั้น คือ มีความต่อเนื่อง ไม่หยุดนิ่ง แต่ละขั้นตอนมีความสัมพันธ์กันตลอดเวลา และประเด็นที่สองคือ การนำนโยบายไปปฏิบัติเป็นการดำเนินการให้สำเร็จลุล่วงตามเป้าหมายของนโยบาย

กวี รัชชชาน (2544 : 3) ได้กล่าวว่า นโยบายในการปฏิบัติ มีความหมาย 2 ลักษณะที่มีความสัมพันธ์กัน ลักษณะที่หนึ่งคือ มีความหมายถึงกิจกรรม (Activities) ส่วนอีกลักษณะหนึ่งจะมีความหมายในฐานะที่เป็นศาสตร์ (Science) ซึ่งทั้ง 2 ลักษณะจะมีความสัมพันธ์กัน กล่าวคือ นโยบายสาธารณะในฐานะที่เป็นศาสตร์จะทำการศึกษาจากนโยบายสาธารณะที่เป็นกิจกรรมแล้วนำมาสะสมกันเป็นความรู้หรือเป็นวิชา (Subject) เพื่อประโยชน์ในการศึกษาที่จะทำให้การกำหนดนโยบายในฐานะที่เป็นกิจกรรมบรรลุผลอย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

แวน มีเตอร์ และแวน ฮอร์น (Van Meter and Van Horn อ้างถึงใน มยุรี อนุমানราชชน, 2547 : 50) อธิบายว่า การนำนโยบายไปปฏิบัติ หมายถึง ความพยายามทั้งของรัฐ บุคคล หรือกลุ่มบุคคลที่จะกระทำให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ได้กำหนดไว้ กล่าวคือ เป็นการเปลี่ยนแปลงสิ่งที่ได้ตัดสินใจไว้แล้วให้อยู่ในรูปของ การกระทำ และได้อธิบายว่า ความสำเร็จหรือความล้มเหลวของการนำนโยบายไปปฏิบัติขึ้นอยู่กับปัจจัยหรือตัวแปรที่สำคัญคือ

1. วัตถุประสงค์หรือมาตรฐานของนโยบายในการศึกษาปัจจัยอะไรที่มีอิทธิพลต่อผลลัพท์ของนโยบาย สิ่งที่สำคัญสิ่งแรกก็คือ จะต้องทำการวิเคราะห์ให้ชัดเจนว่าวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ในนโยบายมีอะไรบ้าง เนื่องจากการบรรลุวัตถุประสงค์เป็นเกณฑ์ที่จะใช้ประเมินความสำเร็จหรือความล้มเหลวของการนำนโยบายไปปฏิบัติ จึงใช้วัตถุประสงค์เป็นกรอบแนวทางการปฏิบัติต่าง ๆ วัตถุประสงค์เป็นส่วนขยายเป้าหมายรวมของนโยบายให้ชัดเจนยิ่งขึ้นและง่ายต่อการเข้าใจ

2. ทรัพยากร นโยบายนอกจากจะมีวัตถุประสงค์และมาตรฐานที่กำหนดไว้ชัดเจนแล้ว จะต้องมีการระบุทรัพยากรต่าง ๆ ที่จำเป็นต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติ ทรัพยากรในที่นี้หมายถึง

ทรัพยากรบุคคล วัสดุอุปกรณ์ เครื่องใช้ต่าง ๆ และงบประมาณ รวมทั้งความคล่องตัวในการเบิกจ่าย งบประมาณด้วย เพราะบางครั้งมีงบประมาณเพียงพอ แต่ประสบปัญหาความล่าช้าในการเบิกจ่าย งบประมาณ ไม่สามารถนำงบประมาณออกมาใช้ได้ทันทีต่อเหตุการณ์ทำให้การปฏิบัติตามนโยบายนั้น ล้มเหลวได้

3. การสื่อสารและการทำให้ปฏิบัติตามนโยบายในระหว่างองค์กรต่าง ๆ ในการนำนโยบายไปปฏิบัติอย่างมีประสิทธิภาพ ผู้รับผิดชอบในหน่วยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องต้องมีข้อมูลและข่าวสารที่ตรงกันในเรื่องวัตถุประสงค์ของนโยบาย ดังนั้นการสื่อสารระหว่างผู้กำหนดนโยบายหรือหน่วยงานต่างๆ ที่รับผิดชอบในการนำนโยบายไปปฏิบัติและระหว่างองค์กรหรือหน่วยงานด้วยกัน จึงมีความสำคัญมาก การสื่อสารที่ถูกต้องรวดเร็วและต่อเนื่องตลอดจนไม่มีการปิดบังข่าวสารระหว่างกัน นอกจากนั้นการสื่อสารภายในหน่วยงานเดียวกันต้องมีประสิทธิภาพด้วย

4. คุณสมบัติของหน่วยงานที่รับผิดชอบในการนำนโยบายไปปฏิบัติ มีปัจจัยหลายประการอันมีผลต่อความสำเร็จหรือความล้มเหลวของการนำนโยบายไปปฏิบัติ ได้แก่

4.1 จำนวนบุคลากรและความสามารถของบุคลากรในหน่วยงานที่รับผิดชอบ

4.2 ระดับของการควบคุมตามลำดับชั้นบังคับบัญชา หน่วยงานย่อยต่าง ๆ ภายในหน่วยงานที่รับผิดชอบ

4.3 ทรัพยากรทางการเงินของหน่วยงานที่รับผิดชอบ เช่น การสนับสนุนที่ได้รับจากฝ่ายบริหารและฝ่ายนิติบัญญัติ

4.4 ความสำคัญของหน่วยงานที่รับผิดชอบเอง

4.5 ระดับการสื่อสารแบบเปิดให้หน่วยงานที่รับผิดชอบรวมถึงการติดต่ออย่างเสรีระหว่างบุคลากรระดับเดียวกันและต่างระดับกัน

4.6 สายสัมพันธ์ทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการที่หน่วยงานที่รับผิดชอบกับผู้กำหนดนโยบายในระดับต่าง ๆ

5. สภาพสังคม เศรษฐกิจ และการเมือง ในการนำนโยบายไปปฏิบัติ ปัจจัยต่าง ๆ ดังกล่าวมีผลหรืออิทธิพลต่อความสำเร็จหรือความล้มเหลวของนโยบายแตกต่างกันขึ้นอยู่กับสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองในขณะนั้น อันได้แก่

5.1 ทรัพยากรทางเศรษฐกิจที่มีอยู่ในพื้นที่ที่นำนโยบายไปปฏิบัตินั้น ๆ เพียงพอหรือไม่ที่จะช่วยผลักดันให้การนำนโยบายไปปฏิบัติบรรลุผล

5.2 การนำนโยบายไปปฏิบัติจะส่งผลกระทบต่อสภาพเศรษฐกิจ และสังคมที่สำคัญ ๆ ในเขตพื้นที่ดำเนินการนั้น

5.3 ประชาชนในพื้นที่ดำเนินการมีความเห็นอย่างไรต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติ และความเห็นดังกล่าวจริงจังกะไหน

5.4 ผู้นำต่าง ๆ ในเขตพื้นที่ดำเนินการเห็นด้วย หรือคัดค้านต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติ

5.5 ประชาชนในเขตพื้นที่ดำเนินการส่วนใหญ่ชอบพรรคการเมืองใด และพรรคการเมืองนั้นมีความเห็นอย่างไรต่อเรื่องนี้

5.6 กลุ่มผลประโยชน์ต่าง ๆ มีการเคลื่อนไหว เพื่อสนับสนุนหรือคัดค้านนโยบายนี้หรือไม่ อย่างไร

6. คุณสมบัติของบุคลากรที่รับผิดชอบในการนำนโยบายไปปฏิบัติ คุณสมบัติของบุคลากรที่รับผิดชอบนับว่าเป็นปัจจัยที่สำคัญปัจจัยหนึ่งที่จะมีอิทธิพลหรือมีผลต่อสำเร็จหรือความล้มเหลวของการนำนโยบายไปปฏิบัติ คุณสมบัตินี้ได้แก่

6.1 ความรู้ ความชำนาญทางเทคนิค และทักษะทางการเมือง

6.2 ทักษะการสื่อสารรับผิดชอบในการนำนโยบายไปปฏิบัติ

6.3 ผลกระทบที่มีต่อพฤติกรรมของผู้นำนโยบายไปปฏิบัติ

6.4 ค่านิยมของผู้ปฏิบัติ

6.5 อำนาจ ศักดิ์ศรี และผลประโยชน์ของผู้นำนโยบายไปปฏิบัติ

นิทสัน กับเบ็ง (2551 : 23) ได้อธิบายว่าการศึกษานโยบายไปปฏิบัติ คือ การศึกษาระบบราชการนั่นเอง ทั้งนี้เนื่องจากข้าราชการคือผู้ที่คุมกำลังคนงบประมาณวัสดุและครุภัณฑ์และอำนาจทางกฎหมายของรัฐบาลข้าราชการเป็นกลุ่มเดียว ที่ได้รับมอบอำนาจในการนำนโยบายไปสู่ภาคปฏิบัติจากทั้งองค์กรฝ่ายนิติบัญญัติ บริหาร และตุลาการ ความสำคัญของหน่วยงานราชการที่เป็นหัวใจของกระบวนการไปสู่ภาคปฏิบัตินั่นเอง ทำให้ต้องศึกษากลไกและพฤติกรรมต่าง ๆ ในองค์กรที่รับผิดชอบในการนำนโยบายไปปฏิบัติว่ามีส่วนกำหนดความสำเร็จหรือความล้มเหลวของนโยบายอย่างไร และได้เสนอแนวความคิดว่าปัจจัยที่มีผลต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติอย่างมีประสิทธิภาพที่สำคัญมี 5 ประการ คือ

1. การติดต่อสื่อสาร (Communication) เป็นปัจจัยแรกที่ทำให้การนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ คือ บุคคลต่าง ๆ ที่รับผิดชอบต้องรู้หน้าที่ และบทบาทของตนเองว่าจะต้องทำอะไรบ้าง เมื่อไร และอย่างไร การสั่งงานต้องสั่งให้ตรงจุดชัดเจนไม่คลุมเครือและถูกต้อง อีกทั้งจะต้องไม่ขัดแย้งกับคำสั่งอื่น ๆ

2. ทรัพยากร (Resources) เป็นปัจจัยที่สำคัญเพราะการมีทรัพยากรที่สมบูรณ์และเพียงพอ ย่อมส่งผลต่อความสำเร็จในการนำนโยบายไปปฏิบัติ ทรัพยากรเหล่านี้ ได้แก่ บุคลากร งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ อาคาร สถานที่ ตลอดจนเครื่องอำนวยความสะดวกต่าง ๆ และต้องมีความคล่องตัวที่จะใช้

3. ภูมิหลังและค่านิยมของผู้ปฏิบัติ (Disposition of Implementators) การนำนโยบายไปสู่ การปฏิบัติผู้ปฏิบัติเป็นกลุ่มบุคคลที่มีความสำคัญอย่างยิ่งที่จะทำให้นโยบายหรือโครงการนั้นบรรลุผล สำเร็จหรือล้มเหลว ทั้งนี้เพราะผู้ปฏิบัติมีอิสระในการใช้ดุลยพินิจ และตัดสินใจจึงเป็นการเปิดช่องทาง ให้ผู้ปฏิบัติมีโอกาสที่จะบิดเบือนเจตนารมณ์ของนโยบายได้ เช่น เลือกปฏิบัติเฉพาะคำสั่งหรือ ข้อบังคับที่ไม่ขัดกับความรู้สึก ค่านิยม และผลประโยชน์ส่วนตัวหรือเมื่อไม่เห็นด้วยกับคำสั่งหรือ ข้อปฏิบัติใด อาจบิดเบือนคำสั่งหรือข้อปฏิบัตินั้นทำให้ผลลัพธ์ที่ออกมาต่างกับเจตนารมณ์เดิมของ นโยบาย นอกจากนี้ ผู้ปฏิบัติส่วนมากมักมีความรู้สึกว่าคุณมีความรู้ในเรื่องที่ตนรับผิดชอบมากกว่า ใครอื่นบางครั้งเห็นว่า นโยบายไม่ค่อยตรงกับตนคิด อาจปฏิบัติงานเป็นปรปักษ์กับนโยบายเลยก็ เป็นไปได้

4. โครงสร้างของระบบราชการ (Bureaucratic Structure) และขั้นตอนมาตรฐานใน การทำงาน (Standard Operating Procedures) ในการทำงาน ปัจจัยนี้มีความสำคัญมากในการนำนโยบาย ไปปฏิบัติ เพราะเป็นกรอบที่คอยกำกับมิให้ข้าราชการดำเนินงานออกนอกแนวทางที่กำหนด และเป็น กลไกที่ช่วยให้ข้าราชการสามารถจัดการกับปัญหาและงานที่รับผิดชอบ โดยไม่ต้องคิดและวิเคราะห์ เพื่อค้นหาวิธีที่ดีที่สุดในการทำงานและวิธีการทำงานถูกกำหนดเป็นขั้นตอนตามลำดับชั้นการบังคับ บัญชาประกอบไปด้วยกฎระเบียบข้อบังคับต่าง ๆ ทางราชการ ดังนั้นถ้ากฎระเบียบ ข้อบังคับต่าง ๆ และ ขั้นตอนการปฏิบัติงานตลอดจนลำดับชั้นการบังคับบัญชา มีจำนวนมากและขาดความยืดหยุ่นย่อมทำ ให้เกิดปัญหาในการนำนโยบายไปปฏิบัติได้

5. การติดตามตรวจตรา (Follow - up) การนำนโยบายไปปฏิบัติจะประสบความสำเร็จ มากน้อยแค่ไหน นอกจากนี้จะขึ้นอยู่กับปัจจัย 4 ประการดังกล่าวแล้ว การติดตามผลการทำงานก็เป็น ปัจจัยหนึ่งที่มีความสำคัญ ผู้รับผิดชอบระดับสูง ควรหมั่นตรวจตราติดตามการปฏิบัติงานของ ผู้ใต้บังคับบัญชาสม่ำเสมอว่า งานที่ได้รับมอบหมายไปนั้นดำเนินไปได้ผลเพียงใด มีอุปสรรคและ ปัญหาอะไรบ้าง เพื่อที่จะให้แก้ไขให้ลุล่วงไปการติดตามผลอย่างสม่ำเสมอ อาจก่อให้เกิดผลเสียหาย ต่อนโยบายหรือโครงการต่าง ๆ

วิลเลียม (Williams อ้างถึงใน มยุรี อนุমানราชชน, 2547 : 208) ได้ให้คำนิยามการนำ นโยบายไปปฏิบัติ หมายถึง ความสามารถขององค์กรในการรวบรวมทรัพยากรทางการบริหารใน องค์กรให้สามารถปฏิบัติงานเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กร ซึ่งต้องมีการจัดหาเตรียมวิธีการ

ทั้งหลาย เพื่อจะทำให้การดำเนินงานตามนโยบายสำเร็จลุล่วง โดยต้องใช้ความพยายามอย่างต่อเนื่อง ในช่วงระยะเวลาหนึ่ง ๆ จนสามารถดำเนินการได้สำเร็จ

เพรสแมนและวิลดาฟสกี (Pressman & Wildavsky อ้างถึงใน มยุรี อนุমানราชชน, 2547 : 208) ได้เน้นว่า การนำนโยบายไปปฏิบัติ หมายถึง กระบวนการดำเนินงานของรัฐบาลให้ประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด ดังนั้น จึงต้องมีนโยบายเกิดขึ้นก่อนแล้วมีการนำนโยบายไปปฏิบัติให้เกิด ผลลัพธ์ออกมา

มาสมาเนียนและซาบาเทีย (Mazmanian & Sabatier อ้างถึงใน มยุรี อนุমানราชชน, 2547 : 208) ได้ให้ความคิดเห็นว่า การนำนโยบายไปปฏิบัติ หมายถึง การนำการตัดสินใจกำหนดนโยบายที่ได้กระทำไว้ ซึ่งอาจอยู่ในรูปของกฎหมาย คำพิพากษาของศาล คำสั่งของรัฐบาลหรือคณะรัฐมนตรีไปปฏิบัติให้ประสบผลสำเร็จ โดยมีกระบวนการซึ่งประกอบด้วยขั้นตอนต่าง ๆ ดังนี้ คือ การพิจารณาผลลัพธ์ที่พึงปรารถนาตามวัตถุประสงค์ของนโยบาย การยินยอมปฏิบัติตามของผู้ที่เกี่ยวข้อง และการพิจารณาผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการรับรู้ของผู้ตัดสินใจกำหนดนโยบายและหน่วยงานที่นำนโยบาย ไปปฏิบัติ

จากการศึกษาความหมายของการนำนโยบายไปปฏิบัติ สรุปได้ว่าการนำนโยบายไปปฏิบัติ หมายถึง การดำเนินของบุคคล กลุ่มคน หรือองค์กรทั้งภาครัฐและเอกชน ตลอดจนกระบวนการในการบริหารทรัพยากรบุคคล และทรัพยากรทางกายภาพ เพื่อดำเนินการให้สำเร็จลุล่วงตามเป้าหมายของนโยบายที่กำหนดไว้ ทั้งนี้จะต้องสามารถตรวจสอบและประเมินผลความสำเร็จนั้นได้

ขั้นตอนของการนำนโยบายไปปฏิบัติ

ขั้นตอนของการนำนโยบายไปปฏิบัติสามารถแบ่งพิจารณาออกได้เป็น 2 ขั้นตอนหลัก คือ ขั้นตอนในระดับมหภาค และขั้นตอนในระดับจุลภาค (วรเดช จันทรศร, 2545 : 46-47) ดังนี้

1. ขั้นตอนของการนำนโยบายสาธารณะไปปฏิบัติในระดับมหภาคแบ่งย่อยออกได้เป็นสองขั้นตอน ได้แก่ ขั้นตอนแรกเป็นขั้นตอนของการแปลงนโยบายออกเป็นแนวทางปฏิบัติหรือออกมาในรูปแบบของแผนงานหรือโครงการแล้วแต่กรณี ขั้นตอนที่สองเป็นขั้นตอนในการทำให้หน่วยงานในระดับท้องถิ่นยอมรับแนวทาง แผนงาน โครงการ หรือผลของการแปลงนโยบายนั้นไปปฏิบัติต่อไป

2. ขั้นตอนของการนำนโยบายสาธารณะไปปฏิบัติในระดับจุลภาคแบ่งย่อยออกได้เป็นสามขั้นตอน ได้แก่ ขั้นตอนแรกเป็นขั้นตอนการระดมพลังที่หน่วยงานท้องถิ่นจะต้องดำเนินการในสองกิจกรรม คือ การพิจารณารับนโยบายและการแสวงหาความสนับสนุนในนโยบายจากท้องถิ่น ขั้นตอนที่สอง เป็นขั้นตอนการปฏิบัติซึ่งครอบคลุมถึงกระบวนการในการปรับเปลี่ยนโครงการที่ได้มีการยอมรับแล้วออกมาในรูปของการปฏิบัติจริง ขั้นตอนที่สาม ได้แก่ ขั้นตอนการสร้างความเป็นปึกแผ่นหรือความต่อเนื่องครอบคลุมถึงการแสวงหาวิธีการที่จะทำให้นโยบายนั้นถูกปรับเปลี่ยนและ

ได้รับการยอมรับเข้าเป็นหน้าที่ประจำวันของผู้ปฏิบัติ กล่าวอีกนัยหนึ่ง ขั้นตอนนี้เป็นการทำงานทำให้นโยบายนั้นได้รับการปฏิบัติอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ

วเรช จันทรศร (2545 : 21-30) อธิบายว่า การนำนโยบายไปปฏิบัติเป็นเรื่องของการศึกษาว่าองค์กรที่รับผิดชอบสามารถนำและกระตุ้นให้ทรัพยากรทางการบริหารและกลไกที่สำคัญทั้งหมดปฏิบัติงานให้บรรลุตามนโยบายที่ระบุไว้หรือไม่แค่ไหนเพียงใด การศึกษาการนำนโยบายไปปฏิบัติจึงเป็นการแสวงหาวิธีการและแนวทางเพื่อปรับปรุงนโยบาย แผนงาน และการปฏิบัติงานในโครงการให้ดีขึ้น โดยสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับปัญหาหรือสิ่งที่เชื่อมโยงของความสำเร็จและความล้มเหลวของการนำนโยบายไปปฏิบัติได้แยกประเด็นความสนใจในการศึกษาออกเป็นแนวทาง หรือ 6 ตัวแบบด้วยกัน คือ

1. ตัวแบบที่ยึดหลักเหตุผล (Rational Model) การศึกษาการนำนโยบายไปปฏิบัติแนวทางนี้ เน้นที่ประสิทธิภาพในการวางแผนและการควบคุมโดยยึดหลักเหตุผล หรือวัตถุประสงค์เป็นแนวทางเพื่อให้องค์การนั้น ๆ สร้างผลงานให้ได้ใกล้เคียงกับเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์และภารกิจที่ชัดเจน มีการมอบหมายงานและกำหนดมาตรฐานในการทำงานให้แก่หน่วยงานย่อยต่าง ๆ ขององค์การวัดผลการปฏิบัติงาน และระบบการให้คุณให้โทษ

2. ตัวแบบทางด้านการจัดการ (Management Model) ตัวแบบนี้ให้ความสนใจที่สมรรถนะขององค์กร เพราะเชื่อว่าความสำเร็จของการนำนโยบายไปปฏิบัติขึ้นอยู่กับองค์กรที่รับผิดชอบ ในการนำนโยบายไปปฏิบัติมีขีดความสามารถที่จะปฏิบัติงานให้สอดคล้องกับความคิดหวังเพียงใด โครงสร้างขององค์กรต้องเหมาะสม บุคลากรที่ปฏิบัติงานในองค์กรต้องมีความรู้ความสามารถ ทั้งด้านการบริหาร และเทคนิคอย่างเพียงพอ นอกจากนี้องค์กรยังต้องมีการวางแผนเตรียมการหรือมีความพร้อมเป็นอย่างดี ทั้งด้านวัสดุอุปกรณ์ สถานที่ เครื่องมือ เครื่องใช้และงบประมาณ ตัวแบบนี้ จึงเป็นความพยายามที่จะมีการหาทางแก้ไขอุปสรรค หรือข้ออ้างของการปฏิบัติตามแผนที่เกิดขึ้นในอดีต เช่น การขาดเงินทุน การขาดบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถ ความล่าช้าในการสรรหาบุคลากร ความล่าช้าในการจัดตั้งระบบงานฝ่ายอำนาจการต่าง ๆ เป็นต้น

3. ตัวแบบด้านการพัฒนาองค์กร (Organization Development Model) เป็นการศึกษาปัญหาของการนำนโยบายไปปฏิบัติในด้านการสร้างความผูกพันและการยอมรับเพื่อมุ่งสนองความต้องการ ด้านจิตวิทยาและสังคมของมนุษย์ โดยเน้นที่การมีส่วนร่วมขององค์กรเป็นสำคัญภายใต้คติที่ว่า การมีส่วนร่วมจะทำให้เกิดการทำงานเป็นทีมที่มีประสิทธิภาพ ดังนั้น ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อความสำเร็จในการนำนโยบายไปปฏิบัติจึงเป็นเรื่องของการจูงใจ การใช้ภาวะผู้นำที่เหมาะสม การสร้างความผูกพันโดยวิธีการใช้สมาชิกในองค์กรมีส่วนร่วมเพื่อให้เกิดการยอมรับ ตลอดจนการสร้างทีมงาน มากกว่าการมุ่งการใช้การควบคุมหรือการใช้อำนาจ เป็นต้น

4. ตัวแบบทางกระบวนการของระบบราชการ (Bureaucratic Processes Model) ตัวแบบนี้พัฒนามาจากนักสังคมวิทยาองค์การที่พยายามจะสร้างกรอบการมองหาสภาพความเป็นจริง (Social Reality) ในองค์การ ตัวแบบนี้เชื่อว่าอำนาจขององค์การไม่ได้อยู่ที่ตำแหน่งรูปนัย (Formal Positions) ซึ่งได้แก่ หัวหน้าองค์การหรือบุคคลหนึ่งบุคคลใด โดยเฉพาะในทางตรงข้าม อำนาจที่แท้จริงอยู่กระจัดกระจายทั่วไปในองค์การ ในทฤษฎีนี้ความหมายว่า สมาชิกขององค์การทุกคนมีอำนาจในแง่ของการใช้วิจารณ์โดยเฉพาอย่างยิ่ง ข้าราชการที่มีหน้าที่ติดต่อกับประชาชนอย่างใกล้ชิด หรือที่เรียกว่า Street-level Bureaucrats ความสามารถวิจารณ์ในการปฏิบัติหน้าที่ของตน โดยที่ผู้บังคับบัญชาไม่อาจจะควบคุมได้ ดังนั้น นโยบายหรือโครงการใดที่มีผลกระทบหรือเปลี่ยนแปลงการปฏิบัติ ในวิถีชีวิตประจำวันของข้าราชการเหล่านี้มักจะไร้ผล นอกจากนี้ข้าราชการหรือผู้ปฏิบัติจะยอมรับหรือปรับแนวทางของนโยบายเหล่านั้นเข้าไปเป็นส่วนหนึ่งของหน้าที่ประจำวันของเขาเอง ดังนั้นการที่จะนำเทคนิคทางการบริหารหรือวิธีการพัฒนาใหม่ ๆ มาใช้หรือการออกกฎระเบียบแบบแผนเพื่อหวังจะให้ข้าราชการที่รับผิดชอบในงานด้านบริการประชาชนทำงานให้มีประสิทธิภาพมากขึ้นมักจะไร้ผล ฉะนั้นความล้มเหลวของนโยบายไปสู่การปฏิบัติ จึงไม่ใช่เป็นเรื่องของการบริหารที่ขาดประสิทธิภาพ แต่ความล้มเหลวมักจะเกิดจากผู้กำหนดนโยบายหรือผู้บริหารโครงการพัฒนาที่ไม่เข้าใจสภาพความเป็นจริงของการให้บริการเกิดขึ้นในลักษณะใดมากกว่า

5. ตัวแบบทางการเมือง (Political Model) ตัวแบบนี้เชื่อว่า ความสำเร็จของการนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติเกิดจากความสามารถของผู้รับบทบาท (Players) หรือบุคคลที่เป็นตัวแทนขององค์กร กลุ่มหรือสถาบัน และความสัมพันธ์กับปัจจัยภายนอกองค์กร แนวคิดตามตัวแบบนี้เห็นว่าการสร้างความสมานฉันท์ภายใต้วิธีการของการมีส่วนร่วม (Participation) เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นได้ยาก ส่วนความขัดแย้ง (Conflict) เป็นเรื่องธรรมดาที่มักจะเกิดขึ้นในองค์การและระบบสังคมทั่วไป การที่จะหวังให้ทุกฝ่ายเห็นชอบ และปฏิบัติตามนโยบายเป็นเรื่องที่เป็นไปได้ยาก เพราะนโยบายก็คือการเมือง ซึ่งเป็นเรื่องของการจัดสรรสิ่งที่มีคุณค่าให้แก่สังคม ย่อมมีทั้งกลุ่มผู้ได้ประโยชน์และเสียประโยชน์ ซึ่งจะต้องพิทักษ์ผลประโยชน์ของตนไว้ มีการแสวงหาความสนับสนุน การโฆษณาชวนเชื่อ การรู้จักสร้างเงื่อนไข และหาข้อต่อรองในการจัดสรรทรัพยากรทั้งระหว่างบุคคล กลุ่มบุคคล หน่วยงาน ตลอดจนองค์การต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ดังนั้น ความสำเร็จในการนำนโยบายไปปฏิบัติส่วนหนึ่งอยู่ที่การเจรจา สถานะอำนาจและทรัพยากรที่มีอยู่ในหน่วยงาน ในฐานะที่จะให้เป็นเครื่องมือต่อรองของบุคคลที่เป็นตัวแทนขององค์กร (Players) จำนวนหน่วยงานที่เข้าไปเกี่ยวข้อง การสนับสนุนจากนักการเมือง สื่อมวลชน หัวหน้าหน่วยงานอื่น ๆ กลุ่มอิทธิพลหรือผลประโยชน์ บุคคลสำคัญต่าง ๆ รวมตลอดถึงสภาพความแตกต่างทางด้านบุคลิกภาพ ความรู้ ความสามารถ ตลอดจนความชำนาญในการต่อรองของผู้เล่นแต่ละคนเป็นสำคัญ

6. ตัวแบบทั่วไป (General Model) ตัวแบบนี้เป็นการพัฒนากรอบการนำนโยบายไปปฏิบัติโดยอาศัยพื้นฐานความรู้จาก 3 แนวทาง คือ ทฤษฎีองค์การ ผลกระทบของนโยบายสาธารณะ และความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ ของรัฐ แต่แนวความคิดที่มีอิทธิพลมากที่สุด และมีประโยชน์ มากที่สุดต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติ คือ แนวความคิดเรื่อง ทฤษฎีองค์การหรือองค์การศาสตร์ ตัวแบบได้รวมตัวแปรของตัวแบบนี้แม้จะไม่ใช้การประสานตัวแบบต่าง ๆ ทั้ง 5 แนวทางเข้าด้วยกัน แต่กรอบของตัวแบบได้รวมตัวแปรของตัวแบบอื่น ๆ เข้าไว้ด้วยกันมากพอที่จะช่วยให้การศึกษาสภาพทั่วไปของปัญหาการนำนโยบายไปปฏิบัติได้ในลักษณะที่กว้างกว่าตัวแบบอื่น ๆ

โดยสรุปการศึกษาแนวความคิดของนักวิชาการต่าง ๆ เกี่ยวกับการนำนโยบายไปปฏิบัติสามารถสังเคราะห์แนวความคิดอันเป็นปัจจัยสำคัญต่อความสำเร็จหรือความล้มเหลวในการนำนโยบายไปปฏิบัติอันนำไปสู่การตั้งสมมุติฐานเพื่อรับรองการพิสูจน์และตอบปัญหาในการศึกษา ดังต่อไปนี้

1. นโยบายต้องมีความชัดเจน เจาะจงและสมเหตุผล ทั้งในด้านเป้าหมายวัตถุประสงค์ของนโยบาย หน้าที่และอำนาจของผู้ปฏิบัติงานตามนโยบาย เพื่อจัดความกำกวมอันจะเป็นบ่อเกิดของปัญหาในการนำไปปฏิบัติ

2. ความยากในการปฏิบัติ อันได้แก่ ลักษณะงานและวิธีปฏิบัติงานจะต้องใช้เทคนิคในการปฏิบัติงาน ความยากง่ายของที่ต้องปฏิบัติ รวมทั้งความหลากหลายของพฤติกรรมของผู้อื่นที่มีผลต่อการปฏิบัติงาน

3. สมรรถนะขององค์กร หมายถึง ความสามารถขององค์กรที่สามารถปฏิบัติตามนโยบายดังกล่าวได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับปัจจัยต่าง ๆ เช่น โครงสร้างขององค์กร อันได้แก่ สายการบังคับบัญชา ลำดับชั้นการบังคับบัญชาและการประสานงานภายในองค์กรตลอดจนการจัดสรรทรัพยากรที่จำเป็นในการนำนโยบายไปปฏิบัติ

4. ความร่วมมือของกลุ่มเป้าหมาย หมายถึง ความสามารถของผู้ปฏิบัติงานหรือหน่วยงานที่จะต้องนำนโยบายไปปฏิบัติ ในการแสวงหาความรู้การยอมรับปฏิบัติตามการยอมรับข้อบังคับของรัฐ และการเสียสละทรัพยากร กลุ่มเป้าหมายให้ความร่วมมืออย่างน้อยเพียงใด ถ้ากลุ่มเป้าหมายให้ความร่วมมือมาก นโยบายนั้นย่อมมีแนวโน้มที่จะประสบความสำเร็จ

5. การสนับสนุนของฝ่ายการเมือง สื่อมวลชน และประชาชน ซึ่งได้แก่ การช่วยประชาสัมพันธ์ การติดตามผล การปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ของรัฐ การร่วมกิจกรรมกับเจ้าหน้าที่ของรัฐ และการช่วยเหลือการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ตามนโยบายดังกล่าว หากได้รับการสนับสนุนจากฝ่ายต่าง ๆ นโยบายนั้นย่อมมีแนวโน้มจะประสบความสำเร็จ

6. ทักษะของผู้ผู้นำนโยบายไปปฏิบัติ หมายถึง ทักษะของผู้มีหน้าที่ปฏิบัติงานตามนโยบาย โดยเฉพาะทักษะคติในเรื่องการใช้ดุลยพินิจ การเสี่ยงการปฏิบัติงานตามขั้นตอนการขาดความ

ยึดหยุ่นในการปฏิบัติงาน และการขาดการประสานงานซึ่งเรื่องเหล่านี้มีความสำคัญที่จะมีผลต่อความสำเร็จหรือความล้มเหลวของนโยบาย ทั้งนี้เพราะผู้นำนโยบายไปปฏิบัติมีความสามารถที่จะบิดเบือนเจตนารมณ์ของนโยบายได้ ถ้าบุคคลกลุ่มนี้ไม่เห็นด้วยกับนโยบาย

ปัจจัยที่มีผลต่อการนำนโยบายสาธารณะไปปฏิบัติ

มยุรี อนุমানราชชน (2547 : 72) ได้กล่าวถึง ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จหรือความล้มเหลวในการนำนโยบายไปปฏิบัติ ดังนี้

1. การสื่อข้อความ วัตถุประสงค์ และแนวทางการดำเนินงานตามนโยบายที่นำมาสื่อความอย่างชัดเจน ถูกต้อง ครบถ้วน และคงเส้นคงวา ช่วยให้ผู้ปฏิบัติงานเข้าใจตรงตามความตั้งใจ ย่อมทำให้ไม่เกิดความสับสนคลุมเครือในความเข้าใจของฝ่ายปฏิบัติงาน ความคลุมเครือของการสื่อข้อความอาจเปิดโอกาสให้ผู้ปฏิบัติงานใช้ดุลยพินิจของตน ซึ่งแตกต่างไปจากความตั้งใจของผู้กำหนดนโยบาย ลักษณะการสื่อข้อความดังกล่าวจึงส่งผลทางตรงต่อความสำเร็จหรือความล้มเหลวของการนำนโยบายไปปฏิบัติ นอกจากนี้ยังส่งผลทางอ้อมต่อความสำเร็จหรือความล้มเหลวของการนำนโยบายไปปฏิบัติ กล่าวคือ การสื่อข้อความมีความสัมพันธ์กับการใช้ทรัพยากรในการดำเนินงาน ทักษะคติของผู้ปฏิบัติงานและโครงสร้างของระบบราชการ โดยความสัมพันธ์ระหว่างการสื่อข้อความกับผลการนำนโยบาย ไปปฏิบัติเกี่ยวข้องกับปัจจัยทั้งสามในกระบวนการนำนโยบายไปปฏิบัติ

2. ทรัพยากรขององค์กร ทั้งบุคลากร/ผู้ปฏิบัติงาน งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ และสารสนเทศต่างก็มีความสัมพันธ์ต่อผลการนำนโยบายไปปฏิบัติ แม้ว่าผู้ปฏิบัติงานจะมีความเข้าใจอย่างดีในวัตถุประสงค์และแนวทางการปฏิบัติงานผ่านทาง การสื่อข้อความ แต่ถ้าผู้ปฏิบัติงานขาดปัจจัยทางการบริหารข้างต้นก็ไม่สามารถปฏิบัติงานให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ของนโยบาย ผู้บริหารซึ่งรับผิดชอบในความสำเร็จของนโยบายจึงต้องจัดหาทรัพยากรมาให้พร้อมตามความต้องการในช่วงเวลาหนึ่ง ๆ ตามกำหนดเวลาที่วางแผนไว้

3. ทักษะคติของผู้ปฏิบัติงาน มีความสำคัญต่อผลการนำนโยบายไปปฏิบัติ กล่าวคือผู้ปฏิบัติงานซึ่งมีความสามารถและมีความเข้าใจในนโยบายอย่างแท้จริงตรงตามที่ผู้กำหนดนโยบายปรารถนา อาจใช้ดุลยพินิจในการนำนโยบายไปปฏิบัติตามที่ตนคิดนอกเหนือไปจากผลประโยชน์ส่วนตนและหรือผลประโยชน์ขององค์กรที่ตนสังกัดอยู่ สถานการณ์เช่นนี้ย่อมส่งผลต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติที่เบี่ยงเบนไปจากวัตถุประสงค์และแนวทางการดำเนินงานตามนโยบาย ทักษะคติของผู้ปฏิบัติงานที่มีต่อนโยบายย่อมส่งผลทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติ

4. โครงสร้างของระบบราชการ ได้แก่ ระเบียบข้อบังคับ มาตรฐาน หรือแบบแผนการปฏิบัติงาน การแบ่งส่วนงานขององค์กร ความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงานในองค์กร และการประสานงานระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เหล่านี้ล้วนมีความสำคัญต่อความสำเร็จหรือ

ความล้มเหลวในการนำนโยบายไปปฏิบัติ แม้ว่าผู้ปฏิบัติงานจะมีทัศนคติด้านบวกต่อนโยบาย ทรัพยากรมีจำนวนเพียงพอ และการสื่อข้อความเป็นที่เข้าใจอย่างถูกต้องแล้วก็ตาม

ปัญหาในการนำนโยบายไปปฏิบัติ

ปัญหาที่เกิดขึ้นในการนำนโยบายไปปฏิบัติที่เด่นชัดและเฉพาะเจาะจงแบ่งได้เป็น 5 ประการ (วารเดช จันทรร, 2545 : 63-65) ดังนี้

1. ปัญหาด้านสมรรถนะเป็นปัญหาหลักด้านหนึ่งของการนำนโยบายสาธารณะไปปฏิบัติ ปัญหาในลักษณะดังกล่าวจะมีมากขึ้นอยู่กับปัจจัยย่อยต่าง ๆ หลายปัจจัยนับตั้งแต่ปัจจัยด้านบุคลากร ปัจจัยด้านการเงิน ปัจจัยทางด้านวัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องใช้ ตลอดจนปัจจัยทางด้านวิชาการหรือเทคโนโลยีที่เกี่ยวข้องในนโยบายนั้น

2. ความสำเร็จของการนำนโยบายสาธารณะไปปฏิบัติ โดยส่วนหนึ่งย่อมขึ้นอยู่กับความสามารถในการควบคุม ซึ่งหมายถึง ความสามารถในการวัดความก้าวหน้า หรือผลการปฏิบัติของนโยบาย แผนงานหรือโครงการ ปัญหาในด้านการควบคุมจะมีมากขึ้นอยู่กับ (1) ความสามารถของหน่วยงานที่รับผิดชอบในการแปลงนโยบาย (2) ความชัดเจนของกิจกรรม แผนงาน และโครงการที่ถูกแปลงมาจากนโยบาย (3) ความสามารถในการกำหนดภารกิจตลอดจนมาตรฐานในการปฏิบัติงานให้สอดคล้องกับแนวทางปฏิบัติงาน หรือสอดคล้องกับแผนงานหรือโครงการ

3. ปัญหาของการนำนโยบายสาธารณะไปปฏิบัติจะมีสูงขึ้นเป็นอย่างมาก ถ้าสมาชิกในองค์กรหรือหน่วยปฏิบัติไม่ให้ความร่วมมือหรือต่อต้านการเปลี่ยนแปลงที่เป็นผลมาจากนโยบายนั้น

4. ปัญหาในการนำนโยบายสาธารณะไปปฏิบัติ ซึ่งเกิดจากเรื่องของอำนาจ และความสัมพันธ์ระหว่างองค์กรที่รับผิดชอบในการนำนโยบายไปปฏิบัติกับองค์กรอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องจะมีมากขึ้นอยู่กับเงื่อนไขหรือปัจจัยย่อย ๆ หลายประการ นับตั้งแต่ (1) ลักษณะของการติดต่อและความสัมพันธ์ที่หน่วยปฏิบัติมีกับหน่วยงานที่ควบคุมนโยบายดังกล่าว (2) ระดับความจำเป็นที่หน่วยปฏิบัติจะต้องแสวงหาความร่วมมือพึ่งพาหรือทำความตกลงกับหน่วยงานหลักอื่น ๆ และ (3) ระดับของความเป็นไปได้ที่เจ้าหน้าที่ของแต่ละหน่วยจะสามารถทำงานร่วมกันได้

5. ปัญหาทางด้านความสนับสนุนและความผูกพันขององค์กรหรือบุคคลที่สำคัญเป็นหลักอีกด้านหนึ่งของการนำนโยบายไปปฏิบัติ ปัญหาดังกล่าวอาจลุกลามส่งผลไปถึงความล้มเหลวของนโยบายนั้น โดยตรงก็ได้ ถ้าองค์กรหรือบุคคลสำคัญ ซึ่งได้แก่ กลุ่มอิทธิพล กลุ่มผลประโยชน์ นักการเมือง ข้าราชการระดับสูง ตลอดจนสื่อมวลชน ไม่ให้ความสนับสนุนทั้งในแง่ของทางการเงิน งบประมาณ ตลอดจนสร้างอุปสรรคในแง่ของการต่อต้านตะถ่วงหรือคัดค้านนโยบายนั้น ๆ

ทฤษฎีเกี่ยวกับการนำนโยบายไปปฏิบัติ

การวิจัยการนำนโยบายไปปฏิบัติได้มีการพัฒนาและการวิเคราะห์จากมุมมองที่ต่างกัน โดยใช้วิธีวิจัยต่างกัน ใช้มาตรฐานการประเมินต่างกัน ใช้แนวคิดพื้นที่ของสาขาที่สนใจ และระเบียบวิธีต่างกัน วินเตอร์ (Winter อ้างถึงในวรเดช จันทรศร, 2545 : 151) แต่มองในภาพรวมแล้วสรุปได้ว่า ทฤษฎีการนำนโยบายไปปฏิบัติมีอยู่ 3 กลุ่ม คือ (1) ทฤษฎีบนลงล่าง (Top-down Theories) (2) ทฤษฎีจากล่างขึ้นบน (Bottom-up Theories) และ (3) ทฤษฎีผสม (Hybrid Theories) ซึ่งทฤษฎีการนำนโยบายไปปฏิบัติทั้ง 3 กลุ่ม มีลักษณะที่สำคัญแตกต่างกันโดยสรุปคือ

1. ทฤษฎีจากบนลงล่าง เน้นว่าผู้ตัดสินใจในมีความสามารถกำหนดวัตถุประสงค์นโยบายให้ชัดเจน และควบคุมการนำนโยบายไปปฏิบัติได้
2. ทฤษฎีล่างขึ้นบน ไม่เห็นด้วยกับทฤษฎีบนลงล่าง และเห็นว่าผู้ปฏิบัติในท้องถิ่นเป็นผู้ปฏิบัติในการให้บริการตามนโยบายรวมทั้งเห็นว่า กระบวนการนำนโยบายไปปฏิบัติเป็นกระบวนการต่อเนื่องที่เกิดในเครือข่ายของผู้นำนโยบายไปปฏิบัติ
3. ทฤษฎีผสม พยายามบูรณาการ โดยรวมเอาส่วนสำคัญของทฤษฎีทั้งสอง รวมถึงทฤษฎีอื่น ๆ เข้าด้วยกัน ช่วงท้ายศตวรรษที่ 20 เกิดการถกเถียงกันอย่างมากระหว่างทฤษฎีบนลงล่างและล่างขึ้นบน จนในที่สุดนำไปสู่ข้อสรุปว่าแต่ละฝ่ายไม่ควรยึดอยู่ในจุดยืนที่สุดโต่งของตน ซึ่งทำให้เกิดทฤษฎีผสมในที่สุด

ทฤษฎีบนลงล่าง

ทฤษฎีบนลงล่างมีรากฐานมาจากตัวแบบขั้นตอน (Stage Model) การวิเคราะห์กระบวนการนโยบาย กล่าวคือ มีฐานคิดว่า การนำนโยบายไปปฏิบัติเริ่มจากการตัดสินใจของรัฐบาลกลาง นอกจากนี้ยังได้รับอิทธิพลจากทฤษฎีระบบ (System Theory) ถือว่านโยบายเป็นผลโดยตรงที่ทำให้เกิด ผลลัพธ์ และมักไม่สนใจผลกระทบที่มาจากตัวผู้ปฏิบัติทฤษฎีนี้จึงกำหนดให้ นโยบายเป็นปัจจัยนำเข้า (Input) ส่วนการนำนโยบายไปปฏิบัติเป็นผลผลิต (Output) สรุปได้ว่าทฤษฎีบนลงล่างยึดเป็นตัวแบบระบบเชิงเหตุผล (Rational System Model) หรือบางครั้งก็เรียกว่า ตัวแบบในอุดมคติ (Ideal Type) เพราะ มุ่งหาคำตอบว่า “การนำนโยบายไปปฏิบัติที่สมบูรณ์ (Perfect Implementation)

ทฤษฎีล่างขึ้นบน

ทฤษฎีล่างขึ้นบนเกิดขึ้นในช่วงปลายทศวรรษ 1970 ถึงต้นทศวรรษ 1980 เพื่อวิพากษ์ทฤษฎีบนลงล่าง เนื่องจากงานวิจัยหลายชิ้น พบว่า ผลลัพธ์ของนโยบายไม่จำเป็นต้องเกี่ยวข้องกับวัตถุประสงค์ ฉะนั้น การถือว่าผลลัพธ์กับวัตถุประสงค์มีความสัมพันธ์กันเชิงสาเหตุและผลจึงอาจไม่ถูกต้อง นักทฤษฎีเหล่านี้เห็นว่าควรศึกษาสิ่งที่เกิดขึ้นจริงในระดับปฏิบัติและวิเคราะห์ถึงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อการปฏิบัติดังกล่าว การศึกษาในกลุ่มนี้เริ่มจากระดับล่าง ได้แก่ กลุ่มผู้ปฏิบัติที่เกี่ยวข้อง

จริง ๆ กับนโยบาย และปฏิเสธความคิดที่ว่านโยบายเริ่มจากส่วนบน โดยคนข้างล่างต้องยึดตามเพราะกลุ่มนี้เห็นว่าคนข้างล่างก็ใช้ดุลพินิจและใกล้ชิดกับปัญหามากกว่าส่วนบน หน่วยวิเคราะห์ของกลุ่มนี้จึงได้แก่ ผู้ปฏิบัติงานในพื้นที่ (Street Level Bureaucrats) หรือเจ้าหน้าที่ในแนวหน้า (Front-line Workers) ซึ่งหมายถึงผู้ให้บริการในพื้นที่ เช่น โครงการบริการทางสังคม โอนเงิน และบังคับใช้กฎหมาย ซึ่งเกี่ยวข้องกับประชาชนหรืออาจพัฒนาวิธีสอนหรือนำนโยบายรัฐบาล ไปปฏิบัติซึ่งให้ผลลัพธ์ที่ต่างจากที่ผู้กำหนดนโยบายตั้งใจ หรือดุลพินิจทำนองเดียวกันนี้อาจเกิดขึ้นกับคนในอาชีพอื่นที่นำกฎหมาย หรือนำนโยบายไปปฏิบัติ

เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างทฤษฎีบนลงล่างและล่างขึ้นบน

เอลเมอร์ (Elmore, 1982 : 19-21 อ้างถึงใน วรเดช จันทรศร, 2545 : 40) วิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างทฤษฎีบนลงล่าง และล่างขึ้นบน โดยอธิบายว่า ทฤษฎีบนลงล่างเป็นทฤษฎีที่มุ่งวิเคราะห์ว่าผู้กำหนดนโยบายมีผลกระทบต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติอย่างไร เริ่มจากระดับบนโดยผู้กำหนดนโยบายต้องแสดงเจตนาออกมาเป็นข้อความให้ชัดที่สุด จากนั้นระดับล่างแต่ละขั้นก็ ค่อย ๆ แปลงรายละเอียดไม่สู่การปฏิบัติให้ชัดขึ้นอีก ส่วนผลลัพธ์ก็วัดเจตนาดังกล่าวประสบความสำเร็จหรือไม่ เช่น คว้าผลลัพธ์ที่เกิดกับกลุ่มเป้าหมายนั้นตรงตามวัตถุประสงค์ของผู้กำหนดนโยบายหรือไม่ การศึกษาในแนวนี้อาจมีทั้งการศึกษาปัญหาการบริหาร การจัดการหรือหากมีการเมืองเข้ามาเกี่ยวข้องก็อาจวิเคราะห์ว่าประเด็นทางการเมือง เช่น การต่อรองกันที่เกิดขึ้นแต่ละระดับเป็นปัญหาอย่างไร หรือการนำนโยบายไปปฏิบัติบางเรื่องขึ้นอยู่กับการยอมรับรูปแบบเทคโนโลยีบางอย่าง เช่น เทคโนโลยีควบคุมการปล่อยมลพิษ เครื่องมือแพทย์ หรือการก่อสร้าง การวิเคราะห์อาจแจกแจงทางเลือกของการปฏิบัติไว้ให้ตามปัญหาต่าง ๆ เช่น ปัญหาทางด้านองค์กร การเมืองและเทคโนโลยี แต่ทฤษฎีบนลงล่างมีจุดอ่อนตรงที่คิดว่าผู้กำหนดนโยบายควบคุมกระบวนการ ที่ทำให้เกิดผลต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติได้ เช่น เรื่ององค์กรการเมืองและเทคโนโลยี เป็นต้น แต่ความคิดนี้ไม่เป็นจริงเป็นเพียงความเชื่อของการศึกษารัฐประศาสนศาสตร์และการวิเคราะห์นโยบายสมัยดั้งเดิม ซึ่ง เอลเมอร์ เรียกว่า “การโกหกของคนชั้นสูง” (Noble Lie) เช่น ผู้บริหารอ้างความชอบธรรมว่าตนได้รับมอบอำนาจและถูกควบคุมจากผู้กำหนดนโยบายที่เป็นนักการเมืองหรือมาจากการแต่งตั้ง ส่วนนักวิเคราะห์นโยบายก็อ้างว่าวิเคราะห์ความสำเร็จจากการปฏิบัติและการควบคุมของนโยบาย แต่สิ่งที่เกิดขึ้นจริงกลับยิ่งทำให้คนชั้นสูงเหล่านี้ไม่สบายใจ เพราะการนำนโยบายไปปฏิบัติไม่เป็นตามทิศทางที่ผู้กำหนดนโยบายต้องการ

ทฤษฎีบนลงล่างมีฐานคิดว่า หากทิศทางนโยบายชัดเจนเท่าใดก็ยิ่งทำให้ผู้บริหารต้องรับผิดชอบเท่านั้น และการกำหนดผลลัพธ์ที่ต้องการไว้ชัด จะยิ่งช่วยให้การนำนโยบายไปปฏิบัติประสบความสำเร็จ ทฤษฎีบนลงล่างสร้างความเข้าใจผิดว่าการนำนโยบายไปปฏิบัติถูกควบคุมจากข้างบน อีกทั้งเป็นวิธีวิเคราะห์ที่แคบ เพราะอธิบายเฉพาะความล้มเหลวของการนำนโยบายไป

ปฏิบัติ ข้อจำกัดที่ชัดที่สุด คือ การไม่มีทางเลือกทางอื่นทั้ง ๆ ที่ในความเป็นจริงผู้กำหนดนโยบายอาจไม่สามารถควบคุมกระบวนการนำนโยบายไปปฏิบัติได้เลย

ทฤษฎีล่างขึ้นบน เห็นด้วยกับทฤษฎีบนลงล่างที่ต้องการดูแลผลกระทบของการนำนโยบายไปปฏิบัติและผลลัพธ์ของนโยบาย แต่ไม่เห็นด้วยว่าผู้กำหนดนโยบายมีอิทธิพลต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติ โดยเฉพาะฐานคติที่ว่าหากทิศทางนโยบายแน่ชัด จะทำให้ผู้บริหารมีความรับผิดชอบยิ่งขึ้น และการกำหนดผลลัพธ์ไว้ชัด จะทำให้การนำนโยบายไปปฏิบัติประสบความสำเร็จมากขึ้น

ทฤษฎีล่างขึ้นบน ตรงกันข้ามกับทฤษฎีบนลงล่าง คือ ไม่เริ่มจากระดับบน แต่เริ่มจากขั้นท้ายสุดเท่าที่จะเป็นไปได้ ซึ่งหมายถึงจุดที่ให้บริการและทับซ้อนกับการปฏิบัติ ของหน่วยงานอื่นและทับซ้อนกับภาคเอกชน จุดเริ่มต้นของการศึกษาตามทฤษฎีล่างขึ้นบนจึงไม่ใช่วัตถุประสงค์ของนโยบาย แต่เป็นพฤติกรรมใดพฤติกรรมหนึ่งของผู้ปฏิบัติระดับต่ำสุดของกระบวนการนำนโยบายไปปฏิบัติ เมื่อบรรยายถึงพฤติกรรมนี้เสร็จแล้วจึงค่อยไปดูโครงสร้างของหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ โดยตั้งคำถาม 2 ข้อ คือ หน่วยงานนี้มีความสามารถอะไรบ้างที่ทำให้เกิดผลกระทบต่อกลุ่มเป้าหมายของนโยบาย และหน่วยงานนี้ต้องการทรัพยากรอะไรบ้างที่ทำให้เกิดผลกระทบดังกล่าว จากนั้นในขั้นสุดท้ายจึงวิเคราะห์ว่าผู้กำหนดนโยบายได้กำหนดทรัพยากรไว้เพียงพอที่จะทำให้เกิดผลกระทบดังกล่าวหรือไม่

ทฤษฎีล่างขึ้นบนให้ความสำคัญกับผู้กำหนดนโยบาย แต่ไม่ถือว่ามีเพียงนโยบายหรือถ้อยคำนโยบายเป็นปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อพฤติกรรมของผู้เกี่ยวข้องในกระบวนการนำนโยบายไปปฏิบัติ นอกจากนั้นยังไม่ถือว่าการทำตามวัตถุประสงค์ของนโยบายเป็นมาตรฐานของความสำเร็จของนโยบาย แต่ถือว่าความสำเร็จขึ้นอยู่กับเงื่อนไขอื่นอีกมาก เช่น ความสามารถของผู้ปฏิบัติระดับหนึ่งอาจมีต่อพฤติกรรมของผู้ปฏิบัติอีกระดับหนึ่ง หรืออาจเป็นข้อจำกัดความสามารถขององค์กรทั้งหมดก็ได้ ทฤษฎีบนลงล่างถือว่าหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติมีความสัมพันธ์กันเป็นลำดับขั้นซึ่งหมายความว่า ประการแรก หน่วยงานที่อยู่ใกล้เคียงแหล่งที่มาของนโยบายเท่าใดก็ยังมีอำนาจและอิทธิพลมาก และประการที่สอง ความสามารถในการจัดการระบบที่ซับซ้อนขึ้นอยู่กับการจัดสายการบังคับบัญชาและการควบคุมให้ชัดเจน แต่ทฤษฎีล่างขึ้นบนมีความคิดตรงกันข้าม คือ ประการแรก หน่วยที่อยู่ใกล้กับปัญหาใดก็มีความสามารถที่จะมีอิทธิพลต่อปัญหามากเท่านั้น และประการที่สองความสามารถในการแก้ปัญหาที่ซับซ้อนไม่ได้ขึ้นอยู่กับการควบคุมตามสายบังคับบัญชา แต่ขึ้นอยู่กับการรู้จักใช้ดุลพินิจให้มากที่สุด เพื่อแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในทันที

ความแตกต่างระหว่างทฤษฎีบนลงล่างกับล่างขึ้นบนอาจจำแนกเป็นประเด็นเพื่อเปรียบเทียบกันได้ ดังตารางที่ 2.1 ดังนี้

ตารางที่ 2.1 เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างทฤษฎีบนลงล่างกับล่างขึ้นบน

ประเด็นที่เปรียบเทียบ	ทฤษฎีบนลงล่าง (Top-down Theories)	ทฤษฎีล่างขึ้นบน (Bottom-up Theories)
1. กลยุทธ์ในการวิจัย (Research Strategy)	บนลงล่าง (Top-down) จาก การตัดสินใจทางการเมืองไปสู่ การบริหารนโยบาย	ล่างขึ้นบน (Bottom-up) จากเจ้าหน้าที่ไปสู่เครือข่าย การบริหาร
2. จุดมุ่งหมายของการวิเคราะห์ (Goal of Analysis)	ให้คำแนะนำเชิงทำนายหรือ เชิงนโยบาย (Predictive/Policy Recommendation)	พรรณนาหรืออธิบาย (Descriptive/Explanation)
3. ตัวแบบของกระบวนการนโยบาย (Model of Policy Process)	เป็นขั้นตอน (Stagiest)	หลอมรวม (Fusionist)
4. ลักษณะของกระบวนการนำนโยบายไปปฏิบัติ (Character of Implementation Process)	ทำตามแนวทางตามลำดับชั้น (Hierarchical Guidance)	การแก้ปัญหาตามหลัก การกระจายอำนาจ (Decentralized Problem-solving)
5. พื้นฐานตัวแบบที่เกี่ยวกับประชาธิปไตย (Underlying Model of Democracy)	ตัวแบบผู้นำ (Elitist)	ตัวแบบการมีส่วนร่วม (Participatory)

(Pulze & Treib, 2007 : 94 อ้างถึงใน วรเดช จันทรศร, 2545)

จากตารางที่ 2.1 ความแตกต่างระหว่างทฤษฎีบนลงล่างและล่างขึ้นบน จำแนกได้ 5 ประเด็น คือ (Pulze & Treib, 2007 : 93-95 อ้างถึงใน วรเดช จันทรศร, 2545)

1. กลยุทธ์การวิจัย (Research Strategy) ทฤษฎีทั้งสองกลุ่มใช้กลยุทธ์ต่างกัน กลยุทธ์จากบนลงล่าง หมายถึง การตัดสินใจเริ่มจากระดับบนของระบบการเมืองและทำงานตามเส้นทางที่ไหลลงไปสู่ผู้นำนโยบายไปปฏิบัติ ส่วนกลยุทธ์จากล่างขึ้นบนเริ่มจากการระบุดึงตัวแสดงระดับล่างที่ทำ

หน้าที่ให้บริการที่เป็นรูปธรรมอันใดอันหนึ่ง ต่อจากนั้นก็วิเคราะห์การเคลื่อนที่ไปสู่ระดับบนหรือด้านข้าง เพื่อระบุเครือข่ายของผู้นำนโยบายไปปฏิบัติและกลยุทธ์ในการแก้ปัญหา

2. จุดมุ่งหมายของการวิเคราะห์ (Goal of Analysis) จุดมุ่งหมายของทฤษฎีจากบนลงล่างต้องการสร้างทฤษฎีทั่วไป เพื่อใช้ทำนายว่านโยบายอื่นต่อไปจะประสบความสำเร็จหรือไม่ และใช้เป็นคำแนะนำแก่ผู้กำหนดนโยบาย ส่วนจุดมุ่งหมายของทฤษฎีล่างขึ้นบนต้องการพรรณนาและอธิบายความสัมพันธ์และการแก้ปัญหาของตัวแสดงที่เป็นผู้ให้บริการทำให้เกิดการศึกษาที่ซับซ้อนยิ่งขึ้น ได้แก่ การศึกษาโครงสร้างของเครือข่าย (Network Structures) หรือโครงสร้างของการนำนโยบายไปปฏิบัติ (Implementation Structures)

3. ตัวแบบของกระบวนการนโยบาย (Model of Policy Process) ทฤษฎีบนลงล่างยึดตัวแบบขั้นตอน (Stagiest Model) ซึ่งแบ่งนโยบายออกเป็นขั้น ๆ อย่างชัดเจน แต่อาจวิเคราะห์ไม่หมดทุกขั้นดูเพียงว่ามีอะไรเกิดขึ้นหลังจากที่ออกกฎหมายแล้ว ส่วนทฤษฎีล่างขึ้นบนเห็นว่าการนำนโยบายไปปฏิบัติแยกไม่ออกจากขั้นก่อนหรือกำหนดนโยบาย จึงยึดตัวแบบหลอมรวม (Fusionist Model) ซึ่งหมายความว่ากำหนดนโยบายมีอยู่ตลอดทั้งกระบวนการ ดังนั้น นักทฤษฎีล่างขึ้นบนจึงไม่ได้สนใจเฉพาะขั้นใดขั้นหนึ่ง แต่มองกระบวนการทั้งหมด ซึ่งถือว่านโยบายมีการนิยาม มีรูปร่างถูกนำไปปฏิบัติและเกิดการนิยามใหม่อยู่ตลอด

4. ลักษณะของกระบวนการนำนโยบายไปปฏิบัติ (Character of Implementation Process) ทฤษฎีบนลงล่างทำความเข้าใจการนำนโยบายไปปฏิบัติในฐานะการนำการตัดสินใจไปปฏิบัติ ซึ่งมองว่าการนำนโยบายไปปฏิบัติไม่มีการเมือง แต่เป็นกระบวนการบริหารอำนาจสูงสุดของนโยบายอยู่ที่ผู้ตัดสินใจส่วนกลาง ซึ่งสามารถกำหนดนโยบายได้ชัดเจนและกำหนดแนวปฏิบัติให้เกิดผลในทางปฏิบัติได้ ส่วนทฤษฎีล่างขึ้นบนเห็นตรงข้ามว่าผู้กำหนดนโยบายไม่สามารถกำหนดวัตถุประสงค์ได้ชัดเจน และไม่สามารถควบคุมกระบวนการปฏิบัติจากบนลงล่างได้ ทฤษฎีล่างขึ้นบนมองว่าการนำนโยบายไปปฏิบัติเต็มไปด้วยการใช้ดุลยพินิจ ซึ่งก็คือ การเมืองในการนำนโยบายไปปฏิบัติ นโยบาย เป็นการตัดสินใจของตัวแสดงผลของนโยบายจึงขึ้นอยู่กับการตัดสินใจแก้ปัญหาในระดับล่างมากกว่าแนวทางปฏิบัติที่กำหนดตามลำดับขั้น

5. พื้นฐานความคิดของตัวแบบที่เกี่ยวกับประชาธิปไตย (Underlying Model of Democracy) ทฤษฎีบนลงล่างมีรากฐานมาจากแนวคิดผู้นำของประชาธิปไตยแบบตัวแทน ซึ่งมีตัวแทนเป็นผู้ตัดสินใจแทนประชาชน ดังนั้น การตัดสินใจจึงต้องดำเนินการให้แน่นอนที่สุดเท่าที่จะทำได้ หรืออีกนัยหนึ่งการกระทำที่ต่างไปจากวัตถุประสงค์ของนโยบายเป็นสิ่งที่ฝ่าฝืนมาตรฐานประชาธิปไตย ส่วนทฤษฎีล่างขึ้นบน เน้นว่าการปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ท้องถิ่นมีผลต่อกลุ่มเป้าหมาย กลุ่มเป้าหมายจึงมีสิทธิตรวจสอบ ทฤษฎีล่างขึ้นบนเห็นว่าตัวแบบผู้นำไม่สนใจสิทธิของกลุ่มเป้าหมาย

การตัดสินใจจึงไม่ชอบธรรมมาตั้งแต่ต้น ดังนั้น การกระทำที่ต่างไปจากวัตถุประสงค์ของนโยบายจึงไม่ได้ผิดหลักประชาธิปไตยในทางตรงกันข้าม ประชาธิปไตยจะเกิดขึ้นต่อเมื่อเกิดการมีส่วนร่วม โดยนำผู้ได้รับผลกระทบเข้าไปมีส่วนตัดสินใจกำหนดนโยบาย

การเปรียบเทียบทฤษฎีบนล่างและล่างขึ้นบนที่กล่าวมา ทำให้เห็นว่าประเด็นที่ถกเถียงกันมีมากกว่าแรงจูงใจในการศึกษาการนำนโยบายไปปฏิบัติ แต่ประเด็นแรงจูงใจก็เป็นเรื่องที่ไม่มีความซับซ้อน เพราะทั้งสองฝ่ายต่างก็กล่าวถึงจุดยืนของตัวเองเกินจริง และให้ความสำคัญกับความซับซ้อนของการนำนโยบายไปปฏิบัติมากเกินไป ซาบาเตียร์ ตั้งข้อสังเกตว่าทฤษฎีบนล่างเน้นความสามารถของผู้ปฏิบัติงานในพื้นที่มากเกินไป เมื่อมีงานวิจัยมากขึ้นก็พบว่าสามารถมองทั้งการควบคุมจากส่วนกลางและความเป็นอิสระของผู้ปฏิบัติได้ ซึ่งเรียกว่า “ทฤษฎีผสม” (Hybrid Theories)

ทฤษฎีผสม

นักทฤษฎีกลุ่มหนึ่งพยายามผสมทฤษฎีบนล่างและล่างขึ้นบนเข้าด้วยกัน และพยายามเสนอตัวแบบใหม่เพื่อแก้จุดอ่อนของทฤษฎีทั้งสอง

ทฤษฎีผสมได้สร้างนวัตกรรมให้กับการศึกษาการนำนโยบายไปปฏิบัติ 2 ประการ คือ ประการแรก ปิดช่องว่างที่เป็นจุดอ่อนของทฤษฎีทั้งสอง และนำความคิดของทั้งสองส่วน คือ การควบคุมจากส่วนกลางและความเป็นอิสระของผู้ปฏิบัติมาศึกษาร่วมกัน และประการที่สอง นักทฤษฎีผสมบางคนเห็นว่าตั้งแต่ต้นไปการศึกษาปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติจะได้รับความสนใจน้อยลง นักวิชาการบางคน เช่น ซาบาเตียร์และวินเตอร์ มองว่าการนำนโยบายการปฏิบัติหรือกระบวนการเปลี่ยนแปลงนโยบายโดยทั่วไปไม่ได้ยู่โดดเดี่ยว แต่ได้รับอิทธิพลจากปัจจัยภายนอก เช่น การพัฒนาเศรษฐกิจหรือนโยบายอื่น ส่วนริปลีย์และแฟรงกลิน และวินด์ฮอฟฟ์-ฮีเรียร์พยายามชี้ให้เห็นถึงผลกระทบของประเภทนโยบายต่างกัน แต่มีสิ่งหนึ่งที่นักทฤษฎีผสมไม่ได้กล่าวถึงคือ ความสัมพันธ์ของการนำนโยบายไปปฏิบัติกับทฤษฎีประชาธิปไตย เนื่องจากทฤษฎีทั้งสองมีจุดยืนเกี่ยวกับประชาธิปไตยไม่ตรงกัน

ปัจจัยกำหนดความสำเร็จหรือความล้มเหลวของการนำนโยบายไปปฏิบัติ

กรวีร์ ศรีกิจการ (2544 : 63-67) กล่าวว่า ปัจจัยที่กำหนดความสำเร็จหรือความล้มเหลวของการนำนโยบายไปปฏิบัติพอสรุปได้กว้าง ๆ ดังนี้

1. ลักษณะของนโยบายที่มีส่วนในการกำหนดความสำเร็จหรือล้มเหลวของนโยบายได้แก่

1.1 ประเภทของนโยบาย การปฏิบัติตามนโยบายจะมีโอกาสประสบผลสำเร็จมากที่สุดหากนโยบายนั้นเรียกร้องให้มีการเปลี่ยนแปลงสิ่งต่าง ๆ น้อยที่สุด และมีความเห็นพ้องต้องกันในวัตถุประสงค์ในระดับสูง

1.2 ผลประโยชน์ของนโยบายนั้น ๆ ความสำเร็จของการนำนโยบายไปปฏิบัติ ขึ้นกับประสบการณ์ที่ผ่านมา น้ำหนักของผลกระทบทางเศรษฐศาสตร์และสังคมที่นโยบายนั้น ผลักดันให้เกิดขึ้นมา ถ้าการรับรู้มีมากกว่านโยบายให้ประโยชน์มากกว่านโยบายอื่น โอกาส ความสำเร็จจะมีมาก

1.3 ความสอดคล้องกับค่านิยมที่มีอยู่ และความต้องการของผู้ที่จะได้รับผลกระทบจากนโยบายนั้น

1.4 ความเป็นไปได้ในการทดลองปฏิบัติ หากสามารถนำมาทดลองในเชิงปฏิบัติ ในลักษณะของโครงการทดลองก่อน โอกาสสำเร็จจะมีมากกว่านโยบายที่ไม่สามารถทำเป็น โครงการทดลองก่อนได้

1.5 ความเห็นผลได้ของนโยบาย นโยบายที่สามารถส่งผลที่สามารถเห็นได้ ชัดเจนจะมีโอกาสในการประสบความสำเร็จในทางปฏิบัติมากกว่านโยบายที่ไม่สามารถชี้ให้เห็นถึง ผลที่ชัดเจน

1.6 คุณภาพของการส่งข้อมูลย้อนกลับคุณประโยชน์ของการส่งข้อมูลย้อนกลับมีความสำคัญมากต่อความสำเร็จของนโยบาย โดยเฉพาะถ้าเป็นนโยบายที่เสนอการเปลี่ยนแปลงใหม่ ๆ

2. วัตถุประสงค์ของนโยบายในเรื่องวัตถุประสงค์ที่จะเป็นส่วนหนึ่งในการที่จะให้การนำนโยบายไปปฏิบัตินั้นสำเร็จ แยกพิจารณาได้ดังนี้

2.1 ความชัดเจนของวัตถุประสงค์ หากวัตถุประสงค์ไม่ชัดเจน โอกาสตีความผิด จะเป็นเหตุให้การนำนโยบายไปปฏิบัติล้มเหลวได้

2.2 ความสอดคล้องกันของวัตถุประสงค์ นอกจากวัตถุประสงค์จะต้องชัดเจน แล้วยังจำเป็นจะต้องมีความสอดคล้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน

2.3 ความง่ายในการรับรู้วัตถุประสงค์ คือ ง่ายต่อความเข้าใจ ความรับรู้ของผู้ที่จะนำไปปฏิบัติว่านโยบายนั้น ๆ มีวัตถุประสงค์เช่นไร

2.4 ตัวชี้วัดความสำเร็จของนโยบายจะทราบว่าความสำเร็จของนโยบายนั้นแสดง ให้เห็นได้อย่างไร อะไรคือตัวชี้ว่านโยบายนั้นประสบผลสำเร็จ ฉะนั้นจำเป็นต้องมีดัชนีชี้ วัตถุประสงค์หรือเป้าหมายของนโยบายนั้น ๆ

2.5 ความเที่ยงตรงของข่าวสารต่อผู้นำนโยบายไปปฏิบัติ หากแหล่งข้อมูล ข่าวสารให้ข้อมูลที่ไม่สอดคล้องในการแปลวัตถุประสงค์ เป้าหมาย หรือมาตรฐานต่าง ๆ ของ นโยบาย ข้อขัดแย้งเหล่านั้นจะทำให้การปฏิบัติเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของนโยบายที่แท้จริง

3. ความเป็นไปได้ทางการเมือง ตัวแปรที่เกี่ยวข้อง ได้แก่

3.1 การเจรจาระหว่างรัฐบาลกับเอกชน ความสำเร็จในการนำนโยบายไปปฏิบัติ ขึ้นอยู่กับการสนับสนุนหรือคัดค้านที่เอกชนมีต่อนโยบาย ด้านนโยบายใดจำเป็นต้องมีการเจรจากับกลุ่มธุรกิจเอกชนอยู่เสมอ โอกาสที่จะประสบกับปัญหาจะมีเมื่อนำไปปฏิบัติ

3.2 ความสนับสนุนจากทุก ๆ ฝ่ายที่เกี่ยวข้อง นโยบายที่ขาดการสนับสนุนจากกลุ่มผลประโยชน์ และบุคคลในวงการรัฐบาลและรัฐสภา มีโอกาสที่จะถูกคัดค้านเมื่อนำเข้ามาพิจารณาในกระบวนการทางนิติบัญญัติ

3.3 ผลกระทบของนโยบายที่มีต่อกลุ่มอาชีพที่มีอิทธิพล กลุ่มอิทธิพลจะใช้วิถีทางทั้งการเมืองและเศรษฐกิจ เพื่อที่จะยับยั้งการปฏิบัติให้เป็นไปตามนโยบายดังกล่าว

3.4 การสนับสนุนชนชั้นนำ โดยเฉพาะประเทศกำลังพัฒนาหากขาดการสนับสนุนจากชนชั้นนำ โอกาสนำนโยบายไปปฏิบัติให้สัมฤทธิ์ผลเป็นไปได้ยาก การสนับสนุนในการเรื่องนี้ร่วมหมายถึงการสนับสนุนที่จะได้จากฝ่ายบริหาร นิติบัญญัติ ตุลาการ

3.5 การสนับสนุนจากสื่อมวลชน นโยบายที่ขาดการสนับสนุนจากสื่อมวลชนมักประสบปัญหาในทางปฏิบัติ

3.6 การสนับสนุนจากผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งว่าชอบหรือไม่กับนโยบาย

4. ความเป็นไปได้ทางเทคโนโลยี การเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีเกิดขึ้นรวดเร็ว และแต่ละครั้งจะส่งผลต่อการปฏิบัติให้เป็นไปตามนโยบาย เทคโนโลยีจะนำไปใช้ในการปฏิบัติ นโยบายที่วางไว้ต้องสอดคล้องกับสถานการณ์หรือภาวะแวดล้อมที่จะนำนโยบายไปปฏิบัติ ข้อเสนอของนักวิชาการ ที่ปรึกษาชาวต่างประเทศ จะต้องนำมาพิจารณาให้รอบคอบ เพราะอาจไม่สอดคล้องกับสภาพการณ์ในประเทศกำลังพัฒนาก็เป็นไปได้

5. ความพอเพียงของทรัพยากร นโยบายที่จะนำไปปฏิบัติให้สำเร็จนั้นต้องได้รับการสนับสนุนทางทรัพยากรทั้งด้านเงิน คน วัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ ซึ่งจะกระทบกับประสิทธิภาพของนโยบาย

6. ลักษณะหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ โครงสร้างของหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติจะมีส่วนอย่างมากต่อความสำเร็จหรือล้มเหลวของนโยบายนั้นซึ่งพิจารณาได้เป็น

6.1 ประเภทหน่วยงาน หน่วยงานที่มีกำลังคน ทรัพยากรอื่น ๆ พร้อมอยู่แล้ว มีโอกาสที่นโยบายจะประสบความสำเร็จ ในการนำไปปฏิบัติมากกว่าหน่วยงานที่ไม่พร้อม

6.2 โครงสร้างและลำดับชั้นการบังคับบัญชา หน่วยงานขนาดเล็กที่มีระดับชั้นการบังคับบัญชาน้อย จำนวนผู้อยู่ใต้บังคับบัญชามากจะมีโอกาสที่จะประสบความสำเร็จในการนำ

นโยบายไปปฏิบัติมากกว่าหน่วยงานขนาดใหญ่ที่มีระดับชั้น และสายการบังคับบัญชามาก แต่ผู้บังคับบัญชาน้อย

6.3 ความสัมพันธ์กับหน่วยงานที่กำหนดนโยบาย ความสัมพันธ์อย่างไม่เป็นทางการระหว่างหน่วยงานที่กำหนดและหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ ถ้าความสัมพันธ์มีโอกาสความสำเร็จจะมีมากด้วย

7. กลไกภายในหน่วยงานหรือระหว่างหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ

7.1 จำนวนงานที่เกี่ยวข้อง หากจำนวนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมากขึ้นเท่าใด ปัญหาในเรื่องการประสานงานจะมีมากขึ้น และหากไม่สามารถประสานกันได้ โอกาสที่นโยบายจะล้มเหลวมีมากขึ้น

7.2 จำนวนจุดตัดสินใจ จำนวนจุดตัดสินใจของนโยบายถ้ามีมากขึ้นเท่าใด ความล่าช้าในการปฏิบัติจะมีมากขึ้นเท่านั้น

จอร์จ ก้องศิริวงศ์ (2548 : 26-29) กล่าวถึงองค์ประกอบที่สำคัญในการบริหาร โครงการตามนโยบายให้บังเกิดผลสำเร็จว่ามี ดังนี้

1. การเตรียมโครงการ ได้แก่ การจัดทำโครงการเพื่อเตรียมดำเนินการในกิจการใดกิจการหนึ่ง ซึ่งสาระสำคัญของขั้นตอนนี้แสดงให้เห็นถึงเหตุผลในการจัดทำโครงการ วัตถุประสงค์และเป้าหมายของโครงการ การกำหนดทางเลือกในการดำเนินการ ตลอดจนการระบุถึงเงื่อนไขต่าง ๆ ที่จำเป็น และองค์กรหรือหน่วยงานที่รับผิดชอบในการดำเนินการตามโครงการ กล่าวได้ว่า การเตรียมแผนงานโครงการนั้น เป็นขั้นตอนแรกในการดำเนินการของโครงการ ซึ่งมีความมุ่งหมายที่จะใช้เป็นบรรทัดฐานในการวิเคราะห์และศึกษาคำนวณผลประโยชน์ตอบแทนหรือจุดคุ้มทุนของโครงการ เพื่อให้ผู้อนุมัติโครงการพิจารณาถึงความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของโครงการ ตลอดจนเป็นกรอบในการพิจารณาจัดสรรงบประมาณของฝ่ายการเงินและเป็นกรอบสำหรับผู้อำนวยการโครงการที่ใช้เป็นบรรทัดฐานในการกำหนดวิธีการดำเนินงานรายละเอียดอื่น ๆ เมื่อโครงการได้รับการอนุมัติแล้ว สำหรับตัวชี้วัดถึงความเหมาะสมของการเตรียมโครงการ ได้แก่ ความแม่นยำ ความถูกต้องหรือเที่ยงตรง ในการประมาณถึงความสามารถในการดำเนินการเพื่อให้บรรลุเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ของโครงการ เช่น โครงการจะระบุถึงกลวิธีและกิจกรรมที่ดำเนินการโดยจะต้องมีความสอดคล้องต่อกันระหว่างกิจกรรมต่าง ๆ และจะต้องมีการประมาณงบประมาณ การเงินกำลังคน ตลอดจนระยะเวลาในการดำเนินการอย่างถูกต้อง

2. การจัดองค์กรโครงการ ได้แก่ การกำหนดรูปแบบหรือโครงสร้างขององค์กรที่รองรับโครงการในขั้นตอนการปฏิบัติ (Implementation) ซึ่งสาระสำคัญ คือ การคำนึงถึงสมรรถนะขององค์กรที่จะนำนโยบายหรือโครงการการออกปฏิบัติว่าสามารถที่จะปฏิบัติงานให้บรรลุ

เป้าหมายที่วางไว้เพียงไรสำหรับตัวชี้ความเหมาะสมของการจัดองค์กรของโครงการก็คือ ความสามารถของบุคลากรในองค์กร ความเพียงพอของทรัพยากรที่สนับสนุนตามนโยบาย กิจกรรมที่บังคับให้มีการปฏิบัติตามความสำคัญของหน่วยงาน ตลอดจนสถานะทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง

3. การจัดแผนงานดำเนินการ ภายหลังจากที่ได้ดำเนินการจัดโครงสร้างขององค์กร หรือหน่วยงานที่รับผิดชอบโครงการแล้ว จะต้องดำเนินการเปลี่ยนแปลงนโยบายหรือโครงการออกเป็น แผนปฏิบัติการ โดยแปลงแนวความคิดในนโยบายโครงการออกเป็นแนวทางปฏิบัติของผู้ปฏิบัติงาน ปัจจัยที่จะเป็นตัวชี้ให้เห็นถึงความเหมาะสมของการจัดแผนปฏิบัติงานในการดำเนิน ตามโครงการขึ้นอยู่กับความแน่นอน (Certainty) และความชัดเจน (Clarity) อันจะส่งผลทำให้ สามารถเข้าใจในแผนปฏิบัติงานนั้นได้ แผนปฏิบัติงานดังกล่าวจะต้องสามารถปรับตัวหรือ เปลี่ยนแปลงเพื่อความเหมาะสมและสามารถนำไปปฏิบัติได้ นอกจากนี้ แผนงานดังกล่าวจะต้องไม่ เกิดความสูญเสียในด้านทรัพยากรทั้งการเงิน บุคลากรและเวลาโดยใช้เหตุ

4. การจัดสรรทรัพยากร ประกอบด้วยแหล่งที่มาและจำนวนวัสดุ อุปกรณ์และเงินที่ จะใช้จ่ายตามโครงการ การจัดสรรงบประมาณ การควบคุมและเงื่อนไขของการใช้จ่ายทรัพยากรตาม โครงการความสัมพันธ์ของการใช้จ่ายทรัพยากรกับการทำงาน เพื่อแสดงให้เห็นถึงความสมดุล ระหว่างงานกับเงิน และผลประโยชน์ที่ได้รับจากการดำเนินการตามโครงการ ปัจจัยที่เป็นตัวชี้ให้เห็น ถึงความเหมาะสมในการจัดสรรทรัพยากร ได้แก่ งบประมาณ หรือการเงินที่เพียงพอ การได้ สักส่วน หรือความสมดุล ระหว่างผลลัพธ์ของงานกับค่าใช้จ่ายที่ลงทุนไป นอกจากนี้สามารถ พิจารณาได้จากระดับการสนับสนุนที่โครงการได้รับและความคล่องตัวของการจัดสรรงบประมาณ ให้แก่ผู้ปฏิบัติงานในช่วงเวลาที่เหมาะสม ขณะเดียวกันการจัดสรรงบประมาณ และการเงินจะต้อง กระทำด้วยความรอบคอบ หรือรัดกุมในการควบคุมการใช้จ่ายเงินในการดำเนินการตามโครงการ

5. กระบวนการติดต่อสื่อสารและการสนับสนุนของผู้ปฏิบัติ สำหรับปัจจัยด้านนี้มีความสำคัญต่อความสำเร็จหรือล้มเหลวของการปฏิบัติตามนโยบาย กล่าวคือประสิทธิภาพและ ประสิทธิภาพของการนำนโยบาย หรือโครงการออกปฏิบัติย่อมขึ้นอยู่กับความเข้าใจของผู้ปฏิบัติคน ว่าจะกระทำอย่างไรบ้าง ความเข้าใจดังกล่าวจะมีมากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับความเข้าใจของผู้ ปฏิบัติคนว่าจะกระทำอย่างไรบ้าง ความเข้าใจดังกล่าวจะมีมากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับ ความชัดเจน นโยบายโครงการหรือกิจกรรมต่าง ๆ ซึ่งจะมีส่วนช่วยทำให้ผู้ปฏิบัติมีความรู้ความ เข้าใจได้อย่างดีขึ้น และอีกปัจจัยหนึ่งที่จะส่งผลต่อประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการนำ นโยบายไปปฏิบัติก็คือ ความภักดีของบุคลากรที่มีต่อองค์กร ผลประโยชน์ส่วนตัว ตลอดจนความพร้อม

ที่จะเปลี่ยนแปลงจากวิธีการปฏิบัติงานที่ทำอยู่เดิม เพื่อความเหมาะสมและความคล่องตัวในการทำงาน อันจะนำไปสู่การบรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายของโครงการที่กำหนดไว้

6. การประเมินผลและการป้อนข้อมูลกลับ ได้แก่ การกำหนดแนวทางและระเบียบวิธี ตลอดจนผู้รับผิดชอบในการประเมินผล ซึ่งการประเมินผลไม่ใช่เป็นเพียงแค่เป็นการชี้ปัญหาเท่านั้น หากแต่ผู้ประเมินจะต้องเสนอแนวทางแก้ไขปัญหาที่เกิดจากนโยบายหรือโครงการนั้นได้ด้วย เพราะจุดมุ่งหมายที่สำคัญของการประเมินผล คือ การทราบถึงปัญหาของนโยบายเพื่อจะได้ใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงนโยบาย ให้เป็นนโยบายที่ดีกว่าและได้ผลปฏิบัติที่ดีกว่านโยบายเดิมต่อไป สำหรับปัจจัยที่จะเป็นตัวชี้ถึงความเหมาะสมของการประเมินผล และการป้อนกลับของข้อมูลคือ ประโยชน์ที่ได้รับจากการแก้ไขข้อบกพร่องที่ได้รับจากการประเมินนโยบาย

7. การถ่ายทอดงานสู่สภาพปกติ ขั้นตอนนี้เป็นวิธีเตรียมการไว้ล่วงหน้าหลังจากปฏิบัติตามนโยบายหรือโครงการสิ้นสุดลงแล้ว สามารถทำให้งานที่ได้สร้างขึ้นนั้นมีความถาวรและเป็นประโยชน์ต่อไปตามเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ได้อย่างไร ตลอดจนการพัฒนาให้ดีขึ้นได้อย่างไร ปัจจัยที่เป็นตัวชี้ให้เห็นถึงความเหมาะสมในเรื่องนี้ ได้แก่ การพัฒนาความสามารถของหน่วยงานหรือองค์ที่เข้ามารับผิดชอบ ให้อยู่ในระดับที่สามารถดำเนินการปฏิบัติต่อไปได้อย่างต่อเนื่อง ได้ผลสำเร็จและมาตรฐานของงานตรงตามที่ต้องการ

การแปลงนโยบายไปสู่การปฏิบัติ

การแปลงนโยบายไปสู่การปฏิบัติหรือการถ่ายทอดนโยบายสู่การปฏิบัติถือว่าเป็นขั้นตอนย่อยส่วนหนึ่งของขั้นตอนหลัก เรื่องการนำนโยบายไปปฏิบัติซึ่งนับว่ามีความสำคัญมากในการผลักดันให้นโยบายได้รับการรับรู้ เข้าใจ ยอมรับ และสร้างทัศนคติที่ดีต่อผู้ปฏิบัติตามนโยบาย และประชาชนผู้ได้รับผลจากนโยบายอันจะเป็นเครื่องมือที่ทำให้นโยบายได้รับความสำเร็จในท้ายที่สุด

สายสนม หลักทอง (2544 : 40 – 43) กล่าวว่า เนื่องจากการแปลงนโยบายสู่การปฏิบัติ มีลักษณะเป็นการจัดทำนโยบายย่อยรองรับนโยบายใหญ่และหรือการจัดทำแผนเพื่อให้เป็นกลไกของนโยบายนั่นเอง ดังนั้นผู้มีหน้าที่เกี่ยวข้องจึงจำเป็นต้องทราบถึงขั้นตอนและปัจจัยที่ต้องพิจารณาในกระบวนการดังกล่าวด้วย จึงจะทำให้การปฏิบัติได้ผลดี ขั้นตอนดังกล่าวอาจกำหนดตามลำดับดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 วิเคราะห์นโยบายของหน่วยงาน เพื่อให้สามารถตีความวัตถุประสงค์ แนวทาง และกลไกของนโยบายได้ถูกต้องชัดเจน จำเป็นต้องศึกษาวิเคราะห์ถึงนโยบายของหน่วยงานเหนือที่กำหนดมา การวิเคราะห์ที่ดีอาจจำเป็นต้องศึกษาถึงประวัติความเป็นมาของนโยบายนั้น แนวความคิดที่อยู่เบื้องหลังของนโยบาย ลักษณะและกระบวนการก่อเกิดของนโยบาย

การเข้ามามีบทบาทของกลุ่ม สถาบัน หรือผู้นำในการกำหนดนโยบาย ผลของการนำนโยบายนั้นไปปฏิบัติ ที่ผ่านมามีการปรับเปลี่ยนพัฒนานโยบายนั้น ทั้งนี้เพื่อเป็นการช่วยให้สามารถตีความหมายแยกแยะ คาดการณ์ และขยายความ วัตถุประสงค์ แนวทาง และกลไกของนโยบายดังกล่าวได้ถูกต้องลึกซึ้งยิ่งขึ้น

ขั้นตอนที่ 2 วิเคราะห์นโยบายและแผนของหน่วยงานปฏิบัติ ผู้แปลงนโยบายของหน่วยงานเหนือจำเป็นต้องทราบว่านโยบายเป็นนโยบายเก่าหรือใหม่ แต่มีการปรับเปลี่ยนจากนโยบายเดิมและนโยบายนั้นได้มีการถ่ายทอดลงเป็นนโยบายหรือแผนของหน่วยงานที่ตนเองรับผิดชอบแล้วอย่างไร ทั้งนี้เพื่อจะได้ นำนโยบายนั้นมาวิเคราะห์ โดยใช้แนวทางเดียวกันกับการวิเคราะห์นโยบายของหน่วยงานเหนือ แต่จะสามารถวิเคราะห์ได้ละเอียดลึกซึ้งกว่า โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านปัญหา การปฏิบัติและผลของการนำมาปฏิบัติ เพื่อนำผลการวิเคราะห์ไปใช้ประกอบในการวางแผนต่อไป

ขั้นตอนที่ 3 วิเคราะห์ปัญหาและความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย หรือพื้นที่รับผิดชอบ นอกจากนโยบายของหน่วยงานเหนือ นโยบายและแผนในเรื่องนั้น ๆ ของหน่วยงานตัวเองแล้ว ผู้รับนโยบายก่อนจะจัดทำแผนต่อไป จำเป็นต้องมีการวิเคราะห์สภาพปัญหาและความต้องการของประชากรกลุ่มเป้าหมายหรือปัญหาของพื้นที่รับผิดชอบเป็นการเฉพาะด้าน กล่าวคือ หากหน่วยงานที่รับนโยบายเป็นระดับอำเภอ ผู้รับนโยบายจำเป็นต้องนำข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาและความต้องการในนโยบายนั้นมาพิจารณา หากยังไม่มีการจำเป็นต้องเก็บรวบรวมเพิ่มเติมโดยกำหนดกรอบเพื่อให้เป็นแนวทางในการรวบรวมวิเคราะห์ให้ตรงกับประเด็นหลักที่ต้องการ ในการวิเคราะห์อาจแยกแยะให้เห็นสภาพปัญหาและความแตกต่างของกลุ่มเป้าหมายกลุ่มต่าง ๆ หรือแยกแยะตามพื้นที่หรือทั้ง 2 ด้าน ทั้งนี้เพื่อให้เห็นระดับของสภาพที่เป็นอยู่ปัจจุบันและช่องว่างระหว่างเป้าหมายของนโยบายที่หน่วยงานต้องการ อันจะนำไปสู่การกำหนดเป้าสำเร็จ (Goal Setting) และความเป็นไปได้ของเป้าหมายที่จะตั้งขึ้น ตลอดจนวิธีปฏิบัติและทรัพยากรที่ต้องใช้

ขั้นตอนที่ 4 วิเคราะห์ศักยภาพของหน่วยงานในการวางแผนเพื่อตอบสนองนโยบายนั้นจำเป็นต้องมีการจำแนกเป้าสำเร็จ แนวทางปฏิบัติและทรัพยากรที่ใช้ของแต่ละหน่วยงานที่รับแผนไปปฏิบัติ ทั้งนี้เพราะแต่ละหน่วยงานนอกจากจะมีปัญหาและความต้องการของกลุ่มเป้าหมายที่อาจแตกต่างกันไปแล้ว ยังมีศักยภาพและความพร้อมแตกต่างกันไปด้วย ศักยภาพและความพร้อมที่จะปฏิบัติตามนโยบายในที่นี้หมายถึง ความสามารถที่จะปฏิบัติตามนโยบายให้บรรลุเป้าสำเร็จ ซึ่งโดยทั่วไปพิจารณาได้จากปัจจัย 3 ด้าน คือ

1. ปัจจัยด้านโครงสร้างของหน่วยงาน คือ การที่หน่วยงานมีโครงสร้างเล็กใหญ่ ขนาดใด การจัดหน่วยงาน บทบาทภารกิจกว้างแคบเพียงใด ตลอดจนการจัดตั้งเก่าใหม่อย่างไร โครงสร้าง

หน่วยงานจะเป็นศักยภาพพื้นฐานที่ช่วยให้หน่วยงานสามารถจะรับนโยบายมาปฏิบัติได้กว้างแวกแคบไหน ตัวอย่างเช่น หากหน่วยงานมีโครงสร้างที่ลงไปถึงระดับหมู่บ้านและครัวเรือนย่อมจะทำให้บรรลุเป้าหมายการนำประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมได้ง่ายกว่าหน่วยงานที่ไม่มีโครงสร้างถึงระดับหมู่บ้าน เป็นต้น

2. ปัจจัยความพร้อมด้านทรัพยากร คือกรณีที่หน่วยงานมีอัตรากำลังคน เครื่องมือเครื่องใช้ ตลอดจนงบประมาณเพียงพอแคบไหนสำหรับการรับนโยบายมาปฏิบัตินั่นเอง

3. ปัจจัยด้านประสิทธิภาพการจัดการ คือ ความสามารถหรือสมรรถนะของหน่วยงาน ด้านการจัดการให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมายสำเร็จของนโยบายนั่นเอง หน่วยงานบางแห่งมีทรัพยากรมาก แต่อาจขาดประสิทธิภาพการจัดการ แต่บางหน่วยงานมีประสิทธิภาพการนำนโยบายไปปฏิบัติได้สูงทั้ง ๆ ที่มีทรัพยากรจำกัด

4. ปัจจัยที่ 4 ด้านนี้จะต้องนำมาพิจารณาประกอบกันเพื่อประเมินศักยภาพความพร้อมโดยมีส่วนของหน่วยงานที่จะรับนโยบายปฏิบัติและใช้ในการกำหนดเป้าหมายสำเร็จและแนวทางปฏิบัติของแผนด้วย

ขั้นตอนที่ 5 วิเคราะห์สภาพแวดล้อมของหน่วยงานในการวางแผนเพื่อตอบสนองนโยบายใดก็ตาม จำเป็นต้องวิเคราะห์สภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับนโยบายนั้น เช่น นโยบายสาธารณสุขมูลฐานในท้องที่อำเภอหนึ่ง ๆ จำเป็นต้องพิจารณาสภาพเศรษฐกิจสังคม วัฒนธรรมของชุมชน ที่จะปัญหาข้อจำกัด หรือสิ่งเอื้อต่อความสำเร็จของนโยบายด้วย เช่น ในจังหวัดชายแดนภาคใต้อาจมีข้อจำกัดด้านสภาพแวดล้อมทางวัฒนธรรมของชุมชนต้องงานด้านสาธารณสุขมูลฐานมากกว่าในภาคกลางหรือภาคเหนือ เป็นต้น

นอกจากสภาพแวดล้อมด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมแล้ว ในด้านหน่วยงานอื่นที่มีบทบาทเกี่ยวข้องกับนโยบายนั้น ๆ มีหรือไม่ แคบไหนหน่วยงานใดจำเป็นที่จะต้องนำมาวิเคราะห์ในแง่ที่เป็นหน่วยงานเชิงแข่งขัน หรือเชิงประสานประโยชน์ก็จะช่วยให้การวางแผนสนองนโยบายมีความครอบคลุมและรอบคอบมากขึ้นด้วย

ขั้นตอนที่ 6 กำหนดเป้าสำเร็จในการวางแผนสนองนโยบายใด ๆ เมื่อวิเคราะห์เป้าสำเร็จที่ต้องการของนโยบาย ปัญหาความต้องการ และศักยภาพของหน่วยรับนโยบายแล้ว จึงนำเอาผลวิเคราะห์ในข้อต่าง ๆ ดังกล่าวข้างต้นมากำหนดเป้าสำเร็จ โดยแยกเป็นเป้าสำเร็จรวมและเป้าสำเร็จย่อย ซึ่งอาจแบ่งตามกลุ่มพื้นที่หรือกลุ่มเป้าหมายก็ได้ เช่น หมู่บ้าน ตำบล ที่มีศักยภาพความพร้อมสูงอาจกำหนดเป้าสำเร็จให้ต่ำกว่าทั่วไปก็ได้ ทั้งนี้การกำหนดเป้าหมายสำเร็จจะต้องคำนึงถึง ความเป็นไปได้ที่จะบรรลุ (Obtainable) สามารถวัดได้ (Measurable) และท้าทายให้อยากทำงานบรรลุเป้าสำเร็จ (Challenging)

ขั้นตอนที่ 7 กำหนดวิธีปฏิบัติและทรัพยากรที่ใช้ เมื่อสามารถกำหนดเป้าสำเร็จได้เหมาะสมแล้ว มีการตรวจสอบความเป็นไปได้แล้วผู้รับนโยบายจำเป็นต้องแปลงและดำเนินการนโยบายให้ออกมาเป็นวิธีการปฏิบัติ และวิธีปฏิบัตินั้นจะต้องมุ่งให้บรรลุเป้าสำเร็จของนโยบายและแผน และสอดคล้องกับแนวดำเนินนโยบายด้วย

ขั้นตอนที่ 8 กำหนดองค์กรปฏิบัติในการรับนโยบายมาปฏิบัติแต่ละเรื่องอาจใช้องค์กรประจำที่หน่วยงานมีอยู่แล้วได้ หรือบางครั้งนโยบายต้องการหน่วยงานที่มีลักษณะเฉพาะพิเศษต่างหากจากหน่วยงานเดิมก็ได้ เช่น อาจต้องตั้งเป็นคณะกรรมการขึ้นมาใหม่ โดยมีหน่วยงานอื่นเข้าร่วมหรือมีประชาชนเข้าร่วมหรืออาจจำเป็นต้องตั้งหน่วยงานโครงการขึ้นมาเฉพาะก็ได้ และเมื่อเมื่อนโยบายนั้นบรรลุเป้าสำเร็จแล้วก็ยกเลิกหน่วยงานนี้ไป เป็นต้น

การกำหนดองค์กรปฏิบัติดังกล่าวหน่วยงานระดับบนและระดับกลางจะต้องวางเค้าโครงลงไปจนถึงหน่วยงานปฏิบัติด้วย เช่น หน่วยงานระดับอำเภอ รับนโยบายมาปฏิบัติก็ต้องกำหนดโครงสร้างองค์กรตั้งแต่ว่าระดับอำเภอลงไปถึงระดับตำบล หมู่บ้าน และครอบครัว เป็นต้น ซึ่งต้องพิจารณาความพร้อมของหน่วยงานด้านล่างว่าสามารถจะมอบหมายให้รับภาระที่รับช่วงให้ทำได้ระดับใด ถ้าหากหน่วยงานด้านล่างมีความพร้อมในการปฏิบัติตามนโยบายนั้นก็อาจจำเป็นต้องวางแผนกำหนดเป้าหมายสำเร็จ วิธีปฏิบัติ ทรัพยากร และวิธีการจัดการไปให้ด้วย

ขั้นตอนที่ 9 กำหนดวิธีการจัดการ เพื่อให้หน่วยงานล่างสามารถรับแผนหรือนโยบายไปปฏิบัติได้ชัดเจนจึงจำเป็นต้องกำหนดวิธีการจัดการ คือ การตกแต่งกิจกรรมต่าง ๆ และทรัพยากรที่ใช้ให้สัมพันธ์กันกับเป้าสำเร็จที่ต้องการบรรลุ โดยเฉพาะอย่างยิ่งสร้างระบบอำนวยการจัดการให้เกิดขึ้นด้วย เช่น มีระเบียบ เป็นแนวทางปฏิบัติให้มีการตัดสินใจได้ระดับหนึ่ง เพื่อให้เกิดความคล่องในการจัดการ และการปรับเปลี่ยนเป้าสำเร็จ วิธีดำเนินการ ตลอดจนการใช้ทรัพยากรเพื่อให้กิจกรรมเข้ากับสภาพความเป็นจริงของผู้ปฏิบัติตนเองและจะต้องไม่ลืมว่ามีการจัดการในแต่ละระดับของหน่วยงานแตกต่างกันอย่างไรด้วย

ขั้นตอนที่ 10 กำหนดแนววิธีการควบคุมการบรรลุเป้าสำเร็จ ในการกำหนดเป้าสำเร็จและวิธีการใช้ทรัพยากรต่าง ๆ โดยธรรมชาติการทำงานทั่วไปมีแนวโน้มที่จะใช้ทรัพยากรมากแต่บรรลุเป้าสำเร็จต่ำ ดังนั้นในการแปลงนโยบายสู่การปฏิบัติจึงมักจะต้องมีการควบคุมให้ใช้ทรัพยากรน้อยแต่ได้เป้าสำเร็จสูง การควบคุมดังกล่าวจึงอาจเป็นมาตรการเชิงบวกหรือเชิงลบก็ได้ ซึ่งมีขอบข่ายกว้างในทางการจัดการอาจมีลักษณะ ได้แก่ การรายงาน การติดตามการนิเทศ และการประเมินผลซึ่งถ้าหากจะทำให้เกิดความชัดเจนแก่ผู้ปฏิบัติก็ควรมีการกำหนดเกณฑ์ชี้วัดความสำเร็จไว้ให้ชัดเจน

จากการศึกษาการแปลงนโยบายไปสู่การปฏิบัติ สรุปได้ว่า การนำนโยบายมาปฏิบัติมี 10 ขั้นตอน ประกอบด้วย ขั้นตอนการวิเคราะห์นโยบายของหน่วยงาน วิเคราะห์นโยบายและแผนของหน่วยงานปฏิบัติ วิเคราะห์ปัญหาและความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย วิเคราะห์ศักยภาพของหน่วยงานในการวางแผนเพื่อตอบสนองนโยบาย กำหนดเป้าหมายสำเร็จในการวางแผนสนองนโยบาย กำหนดวิธีปฏิบัติและทรัพยากรที่ใช้ กำหนดองค์กรปฏิบัติในการรับนโยบายมาปฏิบัติแต่ละเรื่อง กำหนดวิธีการจัดการ เพื่อให้หน่วยงานล่างสามารถรับแผนและขั้นตอนการกำหนดแนววิธีการควบคุมการบรรลุเป้าหมาย

นโยบายของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ

กรอบแนวคิดในการกำหนดนโยบายของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ เพื่อให้การบริหารราชการแผ่นดินสำนักงานตำรวจแห่งชาติมีความสอดคล้องและดำเนินไปตามครรลองของแผนและนโยบายระดับชาติ ตลอดจนทิศทางการบริหารประเทศ จึงได้นำแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 และนโยบายรัฐบาล มาเป็นกรอบแนวคิดในการจัดทำนโยบายของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ดังนี้ (สำนักงานตำรวจแห่งชาติ, 2550 : 23-24)

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 ได้กำหนดวิสัยทัศน์ของประเทศไทย ดังนี้ “มุ่งพัฒนาสู่สังคมอยู่เย็นเป็นสุขร่วมกัน (Green and Happiness Society) คนไทยมีคุณธรรม นำความรอบรู้ รู้เท่าทันโลก ครอบครัวยุติธรรม ชุมชนเข้มแข็ง สังคมสันติสุข เศรษฐกิจมีคุณภาพ เสถียรภาพ และเป็นธรรม สิ่งแวดล้อมมีคุณภาพและทรัพยากรธรรมชาติยั่งยืน อยู่ภายใต้ระบบบริหารจัดการประเทศที่มีธรรมาภิบาล ดำรงไว้ซึ่งระบอบประชาธิปไตยที่มีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข และอยู่ในประชาคมโลกได้อย่างมีศักดิ์ศรี” เพื่อให้การพัฒนาประเทศไทยระยะแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 มุ่งสู่ “สังคมอยู่เย็นเป็นสุขร่วมกัน” ภายใต้แนวปฏิบัติงาน “ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง” จึงกำหนดพันธกิจทางการพัฒนาประเทศ ดังนี้ พัฒนาคณะให้มีคุณภาพพร้อมคุณธรรมและรอบรู้ อย่างเท่าทัน มีสุขภาวะที่ดี อยู่ในครอบครัวที่อบอุ่น ชุมชนที่แข็งแรง พึ่งตนเองได้ มีความมั่นคงในการดำรงชีวิตอย่างมีศักดิ์ศรีภายใต้ดุลยภาพของความหลากหลายทางทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เสริมสร้างเศรษฐกิจให้มีคุณภาพ เสถียรภาพ และเป็นธรรม มุ่งปรับโครงสร้างเศรษฐกิจของประเทศไทยสามารถแข่งขันได้ มีภูมิคุ้มกันความเสี่ยงจากความผันผวนของสภาพแวดล้อมในยุคโลกาภิวัตน์ บนพื้นฐานการบริหารเศรษฐกิจส่วนรวมอย่างมีประสิทธิภาพ มีระดับการออมที่พอเพียง มีการปรับโครงสร้างการผลิตและบริหารบนฐานความรู้และนวัตกรรม ใช้จุดแข็งของความหลากหลาย ทางชีวภาพและเอกลักษณ์ความเป็นไทย ควบคู่กับการเชื่อมโยง

กับต่างประเทศและการพัฒนาปัจจัยสนับสนุนด้านโครงสร้างพื้นฐานและโลจิสติกส์ พลังงาน กฎ กติกาและกลไกสนับสนุนการแข่งขันและกระจายผลประโยชน์อย่างเป็นธรรม ดำรงความหลากหลาย ทางชีวภาพ และสร้างความมั่นคงของฐานทรัพยากรธรรมชาติและคุณภาพสิ่งแวดล้อม สร้างความสมดุล ระหว่างการอนุรักษ์และการใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืน เป็นธรรม และมีการสร้างสรรค์คุณค่า สนับสนุนให้ชุมชนมีองค์ความรู้และสร้างภูมิคุ้มกันเพื่อคุ้มครองฐานทรัพยากรคุ้มครองสิทธิและ ส่งเสริมบทบาทของชุมชนในการบริหารจัดการทรัพยากร ปรับแบบแผนการผลิตและการบริโภคที่ เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ตลอดจนรักษาผลประโยชน์ของชาติจากข้อตกลงตามพันธกรณีระหว่าง ประเทศพัฒนาระบบบริหารจัดการประเทศให้เกิดธรรมาภิบาลภายใต้ระบอบประชาธิปไตยที่มี องค์พระมหากษัตริย์เป็นประมุข มุ่งสร้างกลไกและกฎระเบียบที่เอื้อต่อการกระจายผลประโยชน์ จากการพัฒนาสู่ทุกภาคี ควบคู่กับการเสริมสร้างความโปร่งใส สุจริต ยุติธรรม รับผิดชอบต่อ สาธารณะมีการกระจายอำนาจและกระบวนการที่ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจสู่ความ เป็นธรรมทางเศรษฐกิจ สังคมและการใช้ทรัพยากร

สรุปตามแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 ได้กำหนดเป้าหมายของการพัฒนาไว้ 5 ประการ ได้แก่

1. เป้าหมายการพัฒนาคุณภาพคน
2. เป้าหมายการพัฒนาชุมชนและแก้ปัญหาความยากจน
3. เป้าหมายด้านเศรษฐกิจ ปรับ โครงสร้างเศรษฐกิจให้มีความสมดุลและยั่งยืน
4. เป้าหมายสร้างความมั่นคงของฐานทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม
5. เป้าหมายด้านธรรมาภิบาล

นโยบายของรัฐบาล

สำนักงานตำรวจแห่งชาติ จะต้องนำนโยบายของรัฐบาลเกี่ยวข้องกับภาระหน้าที่ตำรวจ ไปสู่การปฏิบัติ กล่าวคือ นโยบายเร่งด่วน จำนวน 4 ด้าน ได้แก่ การแก้ไขปัญหาความไม่สงบใน จังหวัดชายแดนภาคใต้ การแก้ไขปัญหาอาชญากรรมและผู้มีอิทธิพล การส่งเสริมการท่องเที่ยวและ การลงทุน และการจัดระบบการถือครองที่ดิน และนโยบายระยะ 4 ปี จำนวน 8 ด้าน ได้แก่ การพัฒนา สังคมและคุณภาพชีวิต การศาสนา ศิลปวัฒนธรรม การรักษาความมั่นคงของชีวิตและสังคม การพัฒนาเศรษฐกิจ การรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การรักษาความมั่นคงของรัฐ และการบริหารจัดการที่ดี มาเป็นแนวทางในการกำหนดนโยบาย จากกรอบแนวคิดดังที่กล่าวมา ข้างต้น จึงนำไปสู่การกำหนดนโยบายของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ บนพื้นฐานของการปฏิบัติ ภารกิจด้านการรักษาความมั่นคงภายในประเทศ การรักษากฎหมาย การรักษาความสงบเรียบร้อย

ของสังคม และการบำบัดทุกข์ บำรุงสุขให้แก่ประชาชน ตามหน้าที่ของผู้พิทักษ์สันติราษฎร์ จำแนกเป็นนโยบายหลัก 6 ประการ และนโยบายเร่งด่วน 9 ประการ ดังต่อไปนี้

นโยบายหลักของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ

1. ดำรงไว้ซึ่งสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีองค์พระมหากษัตริย์เป็นประมุข โดยจะต้องปฏิบัติหน้าที่อย่างสุดกำลังความสามารถ ด้วยความจงรักภักดี ในการถวายความอารักขา แด่องค์พระมหากษัตริย์ พระราชินี รัชทายาท และพระบรมวงศานุวงศ์ทุกพระองค์ ตลอดจนให้มีการเร่งรัดการดำเนินการตามโครงการต่าง ๆ อันเนื่องมาจากพระราชดำริให้รู้คหน้าต่อไปอย่างต่อเนื่อง

2. ด้านการป้องกันปราบปรามอาชญากรรม

2.1 เน้นการลดความหวาดระแวงภัยจากอาชญากรรม ของประชาชนให้เหลือน้อยที่สุด

2.2 เร่งรัดการป้องกัน และปราบปรามอาชญากรรมพื้นฐานที่เกี่ยวกับการดำรงชีวิตประจำวัน ของประชาชน ทั้งอาชญากรรมที่เกี่ยวกับทรัพย์สิน และชีวิตร่างกาย คดีความผิดเกี่ยวกับการละเมิดสิทธิเด็ก สตรี คดียาเสพติด คดีความผิดประทุษร้ายต่อสาธารณสมบัติของชาติ ฯลฯ

2.3 เร่งรัดการป้องกัน และปราบปราม อาชญากรรมทางเศรษฐกิจ การทำลายป่าไม้ ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม อาชญากรรมทางคอมพิวเตอร์ การละเมิดทรัพย์สินทางปัญญาอาชญากรรมระหว่างประเทศ การก่อการร้าย แรงงานต่างด้าวหลบหนีเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย

3. ด้านการอำนวยความสะดวก

3.1 พัฒนางานอำนวยความสะดวกแก่ประชาชน เน้นงานด้านการสอบสวน คดีอาญาในระดับสถานีตำรวจ พัฒนาระบบงาน และคุณภาพของพนักงานสอบสวน

3.2 พัฒนารูปแบบงานอำนวยความสะดวก ที่มีแนวโน้มจะนำมาใช้ในการยุติปัญหาความขัดแย้งในสังคม ได้แก่ หลักความยุติธรรมเชิงสมานฉันท์ อันเป็นการอำนวยความสะดวกยุติธรรมในระดับชุมชนที่มีกระบวนการร่วมกันระหว่างประชาชน และเจ้าหน้าที่ในกระบวนการยุติธรรม เพื่อนำไปสู่ความสงบเรียบร้อยในชุมชนได้ระดับหนึ่ง

3.3 พัฒนาหน่วยงานวิทยากร และเทคโนโลยีสมัยใหม่ เพื่อสนับสนุนการอำนวยความสะดวกให้มีประสิทธิภาพ เช่น งานนิติเวช งานทะเบียนประวัติอาชญากร เป็นต้น และกระจายความรู้ด้านนิติวิทยาศาสตร์ลงสู่ระดับสถานีตำรวจ เพื่อดำเนินการตรวจพิสูจน์เบื้องต้นได้อย่างถูกต้องและรวดเร็ว รวมทั้งให้สามารถเก็บรวบรวมพยานหลักฐานในที่เกิดเหตุและที่เกี่ยวข้องกับคดี ให้มีความเชื่อถือได้อย่างถูกต้องตามหลักวิชาการมากที่สุด

3.4 พัฒนาความรู้พนักงานสอบสวน เพื่อเพิ่มศักยภาพในการสอบสวนคดีที่มีการกระทำผิดในลักษณะพิเศษต่าง ๆ เช่น อาชญากรรมทางเศรษฐกิจ อาชญากรรมคอมพิวเตอร์ อาชญากรรมเกี่ยวกับการทำลายป่าไม้ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม อาชญากรรมเกี่ยวกับการละเมิดสิทธิเด็ก สตรี อาชญากรรมอื่น ๆ ที่เกิดขึ้นโดยใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ เป็นต้น

3.5 ผลิตผู้เชี่ยวชาญงานด้านต่าง ๆ ให้เพียงพอกับปริมาณคดีและการสอบสวนอย่างมีประสิทธิภาพ อาทิ ผู้เชี่ยวชาญการสอบสวนคดีอาญา คดีจราจร คดียาเสพติด คดีการพนัน คดีที่ต้องการความเชี่ยวชาญเป็นพิเศษ คดีเกี่ยวกับการปลอมหนังสือเดินทางและเอกสารในการเดินทาง เป็นต้น

3.6 ศึกษาและติดตามกฎหมายที่บัญญัติขึ้นใหม่ว่ามีผลกระทบต่อองค์กรและการปฏิบัติงานของตำรวจหรือไม่ อย่างไร หากพบว่ามีผลกระทบจักได้ดำเนินการปรับองค์กรหรือการทำงานให้มีความสอดคล้องกับกฎหมายใหม่ และไม่เกิดผลเสียหายต่อภารกิจด้านการรักษากฎหมาย และการอำนวยความสะดวก

4. ด้านการบริการประชาชน

4.1 ลดอุบัติเหตุและความเสียหายจากอุบัติเหตุจราจร โดยนำมาตราการทั้งในด้านการกวดขันวินัยจราจร การรณรงค์ปลูกฝังค่านิยมด้านความปลอดภัย การประชาสัมพันธ์ขอความร่วมมือจากผู้ขับขี่ในการขับขี่ที่ปลอดภัย การกวดขันจับกุมผู้กระทำความผิดกฎหมายจราจร และกฎหมายที่เกี่ยวข้องตลอดจนการให้บริการด้านจราจรแก่ประชาชน การกวดขันจับกุมผู้ขับขี่ยานพาหนะที่ก่อให้เกิดมลภาวะและเป็นอันตรายต่อสุขภาพประชาชนและเป็นภัยต่อสภาพแวดล้อมทุกประเภท และการรักษาความปลอดภัยจากภัยอาชญากรรมบนท้องถนน และการป้องกันปราบปรามการแข่งรถในถนนสาธารณะให้หมดสิ้นไป

4.2 มุ่งพัฒนาขีดความสามารถโรงพยาบาลตำรวจและหน่วยงานในสังกัด ให้มุ่งสู่ความเป็นเลิศ ทั้งในด้านการพัฒนาบุคลากรทางการแพทย์ การพยาบาลและการสาธารณสุข เพื่อให้โรงพยาบาลตำรวจเป็นศูนย์กลางทางการให้บริการทางการแพทย์สำหรับตำรวจและครอบครัว ชุมชน สังคม และประชาชน

4.3 ใช้มาตรการด้านการประชาสัมพันธ์เชิงรุก เพื่อให้สถานีวิทยุในสังกัดสำนักงานตำรวจแห่งชาติเป็นสื่อในอันที่จะเสริมสร้างความเข้าใจที่ดีระหว่างประชาชนกับตำรวจ และนำรูปแบบการประชาสัมพันธ์สมัยใหม่มาใช้ในการประชาสัมพันธ์ เผยแพร่ข้อมูล ข่าวสารของตำรวจ ให้ประชาชนได้รับทราบ ด้วยความรวดเร็ว ถูกต้อง ฉับไว

4.4 ดูแลรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินให้แก่นักท่องเที่ยว ตามสถานที่ท่องเที่ยวต่าง ๆ กำหนดมาตรการในการตรวจสอบด้านความปลอดภัย ให้แก่นักท่องเที่ยว

กับผู้ประกอบการ โรงแรม เกสต์เฮาส์ และการรักษาความปลอดภัยตามแหล่งชุมชน
ชาวต่างชาติ ตลอดจนการกวดขันมิให้มีการกระทำผิดในลักษณะหลอกลวงนักท่องเที่ยว ไกด์เถื่อน
อันนำมาซึ่งความเสื่อมเสียชื่อเสียงและเกียรติภูมิของชาติ

4.5 พัฒนาการกิจการบินตำรวจให้มีความพร้อมทั้งในด้านบุคลากร วิทยากร
ยานพาหนะและการซ่อมบำรุง เพื่อให้สามารถปฏิบัติภารกิจอากาศยานพระราชพาหนะ การส่งกลับ
สายแพทย์สำหรับข้าราชการตำรวจที่ได้รับบาดเจ็บขณะปฏิบัติหน้าที่ การช่วยเหลือประชาชน
ผู้ประสบภัยพิบัติต่างๆและการบริการสาธารณะ เพื่อให้เกิดความคุ้มค่าและประโยชน์สูงสุดแก่
ประเทศชาติและประชาชน

5. ด้านการรักษาความมั่นคงของชาติและกิจการพิเศษ

5.1 มุ่งพัฒนางานตรวจคนเข้าเมืองให้มีศักยภาพและขีดความสามารถในระดับ
สากลทัดเทียมกับนานาชาติ โดยการนำระบบเทคโนโลยีที่ทันสมัยและเหมาะสมมาใช้ใน
การปฏิบัติงานรวมทั้งพัฒนาด่านตรวจคนเข้าเมืองให้มีความพร้อมสูงสุดในด้านการปฏิบัติป้องกัน
และสกัดกั้นการหลบหนีเข้าเมืองอย่างเป็นรูปธรรม โดยการสนธิกำลังระหว่างตำรวจตระเวนชายแดน
ตำรวจน้ำ ตำรวจทางหลวง ตำรวจรถไฟ และตำรวจตรวจคนเข้าเมืองอย่างเป็นระบบ

5.2 สนับสนุนภารกิจด้านการป้องกันชายแดนไทยในทุกมิติไม่ว่าจะเป็นพรมแดน
ทางบก หรือทางน้ำ ตามแผนป้องกันประเทศ และการรักษาความมั่นคงตามแนวชายแดนตามที่
ได้รับมอบหมาย

5.3 รักษาความสงบเรียบร้อยของสังคมตามภารกิจที่ได้รับมอบหมาย ภายใต้
กรอบของรัฐธรรมนูญ กฎหมาย ระเบียบที่กำหนด บนพื้นฐานการเคารพในเสรีภาพขั้นพื้นฐาน
ของประชาชนหลักนิติธรรมและหลักสิทธิมนุษยชน โดยมุ่งให้เกิดความสมานฉันท์ปรองดองของ
คนในชาติเป็นสำคัญ

5.4 พัฒนาระบบงานด้านข่าวกรอง ให้มีความถูกต้อง เทียบตรง และมีศักยภาพ
เครื่องมือสำคัญในการรักษาความมั่นคงของชาติ

5.5 พัฒนาปรับปรุงศักยภาพ, ทักษะความสามารถของเจ้าหน้าที่ชุดควบคุมฝูงชน
ชุดปฏิบัติการพิเศษตรวจเก็บกู้วัตถุระเบิด ชุดนเรศวร 261 อรินทราช 26 ชุดนำตำรวจ ตลอดจน
จัดหาอุปกรณ์เครื่องมือเครื่องใช้ที่ทันสมัย และสามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

6. ด้านการบริหารจัดการที่ดี

6.1 ให้ความสำคัญในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ทั้งในด้านจิตใจ สติปัญญา และ
สุขภาพ อนามัย เพื่อให้มีความพร้อมอย่างสมบูรณ์ในการปฏิบัติหน้าที่ผู้พิทักษ์สันติราษฎร์โดยไม่
บกพร่อง

6.2 จัดสรรทรัพยากรในการบริหารอย่างเป็นธรรมและทั่วถึง โดยคำนึงถึงสภาพความจำเป็นเร่งด่วนและคุ้มค่าต่อภารกิจ

6.3 ใช้จ่ายงบประมาณและใช้พลังงานอย่างประหยัด รู้คุณค่า และเพื่อก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด แก่ประเทศชาติและประชาชนเป็นสำคัญ

6.4 บันทึกผลการปฏิบัติงานของกำลังพลในสังกัด อย่างมีระบบและเป็นรูปธรรม และนำผลการปฏิบัติงานไปเป็นข้อมูลสำหรับการประเมินผลงานและการพิจารณาความดีความชอบต่อไป

6.5 กวดขันอบรมเรื่องความประพฤติและระเบียบวินัยของข้าราชการตำรวจในทุกระดับให้ปฏิบัติหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาล หลักการปฏิบัติข้าราชการโดยยึดประชาชนเป็นศูนย์กลาง และอุดมคติของตำรวจ รวมทั้งกำจัดการทุจริตและประพฤตินิยมขอให้หมดสิ้นไปจากองค์กรตำรวจ

6.6 บริหารจัดการด้านสวัสดิการอย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด บนพื้นฐานความต้องการที่แท้จริงของกำลังพล โดยนำรูปแบบการจัดสวัสดิการด้านต่างๆ มาใช้ เพื่อให้กำลังพลมีสภาพความเป็นอยู่ที่ดีและเอื้ออำนวยต่อการปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพ ตลอดจนเป็นการบำรุงขวัญกำลังใจให้พร้อมสำหรับการปฏิบัติหน้าที่

6.7 ส่งเสริมสนับสนุนงานด้านการวิจัยและพัฒนาและงานด้านการศึกษา อบรมของตำรวจให้มีความพร้อมที่จะพัฒนาไปสู่การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ และรู้เท่าทันวิทยาการสมัยใหม่และการเปลี่ยนแปลงของสังคมในทุกๆด้าน

6.8 สำนักงานตำรวจแห่งชาติให้ความสำคัญในการพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศในด้านต่างๆเพื่อนำไปประยุกต์ใช้ในงานของตำรวจ อาทิเทคโนโลยีด้านภูมิสารสนเทศ (GIS) เทคโนโลยีด้านการบริหารจัดการ (MIS) โดยคำนึงถึงความต้องการใช้งาน คุ้มค่า และความทันสมัย

6.9 สำนักงานตำรวจแห่งชาติจะไม่ทอดทิ้งและจะให้ความสำคัญสูงสุดในการช่วยเหลือด้านสวัสดิการและสิทธิกำลังพลสำหรับข้าราชการตำรวจที่ปฏิบัติหน้าที่ในเขตพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ครบครันและทันท่วงที หากมีการสูญเสียเกิดขึ้นในขณะที่ปฏิบัติหน้าที่ จะให้การยกย่องเชิดชูเกียรติและวีรบุรุษของชาติ เพื่อให้ข้าราชการตำรวจและประชาชนได้รับทราบและสดุดีในวีรกรรมของตำรวจผู้กล้าและดูแลให้การช่วยเหลือด้วยความรวดเร็วไม่ชักช้า

6.10 พัฒนาสำนักงานตำรวจแห่งชาติให้เป็นองค์กรที่มีศักยภาพสูงสุดในการบำบัดทุกข์บำรุงสุขให้แก่ประชาชนและสังคมไทย และเป็นองค์กรที่มีศักดิ์ศรี เป็นที่เชื่อมั่นศรัทธาและได้รับความเชื่อถือ รักใคร่ จากประชาชน ภายใต้อุดมคติ “ตำรวจของประชาชน”

นโยบายเร่งด่วน

การรักษาความมั่นคงในจังหวัดชายแดนภาคใต้ รัฐบาลได้ให้ความสำคัญในเรื่องแก้ไขปัญหาความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้โดยน้อมนำแนวทางพระราชดำริ “เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา” มาดำเนินการกิจในด้านความมั่นคงและด้านการพัฒนา โดยให้มีความสอดคล้องกับลักษณะเฉพาะของพื้นที่ วิถีชีวิต วัฒนธรรม และความเชื่อของประชาชน ตลอดจนอำนวยความสะดวกและยุติธรรม โดยเน้นการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนเพื่อให้เกิดความสงบเรียบร้อย ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน สร้างความสมานฉันท์และสันติสุขในพื้นที่โดยเร็วที่สุด สำนักงานตำรวจแห่งชาติจึงได้กำหนดนโยบายในเรื่องดังกล่าวไว้ดังต่อไปนี้

1. ดำเนินการสืบสวน สอบสวน คดีความมั่นคงในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ด้วยความเที่ยงธรรม และสุจริต ยึดถือกฎหมายเป็นหลัก
2. นำเทคโนโลยีที่ทันสมัยในทางนิติวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยีที่จำเป็นอื่น ๆ มาใช้ในการแสวงหา รวบรวม พยานหลักฐานและพิสูจน์ความจริง
3. จัดเจ้าหน้าที่เป็นอุปสรรคในการทำงานร่วมกับหน่วยงานอื่นๆ และประชาชนในพื้นที่ โดยเน้นการประสานงานอย่างใกล้ชิดและเสริมสร้างความสัมพันธ์ที่ดีตามปรัชญา “เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา”
4. มุ่งเน้นการดำเนินงานในเชิงรุก และความรวดเร็ว ทันเหตุการณ์ โดยวิธีการรวบรวมข้อมูลข่าวสาร คาดการณ์แนวโน้มสถานการณ์ในอนาคต เพื่อกำหนดแผนหรือมาตรการการรับมือเหตุการณ์และป้องกันเหตุ
5. สนธิกำลังตำรวจทุกหน่วยงานร่วมปฏิบัติและสนับสนุนการปฏิบัติ
6. ให้ความสำคัญในเรื่องการจัดทำฐานข้อมูลที่เกี่ยวข้องในคดีความมั่นคง เพื่อนำข้อมูลที่ได้รับไปดำเนินการวิเคราะห์ วิจัยหาสาเหตุ ตลอดจนรูปแบบวิธีการกระทำความผิดและเรื่องอื่นๆที่เกี่ยวข้อง อันจะเป็นการพัฒนาองค์ความรู้ในเรื่องดังกล่าว และนำไปสู่การแก้ไขปัญหาที่ถูกต้องก่อให้เกิดประโยชน์ในด้านการดำเนินคดี

การพัฒนาสถานีตำรวจ

สำนักงานตำรวจแห่งชาติได้ให้ความสำคัญแก่สถานีตำรวจ เพราะตระหนักดีว่า สถานีตำรวจเป็นจุดยุทธศาสตร์สำคัญ ที่มีความใกล้ชิดกับประชาชนและปฏิบัติงานอยู่กับชุมชน จึงกำหนดเป้าหมายในการปฏิบัติงานของสถานีตำรวจ คือ

ประการแรก ต้องทำให้สังคมปลอดภัย ประการที่สอง ต้องทำให้ประชาชนอุ่นใจ และประการสุดท้าย ต้องทำให้ประชาชนมั่นใจในการทำงานของตำรวจและองค์กรตำรวจ และเพื่อให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายที่ได้วางไว้ สำนักงานตำรวจแห่งชาติจึงได้กำหนดนโยบายด้านการพัฒนาสถานีตำรวจ ไว้ดังต่อไปนี้

1. ส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในกระบวนการกำหนดนโยบายและการบริหาร ทั้งในระดับสำนักงานตำรวจแห่งชาติไปจนถึงระดับสถานีตำรวจ ในลักษณะของการร่วมกันคิด ร่วมกันวางแผน ร่วมกันทำและร่วมกันประเมินผลในระบบเปิดในฐานะที่สถานีตำรวจถือเป็นสมมติร่วมกันของชุมชน

2. ปรับปรุงบทบาท ค่านิยม และจิตสำนึกของข้าราชการตำรวจ จากการเป็น “ผู้ปกครอง” มาเป็น “ผู้ให้บริการ” ตามแนวทางการส่งเสริมการบริการของภาครัฐและเปิดโอกาสให้ประชาชนมีทางเลือกการใช้บริการจากสถานีตำรวจให้มากขึ้น

3. ปรับปรุงแก้ไขให้กระบวนการต่าง ๆ ของงานตำรวจให้สิ้นสุดที่สถานีตำรวจให้มากที่สุดโดยยกระดับหัวหน้าสถานีตำรวจให้มีหน้าที่รับผิดชอบสูงขึ้น รวมงานบริการต่าง ๆ ของสถานีตำรวจไว้ในที่เดียวกัน ตลอดจนแก้ไขระเบียบ ข้อบังคับและคำสั่งต่าง ๆ ให้มีขั้นตอนการปฏิบัติที่น้อยลง

4. มอบหมายให้สถานีตำรวจเป็นผู้กำหนดรายละเอียดการปฏิบัติ ขั้นตอน และระยะเวลาการบริการประชาชนของแต่ละแห่งให้สอดคล้องกับสถานการณ์ สภาพปัญหา ทรัพยากร ที่มีอยู่และความต้องการของประชาชนในพื้นที่ เพื่อให้บริการประชาชนของสถานีตำรวจ เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพรวมทั้งสนับสนุนให้มีการให้รางวัลแก่สถานีตำรวจ และข้าราชการตำรวจจากประชาชน

5. กระจายการบริการประชาชน และการปฏิบัติงานในด้านต่าง ๆ ของสถานีตำรวจ ออกไปสู่การปฏิบัติในพื้นที่อย่างทั่วถึงตามหลักยุทธศาสตร์เชิงรุก โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านการ ป้องกันปราบปรามอาชญากรรมและยาเสพติด

6. ปรับเปลี่ยนกำลังพลจากหน่วยงานอื่นในสังกัดสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ที่มีความสำคัญน้อย ต่อการปฏิบัติภารกิจในการป้องกันปราบปรามอาชญากรรม และการให้บริการประชาชนไปยังสถานีตำรวจให้มากที่สุดเท่าที่จะกระทำได้ รวมทั้งการปรับปรุงระบบการกริหารงานบุคคลในระดับสถานีตำรวจให้มีความยืดหยุ่นเพื่อมอบอำนาจให้ผู้บริหารสถานีตำรวจสามารถ สับเปลี่ยนหมุนเวียนข้าราชการตำรวจในสังกัดให้ทำหน้าที่ต่าง ๆ ได้ตามความเหมาะสมเพียงพต่อการปฏิบัติงานของสถานีตำรวจ โดยเฉพาะในภาวะขาดแคลนกำลังคน

7. การปรับปรุง พัฒนาระบบงานสายตรวจโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศมาสนับสนุนการปฏิบัติ รวมทั้งการปฏิบัติงานชุมชนและมวลชนสัมพันธ์ เป็นจิตสำนึกและภารกิจสำคัญที่สถานีตำรวจทุกแห่งจะต้องปฏิบัติอย่างจริงจัง เพื่อเป็นการเข้าถึงชุมชนและร่วมกันแก้ปัญหาในชุมชน

8. ปรับปรุงระบบการจัดทำคำขอตั้งงบประมาณประจำปีของสำนักงานตำรวจแห่งชาติเพื่อให้ตรงกับความต้องการของสถานีตำรวจอย่างแท้จริง รวมทั้งปรับปรุงการจัดหาและแจกจ่ายวัสดุครุภัณฑ์และเครื่องมือเครื่องใช้ในการปฏิบัติงาน โดยให้ความสำคัญต่อสถานีตำรวจเป็นอันดับแรก

9. พัฒนาสถานีตำรวจให้ครอบคลุมเรื่องต่าง ๆ ในเชิงบูรณาการ โดย

9.1 ขยายการบริการประชาชนลงไปสู่พื้นที่ชุมชนให้มากที่สุด

9.2 พัฒนากำลังพล ทั้งด้านร่างกาย จิตใจ ความคิด และทักษะในการรักษาความสงบเรียบร้อยและบริการประชาชน อย่างมีประสิทธิภาพ

9.3 พัฒนาอุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องใช้ ยานพาหนะ อาวุธ ให้ทันสมัยเพียงพอต่อการปฏิบัติงาน

9.4 พัฒนาระบบงานป้องกันปราบปรามอาชญากรรมให้มีประสิทธิภาพ

9.5 พัฒนาระบบการสืบสวนสอบสวน และการอำนวยความยุติธรรม

9.6 พัฒนาระบบข้อมูลและเทคโนโลยีที่จำเป็นในระบบสถานี

การปราบปรามยาเสพติด

ปัญหาเสพติด เป็นปัญหาที่รัฐบาลได้ให้ความสำคัญและกำหนดเอาไว้เป็นนโยบายเร่งด่วนที่มุ่งเน้นให้เกิดการแก้ไขปัญหายาเสพติดอย่างเป็นรูปธรรม โดยยังคงยึดหลักการ “ผู้เสพ คือ ผู้ป่วย ที่ต้องได้รับการรักษา ส่วนผู้ค้า คือ ผู้ที่ต้องได้รับโทษตามกฎหมาย” ทั้งนี้ รัฐบาลจะเร่งรัดปราบปรามการค้ายาเสพติด ลดปริมาณผู้เสพยา และป้องกันมิให้กลุ่มเสี่ยงเข้าไปเป็นเหยื่อของยาเสพติด โดยใช้กระบวนการแบบมีส่วนร่วมของชุมชนควบคู่กับมาตรการปราบปรามและบังคับใช้กฎหมายอย่างเป็นธรรมเพื่อตอบสนองนโยบายของรัฐบาล และถือปฏิบัติตามยุทธศาสตร์ของสำนักงานตำรวจแห่งชาติจึงได้กำหนดแนวนโยบายในเรื่องดังกล่าวเอาไว้ ดังต่อไปนี้ (สำนักงานตำรวจแห่งชาติ, 2550 : 25)

1. ให้ถือเป็นภารกิจที่สำคัญเร่งด่วนที่สำนักงานตำรวจแห่งชาติจะต้องบูรณาการกำลังเจ้าหน้าที่ตำรวจที่เกี่ยวข้อง ดำเนินการสืบสวนปราบปรามโดยเน้นการกวาดล้างจับกุมเครือข่ายการค้ายาเสพติดระหว่างประเทศ การค้าระดับประเทศ รวมทั้งการค้าที่เป็นรายใหญ่รายสำคัญ การใช้มาตรการยึดและอายัดทรัพย์สินของผู้ค้าและผู้ร่วมขบวนการ ติดตามจับกุมผู้ต้องหาตามหมายจับคดียา

เสพติดค้างเก่าเครือข่ายการค้ายาเสพติดรายย่อย แหล่งผลิต ผู้เสพ การกวดขันจับกุม ควบคุมสารตั้งต้น การผลิตยาเสพติด

2. เน้นย้ำการนำนโยบายรัฐบาล 4 ประการ คือ ผู้ค้า ผู้เสพ กลุ่มเสี่ยง และชุมชน มาเป็นแนวทางในการปฏิบัติงาน รวมทั้งนำกลยุทธ์ 3 ลด 3 เพิ่ม 3 เน้น ของรัฐบาลมาเป็นกรอบและแนวทางในการบูรณาการกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง กล่าวคือ

“3 ลด” หมายถึง การลดปัจจัยปัญหาเสพติดทั้งผู้ค้า ผู้เสพ เยาวชน กลุ่มเสี่ยงและปัจจัยเสี่ยง

“3 เพิ่ม” หมายถึงการเพิ่มระดับปฏิบัติการของกลไกที่เกี่ยวข้องกับการแก้ไขปัญหายาเสพติด ได้แก่ การปฏิบัติของเจ้าหน้าที่รัฐ ภาคประชาชน และช่องทางสาธารณะในการร่วมเฝ้าระวังปัญหายาเสพติด

“3 เน้น” หมายถึง การปฏิบัติเน้นหนักต่อกลุ่มปัญหาที่เกินกว่าระดับปกติ ได้แก่ พื้นที่กรุงเทพมหานคร ปริมณฑล พื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ พื้นที่นำเข้ายาเสพติดและพื้นที่มีปัญหาต่อเนื่อง

การจัดระเบียบแรงงานต่างด้าว

ในปัจจุบันเป็นที่ทราบกันดีว่า ปัญหาแรงงานต่างด้าวหลบหนีเข้าเมืองนั้น ได้ส่งผลกระทบต่อสังคมไทยในวงกว้าง สรุปได้ดังนี้

1. ปัญหาการไม่ทราบจำนวนที่ชัดเจนและไม่มีฐานข้อมูลบุคคล โดยเฉพาะอย่างยิ่งแรงงานต่างด้าวที่ไม่ผ่านกระบวนการพิสูจน์สัญชาติ
2. ปัญหาด้านสังคมและอาชญากรรม
3. ปัญหาด้านการสาธารณสุขและการเผยแพร่โรคระบาด
4. ปัญหาด้านการแย่งอาชีพคนไทย
5. ปัญหาด้านการใช้งบประมาณและทรัพยากรของชาติ

เพื่อแก้ปัญหาดังกล่าว สำนักงานตำรวจแห่งชาติ จึงกำหนดนโยบายเพื่อแก้ไขปัญหาในเรื่องดังกล่าวไว้ดังนี้

1. จัดระเบียบแรงงานต่างด้าวที่เข้ามาในราชอาณาจักร โดยกำหนดมาตรการในการดำเนินงานไว้ 3 มาตรการ ได้แก่ มาตรการป้องกัน มาตรการสร้างความร่วมมือ ความเข้าใจและมาตรการปราบปราม
2. จัดกระบวนการคัดค้านุญ้ย โดยเฉพาะเหยื่อซึ่งแฝงมาในรูปของแรงงานต่างด้าว โดยเน้นการบังคับใช้กฎหมายกับเป้าหมายหลัก (ผู้ซื้อ/ผู้ขาย) อย่างจริงจังและเด็ดขาด

3. การบังคับใช้มาตรการขั้นเด็ดขาดทั้งทางกฎหมายและวินัย กับเจ้าหน้าที่รัฐที่เข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องกับการกระทำความผิด

4. การสร้างบุคลากรที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญในการตรวจพิสูจน์ทราบเกี่ยวกับเอกสารการเดินทาง บัตรประจำตัว ใบอนุญาตทำงาน การตรวจคนต่างด้าว และพาหนะ ฯลฯ เพื่อเพิ่มศักยภาพในการปฏิบัติงาน

5. สร้างชุมชนเข้มแข็ง กำหนดพื้นที่ที่ปลอดภัยจากคนต่างด้าวลักลอบหนีเข้าเมือง

6. กำหนดให้ทุกสถานีตำรวจจัดตั้งศูนย์บริการ ดำเนินการใน 3 มาตรการ ได้แก่ มาตรการป้องกัน มาตรการสร้างความร่วมมือ ความเข้าใจ และมาตรการปราบปราม ลักษณะการทำงานที่สำคัญประกอบด้วย

6.1 มีข้อมูลได้แก่ พื้นที่ที่รับผิดชอบมีช่องทางผ่านเข้า – ออกราชอาณาจักร หรือลักษณะทางภูมิประเทศที่เอื้ออำนวยต่อการลักลอบหลบหนีเข้าเมืองอย่างไร เส้นทางการลักลอบโรงงานหรือสถานประกอบการที่ใช้แรงงานต่างด้าว แหล่งมั่วสุมคนต่างด้าว หรือผู้มีอิทธิพลที่เกี่ยวข้องกับคนต่างด้าว ฯลฯ เป็นต้น ทั้งนี้ ข้อมูลต้องมีอย่างละเอียด เชื่อถือได้ เป็นปัจจุบันโดยตลอด

6.2 มีการประสานงาน ได้แก่ ดำเนินการลักษณะเป็นเครือข่าย (Network) ดึงหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง หรือผู้เกี่ยวข้องเข้าร่วมดำเนินการในกิจกรรมต่างๆ เช่น การระดมกวาดล้างปราบปราม การสัมมนา การอบรมให้ความรู้ การสร้างกิจกรรมต่างๆที่เป็นส่วนสนับสนุนต่อเป้าหมาย ฯลฯ เป็นต้น

6.3 มีผลการปฏิบัติที่เน้นเป้าหมายหลัก ได้แก่ นายจ้างหรือผู้ประกอบการ ผู้นำพาผู้ให้ที่พักพิง และขบวนการค้ายมนุษย์

6.4 มีการประเมินผล ได้แก่การเปรียบเทียบผลการปฏิบัติกับเป้าหมาย การวิเคราะห์จุดอ่อน จุดแข็ง วิฤติ และโอกาสในการทำงาน เป็นต้น

การป้องกันปราบปรามการลักลอบตัดไม้ทำลายป่าและการทำลาย แหล่งน้ำทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และการบุกรุกที่ดินของรัฐ สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์พระบรมราชินีนาถ ทรงมีพระราชเสาวนีย์เนื่องในวโรกาสให้คณะบุคคลเข้าเฝ้าทูลเกล้าฯ ถวายพระพรชัยมงคลเนื่องในวันเฉลิมพระชนมพรรษา ครบ 75 พรรษา ณ ศาลาดุสิตดาลัย พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน เมื่อวันที่ 11 สิงหาคม 2550 โดยได้ทรงแสดงความห่วงใยต่อสถานการณ์ป่าไม้ของประเทศและทรงขอทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องช่วยป้องกันรักษาป่า และฟื้นฟูสภาพป่า เพื่อเป็นแหล่งต้นน้ำ ลำธารของชาติไว้ให้จงได้ เพราะเหตุว่าสถานการณ์เกี่ยวกับป่าไม้ในปัจจุบัน ได้มีการใช้ทรัพยากรป่าไม้ในด้านการพัฒนาเศรษฐกิจเพิ่มมากขึ้นจนส่งผลให้มีการบุกรุกพื้นที่ป่า เพื่อใช้ประโยชน์ส่วนต่างๆอย่างไม่เหมาะสม ตลอดจนการบังคับใช้กฎหมายบางครั้งไม่อาจดำเนินการได้เต็มที่ ก่อให้เกิดการเสื่อมโทรม และ

ลดลงของพื้นที่ป่าไม้อย่างต่อเนื่องจากข้อมูลสถิติพบว่า เมื่อปี พ.ศ.2549 มีพื้นที่ป่าไม้เหลืออยู่ 99,157 ล้านไร่ มีความเปลี่ยนแปลงพื้นที่ป่าไม้ในช่วงปี พ.ศ. 2542 ถึง 2545 จำนวน 7,768,700 ไร่ การดำเนินการค้ำชดเชยพื้นที่ป่าไม้ในช่วงปี พ.ศ. 2542 ถึง 2545 จำนวน 5,880 คดี จับกุมผู้ต้องหาได้ 3,309 ราย พื้นที่ป่าถูกทำลายประมาณ 32,445 ไร่ สถานการณ์ด้านการลักลอบตัดไม้ทำลายป่าพบว่าในเขตพื้นที่ภาคเหนือด้านชายแดนตั้งแต่เขตพื้นที่จังหวัดตาก จังหวัดกาญจนบุรี จนถึงจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ มีการห้ามนำเข้าไม้ท่อนและไม้แปรรูปจากต่างประเทศ จึงมีการลักลอบตัดไม้ทำลายป่าในเขตอุทยานแห่งชาติสาละวิน ป่าสงวนแห่งชาติแม่ระมาด เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าห้วยขาแข้ง เป็นต้น ในภาคอีสาน ได้มีการอนุญาตให้นำเข้าไม้แปรรูปบางประเภทจากลาว จึงมีการหลีกเลี่ยงภาษีศุลกากร หรือนำไม้เคลื่อนที่ ที่ระบุในใบเบิกทางสถานการณ์ด้านการบุกรุกที่ป่าและที่สาธารณะส่วนมากเน้นการบุกรุกยึดถือ ครอบครองพื้นที่ในเขตป่าสงวนแห่งชาติ ซึ่งมีมากในเกือบทุกภาคกระจายทั่วประเทศ เป็นปัญหาที่ยากต่อการป้องกันปราบปรามอันเกิดจากผู้มีอิทธิพลท้องถิ่น และนายทุนให้การสนับสนุนหรือกระทำความผิดเองสถานการณ์ด้านการลักลอบค้าสัตว์ป่าและพันธุ์พืชพบว่าประเทศไทยถูกกล่าวหาว่าเป็นแหล่งค้าสัตว์ป่าที่ใหญ่ที่สุด โดยมีขบวนการค้าภายในประเทศและขบวนการค้าระหว่างประเทศสถานการณ์ด้านการลักลอบทำลายทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม พบว่า มีการลักลอบระเบิดหิน การดูดทรายจากแม่น้ำ การขุดตักดินลูกรัง การขุดเจาะน้ำบาดาลโดยไม่ได้รับอนุญาต การทิ้งขยะสารเคมีลงในแม่น้ำลำคลอง ทำให้เน่าเสียเกิดมลภาวะด้วยเหตุนี้เอง สำนักงานตำรวจแห่งชาติจึงกำหนดนโยบายในเรื่องดังกล่าว ดังนี้ (สำนักงานตำรวจแห่งชาติ, 2550 : 26)

1. ปฏิบัติงานในเชิงรุกโดยการร่วมวางแผน และปฏิบัติงานร่วมกับทุกหน่วยราชการและภาคเอกชน ประชาชน ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องตามนโยบายของรัฐบาล
2. การป้องกันการลักลอบตัดไม้ทำลายป่า ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมถือเป็นความสำคัญเร่งด่วนที่สุดในการปฏิบัติ โดยเน้นการเพิ่มประสิทธิภาพด้านการข่าวจากประชาชนในพื้นที่เป็นหลัก
3. กำหนดมาตรการสืบสวน ปราบปราม จับกุมผู้กระทำความผิดในคดีการลักลอบตัดไม้ทำลายป่า ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยเน้นการสืบสวนขยายผลไปยังผู้บงการ นายทุนผู้มีอิทธิพลที่สนับสนุนหรืออยู่เบื้องหลังการกระทำผิดดังกล่าว
4. ใช้การประชาสัมพันธ์เชิงรุกเพื่อแสวงหามวลชน และแนวร่วมจากทุกภาคส่วน และสื่อมวลชน ในการเผยแพร่ข่าวสารเกี่ยวกับรูปแบบ วิธีการ และขบวนการลักลอบตัดไม้ทำลายป่า และทรัพยากรธรรมชาติให้ประชาชนได้รับทราบและเปิดช่องทางในการติดต่อ แจ้งเบาะแส ข้อมูลของการกระทำผิดดังกล่าวด้วย

5. ร่วมกับหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง จัดทำโครงการปลูกจิตสำนึกให้ประชาชน โดย “ปลูกป่าในใจของประชาชน” ให้กับประชาชนในพื้นที่ที่มีความรัก ความเข้าใจ และเห็นประโยชน์ของการดูแลรักษาป่าไม้และทรัพยากรธรรมชาติให้มากที่สุด

6. การป้องกันอาชญากรรมที่กระทำต่อสาธารณสมบัติ เสาไฟฟ้าและสายโทรศัพท์ เนื่องจากในปัจจุบันพบว่ามียุติการเกิดอาชญากรรมประเภทการประทุษร้ายต่อทรัพย์สินของส่วนรวมหรือสาธารณสมบัติเกิดขึ้นบ่อยครั้ง เช่น การลักทรัพย์สายไฟฟ้า หรือน็อคเสาไฟฟ้า และสายโทรศัพท์ เป็นต้น ซึ่งการกระทำผิดดังกล่าวนอกจากจะก่อให้เกิดความเสียหายอย่างใหญ่หลวงแก่สังคมในวงกว้างแล้ว ยังอาจก่อให้เกิดอันตรายต่อชีวิต ร่างกาย ทรัพย์สินของประชาชนอีกด้วยเรื่องดังกล่าวเป็นเรื่องที่ประชาชนได้ให้ความสนใจ และรัฐบาลโดย ฯพณฯ นายกรัฐมนตรี ได้ให้ความห่วงใยสำนักงานตำรวจแห่งชาติ จึงได้กำหนดนโยบายในเรื่องดังกล่าวไว้ดังนี้

6.1 ประสานความร่วมมือกับหน่วยงาน และองค์กรทุกภาคส่วนของสังคมในการระดมสรรพกำลังเพื่อป้องกันอาชญากรรมของชาติ ให้ปลอดภัยจากภัยอาชญากรรม และป้องกันความเสียหายแก่สาธารณชนจากภัยของการลักทรัพย์ หรือการทำลายสาธารณสมบัติของชาติ

6.2 กำหนดให้สถานีตำรวจทุกแห่งเป็นหน่วยงานเจ้าภาพในการจัดทำแผนการตรวจ และการป้องกันปราบปรามผู้กระทำความผิด ผู้สนับสนุนและเครือข่าย ที่เกี่ยวข้องกับการลักทรัพย์ สาธารณสมบัติการกวดขันตรวจตราร้านรับซื้อของเก่า เศษเหล็ก ให้ปฏิบัติตามกฎหมาย อันเป็นการตัดโอกาสและการตัดเส้นทางการลักลอบขายทรัพย์สินซึ่งได้มาจากการลักทรัพย์สาธารณสมบัติ

6.3 จัดการฝึกอบรมมวลชนในพื้นที่ให้เป็นอาสาสมัครรักษาสมบัติของชาติ เพื่อทำหน้าที่ ตรวจตรา เฝ้าระวัง และแจ้งเหตุแก่เจ้าหน้าที่ตำรวจ

6.4 ใช้มาตรการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนตระหนักถึงความเป็นเจ้าของสาธารณสมบัติของชาติร่วมกัน เพื่อปลูกฝังจิตสำนึกในการช่วยดูแลรักษาและเฝ้าระวังอาชญากรรมที่อยู่ที่ใกล้บ้านเรือนของตน

7. การป้องกันปราบปรามอาชญากรรมข้ามชาติ จากรายงานสรุปสถานการณ์อาชญากรรมข้ามชาติของสำนักข่าวกรองแห่งชาติระบุถึงสถานการณ์การลักลอบเข้าเมืองและการค้ามนุษย์เอาไว้ว่า หลายประเทศในเอเชียยังคงเผชิญปัญหาการลักลอบค้ามนุษย์ โดยกระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ระบุว่า หญิงไทยมักตกเป็นเหยื่อค้ามนุษย์ จากค่านิยมเดินทางไปทำงานต่างประเทศ โดยเฉพาะประเทศมาเลเซีย ญี่ปุ่น แอฟริกา และออสเตรเลีย นอกจากนี้ยังพบปัญหาหาเสพติดโดยมีเครือข่ายการค้าเฮโรอีนจากกลุ่มอาชญากรชาวไต้หวันจีน ฮองกง และแอฟริกาตะวันตก เครือข่ายการค้ายาอี จากกลุ่มอาชญากรชาวสิงคโปร์ มาเลเซีย เครือข่ายการค้าโคเคน จากกลุ่มอาชญากรชาวแอฟริกาตะวันตก และในกลุ่มคนต่างด้าวหลบหนี เข้าเมืองสัญชาติพม่า ลาว

กัมพูชา เป็นกลุ่มเสี่ยงในการลักลอบนำเข้ายาเสพติดตามแนวชายแดนซึ่งหากไม่มีมาตรการเฝ้าระวังหรือสกัดกั้นอย่างมีประสิทธิภาพ ย่อมส่งผลให้สถานการณ์ยาเสพติดในประเทศรุนแรงมากขึ้น โดยเฉพาะการลักลอบนำเข้ายาเสพติดจากชายแดนด้านจังหวัดตาก เชียงใหม่ แม่ฮ่องสอน เชียงราย และหนองคาย สำหรับในกลุ่มคนต่างด้าวที่เข้ามาดำเนินธุรกิจหรือพำนักอยู่ในประเทศไทย ยังตรวจพบว่าบางกลุ่มได้เข้ามาดำเนินธุรกิจผิดกฎหมาย อาทิ การปลอมแปลงหนังสือเดินทาง การพิมพ์ธนบัตรปลอมหรือพฤติการณ์เป็นผู้มีอิทธิพล เกี่ยวข้องกับการค้ำมนุษย์ เช่น ในย่านชุมชนคนต่างด้าวต่างๆ ในเขตกรุงเทพมหานคร เมืองพัทยา เป็นต้น สำนักงานตำรวจแห่งชาติมีเจตนาที่ว่าจะแก้ปัญหาอาชญากรรมข้ามชาติให้หมดสิ้นไป จากสังคมไทย จึงกำหนดแนวนโยบายเอาไว้ให้ทุกหน่วยงานในสังกัดไปถือปฏิบัติ ดังต่อไปนี้

7.1 ให้มีการดำเนินมาตรการด้านการข่าวในเรื่องดังกล่าว โดยจัดทำเป็นสารระบบเพื่อประโยชน์ในการใช้ประโยชน์จากข้อมูล อันจะนำไปสู่การวิเคราะห์สภาพปัญหา สาเหตุของปัญหาและวิธีการแก้ไขปัญหา อาทิ การจัดทำแฟ้มข้อมูลสถานภาพของคนต่างด้าวในเขตพื้นที่สถานีตำรวจทุกแห่งการจัดทำแผนยุทธศาสตร์ของอาชญากรรมข้ามชาติ การจัดทำแฟ้มหมายจับอาชญากรรมข้ามชาติ เป็นต้น

7.2 การสืบสวนหาข่าว ติดตามพฤติการณ์ของบุคคลต้องสงสัยหรือผู้ที่มีพฤติการณ์เข้าข่ายการกระทำผิดกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมือง หรือประพฤตินั้นเป็นอาชญากรรมข้ามชาติ โดยให้มีการสืบสวนทั้งก่อนเกิดเหตุ เพื่อมุ่งตัดโอกาสการกระทำผิด การสืบสวนหลังเกิดเหตุเพื่อรวบรวมพยานหลักฐานหรือข้อมูลสำหรับพนักงานสอบสวนในการดำเนินการนำตัวผู้กระทำความผิดมาลงโทษตามกฎหมาย

7.3 ให้ทุกหน่วยงานในสังกัดที่มีหน้าที่เกี่ยวข้อง อาทิ กองบัญชาการตำรวจนครบาล ตำรวจภูธร ตำรวจสอบสวนกลาง สำนักงานตรวจคนเข้าเมือง จัดทำสถิติข้อมูลเกี่ยวกับอาชญากรรมข้ามชาติ เพื่อวิเคราะห์สถานการณ์ปัจจุบันและแนวโน้มในอนาคต

7.4 ให้จัดทำแผนการตรวจค้น (X-Ray พื้นที่) โดยกำหนดพื้นที่เป้าหมาย ออกเป็นสามประเภท ได้แก่ สถานที่ทำงานของคนต่างด้าว สถานที่พักพิงของคนต่างด้าว และสถานที่สาธารณะที่เป็นที่ชุมนุมพบปะของคนต่างด้าว

7.5 ให้กำหนดแผนการตรวจและความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่สายตรวจตามเขตตรวจต่างๆ ให้ครอบคลุมทุกพื้นที่ความรับผิดชอบของตำรวจนครบาลและตำรวจภูธรในการป้องกันมิให้เกิดการรวมกลุ่มและตัดช่องโอกาสการก่ออาชญากรรมของคนต่างด้าว และเครือข่ายอาชญากรรมข้ามชาติเสริมมาตรการด้านการสืบสวนสอบสวน

7.6 เร่งรัดการสืบสวนจับกุมบุคคลตามหมายจับ คดีค้างเก่า และคดีสำคัญที่เข้าข่ายการก่ออาชญากรรมข้ามชาติ และเน้นการสืบสวนขยายผลเพื่อจับกุมทั้งเครือข่ายและผู้เกี่ยวข้องทั้งหมดอาทิ ความผิดฐานปลอมแปลงหนังสือเดินทาง ความผิดฐานลักลอบนำพาและให้ที่พักพิงคนต่างด้าวหลบหนีเข้าเมือง เป็นต้น

7.7 เพิ่มความเข้มงวดในการตรวจสอบคนต่างด้าวเดินทางเข้า-ออกราชอาณาจักรที่ด่านตรวจคนเข้าเมือง และช่องทางเข้า-ออกราชอาณาจักร รวมไปถึงการตั้งจุดสกัดตามเส้นทางถนนสายหลัก ถนนสายรอง เส้นทางรถไฟ จากชายแดนเพื่อสกัดกั้นการลักลอบหลบหนีเข้าเมือง การลักลอบขนยาเสพติดและสิ่งผิดกฎหมาย ตลอดจนการค้ำมนุษย์

7.8 ดำเนินมาตรการในการเพิกถอนการอนุญาตเดินทางเข้ามาในราชอาณาจักรของคนต่างด้าวที่มีพฤติกรรมเข้าข่ายอาชญากรรมข้ามชาติ และตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมือง

7.9 เสริมสร้างเครือข่ายในการป้องกันปราบปรามอาชญากรรมข้ามชาติ โดยแสวงหาความร่วมมือจากภาคประชาชน องค์กร หน่วยงานต่างๆทั้งในและนอกประเทศ อาทิ การจัดโครงการสมาชิกแจ้งข่าวอาชญากรรม การประชุมแลกเปลี่ยนข่าวสาร การรณรงค์ขอความร่วมมือในการให้เบาะแสผ่านทางตู้ไปรษณีย์ ศูนย์รับแจ้งเหตุ เป็นต้น

8. การป้องกันปราบปรามอาชญากรรมทางคอมพิวเตอร์ สำนักงานสถิติแห่งชาติได้สรุปผลเบื้องต้นการสำรวจ การมี การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร พ.ศ.2550 (สถานประกอบการ) ที่ราชอาณาจักร มีสาระสำคัญความว่าในปี พ.ศ.2550 มีคอมพิวเตอร์ในการดำเนินกิจการประมาณ 1 ล้านเครื่อง สำหรับการเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตในภาพรวม พบว่า ปี พ.ศ.2550 มีการเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตจำนวน 543,347 เครื่องหรือร้อยละ 53.1 ของจำนวนเครื่องคอมพิวเตอร์ทั้งสิ้น และเพิ่มมากกว่าปี พ.ศ.2549 ร้อยละ 13.0 การใช้อินเทอร์เน็ตของสถานประกอบการข้างต้น มีวัตถุประสงค์เพื่อการค้นหาข้อมูลทั่วไปร้อยละ 90 รองลงไปได้แก่การรับส่งข้อมูลทางอีเมล์ร้อยละ 59 นอกจากนี้ยังพบว่า มีการใช้เว็บไซต์เพื่อการโฆษณาประชาสัมพันธ์ร้อยละ 84.5 เพื่อการติดต่อสอบถามร้อยละ 67.5 การรับคำสั่งซื้อสินค้าทางเว็บไซต์ร้อยละ 16.8

จากข้อมูลสถิติข้างต้นชี้ให้เห็นถึงแนวโน้มและทิศทางการขยายตัวอย่างต่อเนื่องของการใช้อินเทอร์เน็ตและเว็บไซต์ในประเทศไทย ที่นับวันจะเพิ่มมากขึ้น ในทางกลับกันจากสถิติของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ พบว่า การเกิดอาชญากรรมทางคอมพิวเตอร์มีแนวโน้มสูงขึ้น โดยในปี พ.ศ. 2550 ได้รับแจ้งเหตุจำนวน 9,000 ราย เพิ่มขึ้นจากปี พ.ศ.2549 ที่ได้รับแจ้งเหตุ 5,000 ราย เพิ่มขึ้นร้อยละ 90

สำนักงานตำรวจแห่งชาติตระหนักดีว่า การใช้อินเทอร์เน็ตและเว็บไซต์ในทางที่ผิดกฎหมายนั้น ถือว่าเป็นอาชญากรรมประเภทหนึ่งที่กำลังก่อให้เกิดความเสียหายในวงกว้างและเผยแพร่

ไปทั่วโลก ด้วยความรวดเร็ว อันนำมาซึ่งความเสียหายต่อ ทรัพย์สิน ชีวิต ร่างกาย ความมั่นคงของรัฐ สถาบันสูงสุดของชาติ ตลอดจนความสงบเรียบร้อยในสังคม จึงกำหนดนโยบายเร่งด่วนในการป้องกันและแก้ไขปัญหาดังกล่าวเอาไว้ ดังต่อไปนี้

1. สนับสนุนการฝึกอบรม พัฒนาศักยภาพของบุคลากร โดยเฉพาะพนักงานสอบสวน และเจ้าหน้าที่ตำรวจที่ปฏิบัติงานด้านคอมพิวเตอร์ให้มีความรู้ ความสามารถในการสืบสวนจับกุม อาชญากรทางคอมพิวเตอร์ทุกประเภท อาทิ การถือ โกงผ่านระบบออนไลน์ (On Line) การเผยแพร่ ภาพลามกอนาจาร การเผยแพร่ข้อความที่ไม่เหมาะสม และกระทบกระเทือนสถาบันสูงสุดของชาติ เป็นต้น

2. การจัดสรรงบประมาณเพื่อการจัดหาเครื่องมือ วัสดุอุปกรณ์ ที่จำเป็นต้องใช้ในการภารกิจดังกล่าวให้เพียงพอต่อการปฏิบัติหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพ

3. รณรงค์ขอความร่วมมือจากประชาชนทุกภาคส่วน ในการให้เบาะแสของคนร้าย และให้ข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์ในการสืบสวนจับกุม

4. ประสานงานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการตรวจสอบ และควบคุมการใช้อินเทอร์เน็ต และเว็บไซต์ ให้เป็นไปในทางที่ก่อให้เกิดประโยชน์ด้านการพัฒนาประเทศ และป้องกันแก้ไขการใช้ในทางผิดกฎหมาย ละเมิดศีลธรรมอันดีงาม และความสงบเรียบร้อยในสังคม รวมถึงการเผยแพร่ข้อความที่กระทบกระเทือนสถาบันชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ และการแตกความสามัคคีของคนในชาติ

5. ดำเนินมาตรการทางกฎหมายอย่างเด็ดขาดกับผู้กระทำความผิด และผู้ที่เกี่ยวข้อง

6. การป้องกันปราบปรามการละเมิดทรัพย์สินทางปัญญา ปัญหาการละเมิดทรัพย์สินทางปัญญาเป็นปัญหาสำคัญระดับชาติและในเวทีระหว่างประเทศที่ประเทศไทยมีพันธะต้องปฏิบัติตามข้อตกลงความร่วมมือระหว่างประเทศในด้านดังกล่าว แม้ว่าจะมีหน่วยงานรับผิดชอบร่วมกัน 13 ฝ่าย ได้แก่ สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค กรมศุลกากรกรมสรรพสามิต กรมโรงงานอุตสาหกรรม กรมการค้าต่างประเทศ กรมการค้าภายใน กรมพัฒนาธุรกิจการค้า กรมทรัพย์สินทางปัญญา กรมสอบสวนคดีพิเศษ การไฟฟ้านครหลวง การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคและสำนักงานตำรวจแห่งชาติ แต่เมื่อพิจารณาจากข้อมูลสถิติการจับกุมการละเมิดทรัพย์สินทางปัญญา (จัดทำสถิติโดย กรมทรัพย์สินทางปัญญา ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2550) ซึ่งได้รวบรวมผลการกระทำผิดตามพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ.2537 พระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ.2534 พระราชบัญญัติสิทธิบัตร พ.ศ.2522 และพระราชบัญญัติควบคุมกิจการโทรทัศน์ พ.ศ.2530 แล้วพบว่าตั้งแต่ปี พ.ศ.2548 – 2550 มีการจับกุมการละเมิดทรัพย์สินทางปัญญา ทั้งสิ้น 24,382 ราย ยึดของกลางได้จำนวน 8,831,191 ชิ้น จำนวนของกลางที่ยึดได้ในปี พ.ศ.2550 เพิ่มมากกว่าปี พ.ศ.2548 ร้อยละ 65

ดังนั้น เพื่อเป็นการแก้ไขปัญหาดังกล่าว และให้การสนับสนุนต่อการดำเนินนโยบายด้านการต่างประเทศของรัฐบาล สำนักงานตำรวจแห่งชาติจึงได้กำหนดนโยบายในการป้องกันปราบปรามการละเมิดทรัพย์สินทางปัญญาดังนี้

6.1 ดำเนินมาตรการในการควบคุมการจำหน่ายสินค้า โดยกำหนดให้แผ่นวีดีโอ เกมส์ เลเซอร์ดิส ดิจิตอล วีดีโอดิส วีดีโอซีดี และซีดีรอม ต้องผ่านการตรวจเซ็นเซอร์โดยเจ้าพนักงาน กับทั้งให้ร้านค้า รวมถึงแผงลอยที่ขายแผ่นซีดี หรือสินค้าดังกล่าวมาข้างต้น ต้องมีใบอนุญาตการค้า นอกจากนี้ควรจัดทำรายชื่อร้านค้าที่เป็นตัวแทนจำหน่ายสินค้าจริง และสถานที่น่าสงสัยว่าสงสัยว่าจะมีการจำหน่ายสินค้าละเมิดเครื่องหมายการค้าเพื่อประโยชน์การตรวจสอบ

6.2 ดำเนินมาตรการในการปราบปราม โดยจำแนกกลุ่มเป้าหมายออกเป็น 2 ส่วน ได้แก่ กลุ่มผู้ผลิต และกลุ่มผู้ค้า (ทั้งค้าปลีกและค้าส่ง) ทั้งนี้ ให้มีการสนธิกำลังทั้งฝ่ายตำรวจ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องตามความเหมาะสมกับภารกิจ เพื่อทำการตรวจตรา สืบสวน ตรวจสอบ และจับกุมอย่างต่อเนื่องโดยประสานงานกับเจ้าของทรัพย์สินทางปัญญาตามความจำเป็นและเหมาะสม

6.3 ดำเนินมาตรการในด้านการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทราบ และตระหนักถึงผลเสียของปัญหาดังกล่าว เพื่อช่วยให้เบาะแส ข่าวสารในการสืบสวนจับกุมผู้กระทำความผิดและร่วมมือกัน ไม่ซื้อสินค้าละเมิดทรัพย์สินทางปัญญา นอกจากนี้ต้องมีการประชาสัมพันธ์ให้ผู้กระทำความผิดทราบอัตราโทษตามกฎหมาย เพื่อลดละเลิกการกระทำความผิด

จากที่กล่าวมาโดยลำดับ จะเห็นว่าทั้งนโยบายหลัก 6 ข้อ และนโยบายเร่งด่วน 9 ข้อ รวมทั้ง 15 ข้อนั้น หรือที่เรียกว่า “นโยบาย 6 หลัก 9 เร่ง” มีความครอบคลุมและสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 และนโยบายของรัฐบาล นอกจากนี้ยังเหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบันที่กำลังเผชิญอยู่ จึงขอให้ข้าราชการตำรวจทุกท่านร่วมใจกันน่านโยบายดังกล่าวไปปฏิบัติตามอำนาจหน้าที่ของตน เพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ คือ ความสงบสุขของสังคมสืบไป

บทบาทและหน้าที่ของตำรวจ

ภารกิจและอำนาจหน้าที่ของตำรวจ (สำนักงานตำรวจแห่งชาติ, 2550 : 65-69)

1. รักษาความปลอดภัยสำหรับองค์พระมหากษัตริย์ พระราชินี พระรัชทายาทผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ พระบรมวงศานุวงศ์ ผู้แทนพระองค์ และพระราชอาคันตุกะ
2. ดูแลควบคุมและกำกับการปฏิบัติงานของข้าราชการตำรวจซึ่งปฏิบัติการตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา
3. ป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดทางอาญา

4. รักษาความสงบเรียบร้อย ความปลอดภัยของประชาชนและความมั่นคงของราชอาณาจักร

5. ปฏิบัติการอื่นใดตามที่กฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของข้าราชการตำรวจ หรือสำนักงานตำรวจแห่งชาติ

6. ช่วยเหลือการพัฒนาประเทศตามที่นายกรัฐมนตรีมอบหมาย

แผนปฏิบัติการราชการของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ได้กำหนดพันธกิจ หรือหน้าที่ของตำรวจไว้ดังนี้ (สำนักงานตำรวจแห่งชาติ, 2549 : 14)

1. ถวายความปลอดภัยของคัมภีระมหากษัตริย์และพระบรมวงศานุวงศ์
2. ให้บริการที่ดีโดยยึดประชาชนเป็นศูนย์กลางและชุมชนเป็นฐาน
3. ป้องกันและควบคุมอาชญากรรมโดยให้ประชาชนมีส่วนร่วม
4. อำนวยความยุติธรรมโดยยึดหลักนิติธรรม
5. รักษาความสงบเรียบร้อยและความมั่นคงของชาติด้วยการบริหารจัดการที่ดี
6. ส่งเสริมให้ชุมชนและท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาอาชญากรรม

การ์ไมร์ (Garmire อ้างถึงใน ไชยา นุ่มมาก, 2550 : 42) ได้ให้ทัศนะในเรื่องหน้าที่ หรือบทบาทของตำรวจไว้ในสังคมไว้กว้าง ๆ เป็น 2 ข้อใหญ่ คือ

1. บทบาทหรือหน้าที่ของตำรวจในฐานะผู้ให้บริการแก่ชุมชน (Community Service Role) บทบาททางด้านนี้เป็นสิ่งซึ่งตำรวจสามารถปฏิบัติได้อย่างดี อาทิเช่น ระวังความวุ่นวายซึ่งเกิดขึ้นในสังคม รับผิดชอบการกระทำเกี่ยวข้องกับเรื่องยาเสพติด คอยดูแลเด็กหรือเยาวชนที่ถูกปล่อยปละละเลย คอยช่วยเหลือหรือปฐมพยาบาล เมื่อเกิดเหตุฉุกเฉินขึ้น นอกจากนั้น ยังต้องปฏิบัติตนเหมือนกับหน่วยงานของสังคมสงเคราะห์หน่วยหนึ่ง โดยเฉพาะหลังเวลาเลิกงานและในวันหยุด สัปดาห์ คือ ช่วยเหลือคนชรา คนยากจน หรือคนที่อาศัยอยู่ในถิ่นจากจนและชุมชนแออัด

2. บทบาทหรือหน้าที่ของตำรวจในฐานะผู้รักษากฎหมาย (Law-Enforcement Role) บทบาทหรือหน้าที่ทางด้านนี้อยู่ในฐานะผู้ที่ต่อสู้กับอาชญากรรมและการจับคนร้าย หน้าที่ที่อยู่ในความรับผิดชอบก็คือ การสืบสวนหาผู้กระทำผิด รวบรวมหลักฐาน การซักถามผู้ต้องสงสัยว่ากระทำผิด การจับกุมผู้กระทำผิด คอยดูแลให้ความปลอดภัยแก่ประชาชน ปราบปรามพวกมิจฉาชีพ ปราบปรามพวกที่ก่อความไม่สงบและการจลาจลและหน้าที่โดยทั่ว ๆ ไป ก็คือการดูแลเอาใจใส่ไม่ให้ผู้กระทำผิดกฎหมายอาญา

เคนนี และ วิลเลียม (Kenny and William อ้างถึงใน พนม ทองแดง, 2550: 49) ได้กล่าวไว้ว่า โดยทั่วไปแล้วตำรวจมีหน้าที่

1. การควบคุมอาชญากรรม (Crime Control) หมายถึง การปราบปรามโจรผู้ร้าย และหมายรวมถึงกิจกรรมต่างๆ ของตำรวจทั้งหมด ซึ่งมีวัตถุประสงค์ที่จะควบคุมการกระทำต่างๆ ในทางอาชญากรรม ตลอดจนบทบาทของตำรวจในการนำตัวผู้กระทำผิดมาดำเนินคดีฟ้องร้องต่อศาล

2. การป้องกันอาชญากรรม (Crime Prevention) ได้แก่ กิจกรรมต่างๆ ของตำรวจซึ่งมีวัตถุประสงค์ที่จะขจัดความปรารถนาของประชาชนที่จะประกอบอาชญากรรม และประสานงานอย่างใกล้ชิดกับหน่วยอื่นๆ ของสังคมในการป้องกันอาชญากรรม

3. การควบคุมความประพฤติ (Control or Regulation Conduct) หมายถึง กิจกรรมของตำรวจที่มีวัตถุประสงค์ที่จะบังคับให้มีการปฏิบัติตามกฎหมายหรือข้อบังคับของสังคม ซึ่งได้กำหนดขึ้นเพื่อวางมาตรฐานในการปฏิบัติตนของประชาชนในสังคมทั้งหมด

4. หน้าที่ในการบริการ (Provision of Service) หมายถึง กิจกรรมต่างๆ ที่ได้กระทำเพื่อเป็นการช่วยเหลือประชาชนหรือหน่วยงานของทางราชการ บริการเหล่านี้ส่วนมากจะเป็นหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายจากทางราชการ หรือรัฐบาล

จีโร้ แอทแมน (Geore D.Eastman & Ester M.Eastman, 1969 อ้างถึงใน ไชยา นุ่มมาก, 2550 : 46) ได้กำหนดหน้าที่ของตำรวจเอาไว้ดังนี้

1. การป้องกันอาชญากรรม
2. การปราบปรามอาชญากรรม
3. การจับกุมผู้กระทำผิดกฎหมาย
4. ติดตามให้ได้มาคืนซึ่งทรัพย์สินที่สูญหาย
5. รักษากฎระเบียบของสังคมที่ไม่เกี่ยวกับอาชญากรรม
6. หน้าที่บริการเบ็ดเตล็ดอื่น ๆ

คีย์เคนดอลล์และอันซิงเกอร์ (Kuykendall and Unsinger, 1975 อ้างถึงใน ไชยา นุ่มมาก, 2550 : 48) เสนอแนวความคิดเกี่ยวกับหน้าที่และบทบาทของตำรวจที่สอดคล้องกับประชาธิปไตย คือ

1. ปฏิบัติตัวต่อประชาชนในสังคมให้มีลักษณะเป็นประชาธิปไตย โดยการให้ความยุติธรรมไม่เอียง แสงงให้เห็นถึงความเข้มแข็ง ความเมตตา สงสาร และความอดทน
2. ปฏิบัติตนในการรักษากฎหมายอย่างเคร่งครัด
3. สืบสวนอาชญากรรมที่เกิดขึ้นและติดตามจับกุมผู้ต้องสงสัยในการกระทำความผิด
4. ให้ความรู้แก่ประชาชนในการป้องกันตนเองและทรัพย์สิน

5. พยายามแก้ไขข้อขัดแย้งระหว่างบุคคล หรือระหว่างกลุ่มต่างๆ ด้วยวิธีการที่นุ่มนวล

6. ทำงานร่วมกับชุมชนอื่น ๆ และองค์การในกระบวนการยุติธรรม เพื่อหาทางแก้ไขสาเหตุของการก่ออาชญากรรมให้ได้ผลและมีประสิทธิภาพที่สุด

วิลสัน และ แมค.ลารีน (Wilson & Mc.Laren, 1972 อ้างถึงใน ขงยุทธ กิจรักษา, 2542 : 48) ได้กล่าวถึงหน้าที่ของตำรวจ คือ

1. การป้องกันอาชญากรรม
2. การปราบปรามอาชญากรรม
3. จับกุมผู้กระทำผิดกฎหมายติดตามให้ได้มาซึ่งทรัพย์สินที่สูญหายและรวบรวมพยานหลักฐานเพื่อดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิด
4. รักษาระเบียบกฎเกณฑ์ข้อบังคับอื่น ๆ เช่น การปฏิบัติตามกฎหมายจราจร ตลอดจนการให้บริการด้านอื่น ๆ

อำนาจและหน้าที่ของตำรวจนั้นได้มีบัญญัติไว้ตามยุคสมัยมีกระจายกระจายอยู่ในที่ต่าง ๆ เป็นพระราชกำหนด กฎหมายและระเบียบข้อบังคับอื่น ๆ กำหนดอำนาจและหน้าที่ของตำรวจไว้อีก ประกอบกับปัจจุบันนี้มีหน้าที่ต้องปฏิบัติราชการในหลายฐานะด้วยกัน จึงมีอำนาจและหน้าที่กว้างขวาง แต่กล่าวโดยสรุปได้ ดังนี้

1. ตำรวจในฐานะผู้พิทักษ์สันติราษฎร์ มีหน้าที่รักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชนภายในราชอาณาจักร
2. ตำรวจในฐานะผู้รักษากฎหมาย มีหน้าที่ป้องกันมิให้มีผู้ละเมิดกฎหมายมหาชน และถ้ามีผู้ใดละเมิด ก็มีอำนาจและหน้าที่สืบสวน จับกุม ตรวจค้นและปราบปรามนำตัว ผู้กระทำความผิดมาดำเนินคดีตามสมควรแก่ความผิด
3. ตำรวจในฐานะข้าราชการพลเรือน นอกจากจะต้องปฏิบัติหน้าที่ราชการตามที่กระทรวงมหาดไทยกำหนดและมอบหมายไว้แล้วยังจะต้องปฏิบัติหน้าที่ทั่ว ๆ ไปคู่เคียงกับข้าราชการพลเรือนทุกประการและต้องรักษาความสามัคคีซึ่งกันและกันระหว่างข้าราชการทหารและพลเรือน
4. ตำรวจในฐานะเป็นพนักงานฝ่ายปกครอง มีหน้าที่บำบัดทุกข์ บำรุงสุขให้แก่ประชาชน
5. ตำรวจเมื่ออยู่ในฐานะตำรวจสนาม มีหน้าที่ป้องกันและต่อสู้กับข้าศึกทั้งในเขตที่การยุทธและมีหน้าที่รักษาความสงบเรียบร้อยตามระเบียบที่ทางราชการมอบหมายและกำหนดเป็นครั้งคราว

นอกจากนี้ กระทรวงมหาดไทยได้กำหนดอำนาจหน้าที่ของตำรวจไว้ในส่วนที่เกี่ยวกับกรณีคดีอาญาไว้ดังต่อไปนี้

1. ตำรวจที่ได้รับมอบหมายให้มีหน้าที่รับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาและตามบทกฎหมายอื่นอันเกี่ยวกับความผิดในกรณีคดีอาญาในเขตพื้นที่ตามที่กำหนดไว้แล้ว ให้ปฏิบัติงานตามอำนาจและหน้าที่ของตนโดยเคร่งครัด

2. ตำรวจโดยทั่ว ๆ ไปแม้ตามปกติจะไม่มีเขตอำนาจหรือเขตพื้นที่ที่ต้องรับผิดชอบในการระงับปราบปรามผู้กระทำความผิดคดีอาญาโดยตรง หรือเป็นการปฏิบัตินอกเขตอำนาจ หรือเขตพื้นที่ซึ่งตนต้องรับผิดชอบโดยตรงก็ตาม หากมีเหตุเกิดขึ้นซึ่งอยู่ในลักษณะที่จะต้องรีบระงับปราบปรามก็ต้องปฏิบัติตามความจำเป็นแก่กรณี จะละเว้นไม่ได้

อนึ่ง ให้เป็นที่เข้าใจว่า ตำรวจไม่มีอำนาจจับกุมและควบคุมบุคคลที่กระทำความผิด ในคดีแพ่ง คงมีอำนาจหน้าที่เฉพาะในการจับกุมปราบปรามผู้กระทำความผิดในกรณีคดีอาญาเท่านั้น

ความผิดในทางอาญานั้น กฎหมายได้แยกเป็นความผิดต่อส่วนตัวไว้อีกประเภทหนึ่ง ซึ่งความผิดประเภทนี้เจ้าพนักงานจะมีอำนาจจับกุมหรือสอบสวนได้ก็ต่อเมื่อเจ้าทุกข์หรือผู้เสียหายได้มาร้องทุกข์ขอให้จับกุมหรือฟ้องร้อง เจ้าพนักงานจึงมีอำนาจจัดการได้ เพราะฉะนั้นในคดีความผิดต่อส่วนตัว ถ้าเจ้าทุกข์หรือผู้เสียหายไม่มาร้องทุกข์ขอให้จัดการดำเนินคดีแล้วเจ้าพนักงานสอบสวนไม่มีอำนาจที่จะจับกุมหรือสอบสวน

ฉะนั้นก่อนที่ตำรวจจะเข้ามาจัดการในคดีเรื่องใด จึงมีความจำเป็นที่จะต้องทราบเสียก่อนว่าความผิดที่เกิดขึ้นนั้นเป็นความผิดอาญาหรือแพ่ง เฉพาะความผิดทางอาญานั้นต้องทราบให้ละเอียดชัดว่าเป็นความผิดอันเป็นอาญาแผ่นดินหรือเป็นความผิดต่อส่วนตัวแล้วจะจัดการให้ถูกต้องกับรูปเรื่องนั้น ๆ ถ้าเป็นความแพ่งตำรวจจัดการไม่ได้ ก็จะต้องลงรายงานประจำวันชี้แจงข้อกฎหมายไว้เป็นหลักฐาน และให้ผู้มาขอความช่วยเหลือทราบตามนั้นด้วย

ดังนั้นจากการพิจารณาความหมายและหน้าที่ของตำรวจแล้ว ตำรวจภูธร ก็คือข้าราชการตำรวจในสังกัดตำรวจภูธรภาค 1-9 ซึ่งกระจายอยู่ทั่วทุกภาคของประเทศ มีอำนาจหน้าที่และรับผิดชอบเกี่ยวกับการถวายความปลอดภัยขององค์พระมหากษัตริย์และพระบรมวงศานุวงศ์ การรักษาความสงบเรียบร้อยในสังคม การรักษากฎหมายที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดทางอาญา การบำบัดทุกข์บำรุงสุขให้แก่ประชาชน การป้องกันปราบปรามอาชญากรรม และการจับกุมผู้กระทำความผิดกฎหมายเท่าที่กล่าวมานี้ จะเห็นว่า สำนักงานตำรวจแห่งชาติ เป็นองค์กรเอกประสงค์ เพราะมีหน้าที่หลากหลาย โดยเฉพาะในกลุ่มข้าราชการตำรวจชั้นประทวน ซึ่งเป็นกำลังพลส่วนใหญ่ และเป็นกำลังหลัก ซึ่งมีภารกิจที่สำคัญ คือ การรักษาความสงบเรียบร้อยและความปลอดภัยแก่ประชาชนในเขตอำนาจรับผิดชอบ การปฏิบัติงานตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาและ

ตามกฎหมายอื่นอันเกี่ยวกับความผิดอาญาในเขตอำนาจรับผิดชอบ การป้องกันและปราบปราม ผู้กระทำความผิด ดำเนินการเกี่ยวกับการควบคุมการสืบสวน สอบสวนคดีอาญาในเขตอำนาจรับผิดชอบ การควบคุมและอำนวยความสะดวกด้านการจราจรในเขตอำนาจรับผิดชอบ การสนับสนุนการบรรเทา สาธารณภัย และการปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง หรือที่ได้รับมอบหมาย

กล่าวโดยสรุป ตำรวจมีหน้าที่ที่จะต้องปฏิบัติต่อสังคมอยู่หลายประการ ดังนั้นทำ อย่างไม่อย่างใดจะทำให้ประชาชนในสังคมมีความศรัทธาเชื่อถือและให้ความร่วมมือในการปฏิบัติงาน ของเจ้าหน้าที่ตำรวจ เพราะในสังคมไทยเป็นประชาธิปไตยและระบบราชการได้นำหลักการบริหาร กิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี (Good Governance) ซึ่งประกอบด้วย 6 ประการ นั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่ ตำรวจกับสังคมจะต้องทำงานร่วมกันในการรักษาหลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักความมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า ตลอดจนสังคมไทยได้มีการ กำหนดกฎระเบียบไว้ให้ประชาชนปฏิบัติเพื่อความสงบสุขในสังคม แต่ในความเป็นจริงแล้ว ประชาชนในสังคมไม่สามารถปฏิบัติตามกฎระเบียบที่กำหนดไว้ได้ทั้งหมด โดยเฉพาะในเรื่องของ ปัญหาอาชญากรรม แต่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องโดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ตำรวจได้หามาตรการป้องกัน ไม่ให้เกิดปัญหาเหล่านั้น

โครงสร้างและการปกครองบังคับบัญชาของสถานีตำรวจ

สถานีตำรวจ มีอำนาจหน้าที่ถวายความปลอดภัยแก่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว สมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถ และพระราชวงศ์ทุกพระองค์ รักษาความปลอดภัยในชีวิต และทรัพย์สินของประชาชน รักษาความสงบเรียบร้อยของบ้านเมือง ป้องกันปราบปราม อาชญากรรมภายในเขตอำนาจรับผิดชอบหรือพื้นที่การปกครอง บริการสังคม ตลอดจนรักษา กฎหมายอาญา ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา พระราชบัญญัติต่าง ๆ ที่มีโทษทางอาญา และงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยขึ้นการบังคับบัญชาต่อกองบังคับการตำรวจนครบาล หรือตำรวจภูธร จังหวัด แบ่งงานในความรับผิดชอบออกเป็น 5 ลักษณะ และ 1 หน่วยปฏิบัติการ ดังนี้ (คำสั่ง สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ที่ 655/2550 ลงวันที่ 17 ตุลาคม 2550)

1. งานอำนวยความสะดวก มีหน้าที่เกี่ยวกับการอำนวยความสะดวก วางแผน ตรวจสอบ ติดตาม ประเมินผลและพัฒนาเกี่ยวกับ กำลังพล การข่าว นโยบาย ยุทธศาสตร์และแผนงาน การส่งกำลัง บำรุง งบประมาณ การเงิน สวัสดิการ การพัสดุ พลาริการ สรรพาวุธ งานจรตตำรวจ งานกิจการพิเศษ
2. งานปกครองป้องกัน มีหน้าที่เกี่ยวกับการวางแผน หาข่าว ปฏิบัติงานในด้าน การป้องกันอาชญากรรม และรักษาความสงบเรียบร้อย งานคณะกรรมการตรวจสอบและติดตาม การบริหารงานตำรวจ งานชุมชนและมวลชนสัมพันธ์ในรูปแบบต่าง ๆ รวมทั้งงานอื่นที่มีลักษณะ

เกี่ยวข้องเพื่อป้องกันมิให้อาชญากรรมบังเกิดขึ้น ภายในเขตอำนาจรับผิดชอบหรือเขตพื้นที่การปกครองของสถานีตำรวจ รวมทั้งการตรวจสอบ ติดตาม ประเมินผลและพัฒนางานดังกล่าว

3. งานจราจร มีหน้าที่เกี่ยวกับการวางแผน หาข่าว ปฏิบัติงานในด้านการควบคุมจราจร และบังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับการจราจร งานจราจรตามโครงการพระราชดำริ รวมทั้งงานอื่นที่มีลักษณะเกี่ยวข้อง เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดปัญหาด้านการจราจร ภายในเขตอำนาจหน้าที่รับผิดชอบหรือเขตพื้นที่การปกครองของสถานีตำรวจ ตลอดจนพื้นที่ที่มีการจราจรต่อเนื่องกัน รวมทั้งการตรวจสอบ ติดตาม ประเมินผล และพัฒนางานดังกล่าว

4. งานสืบสวนปราบปราม มีหน้าที่เกี่ยวกับการวางแผน หาข่าว ปฏิบัติงานในด้านการสืบสวนปราบปรามอาชญากรรม ซึ่งเป็นการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัติต่าง ๆ ที่มีโทษทางอาญาทุกฉบับ การติดตามจับกุมผู้ต้องหาตามหมายจับต่าง ๆ ตลอดจนองค์หรือเครือข่ายที่อยู่เบื้องหลัง รวมทั้งงานอื่นที่มีลักษณะเกี่ยวข้อง เพื่อมิให้ผู้ใดละเมิดกฎหมายและสร้างอิทธิพลขึ้นภายในเขตอำนาจรับผิดชอบหรือเขตพื้นที่การปกครองของสถานีตำรวจ รวมทั้งการตรวจสอบ ติดตาม ประเมินผล และพัฒนางานดังกล่าว

5. งานสืบสวนสอบสวน มีหน้าที่เกี่ยวกับการวางแผน หาข่าว ปฏิบัติงานในด้านการสืบสวนสอบสวนคดีอาญา การแสวงหาและรวบรวมพยานหลักฐานเพื่อพิสูจน์การกระทำความผิดร่วมกับพนักงานสอบสวน การเปรียบเทียบปรับ การควบคุมผู้ต้องหาส่งพนักงานอัยการหรือศาล การส่งหมายเรียก หมายจับ หมายศาล รวมทั้งงานอื่นที่มีลักษณะเกี่ยวข้อง เพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่ประชาชนอย่างมีประสิทธิภาพสูงสุดภายในเขตอำนาจรับผิดชอบหรือเขตพื้นที่การปกครองของสถานีตำรวจ รวมทั้งการตรวจสอบติดตาม ประเมินผล และพัฒนางานดังกล่าว สำหรับพนักงานสอบสวน มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการสอบสวนคดีอาญาทุกประเภท ปฏิบัติงานในด้านการรวบรวมพยานหลักฐานเพื่อพิสูจน์การกระทำความผิด เพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่ประชาชนอย่างมีประสิทธิภาพสูงสุดภายในเขตอำนาจรับผิดชอบหรือเขตพื้นที่การปกครองของสถานีตำรวจ รวมทั้งการตรวจสอบติดตาม ประเมินผล และพัฒนางานดังกล่าว

6. หน่วยปฏิบัติการพิเศษ มีหน้าที่เกี่ยวกับการวางแผน หาข่าว ปฏิบัติงานในด้านการป้องกันปราบปรามอาชญากรรม การจลาจล การก่อการร้าย การรักษาความสงบเรียบร้อย และความมั่นคงของชาติ ตลอดจนสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยต่าง ๆ ภายในเขตอำนาจรับผิดชอบหรือเขตพื้นที่การปกครองของสถานีตำรวจ รวมทั้งการตรวจสอบติดตาม ประเมินผล และพัฒนางานดังกล่าว

โครงการพัฒนาสถานีตำรวจเพื่อประชาชนของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ

ตามโครงการพัฒนาสถานีตำรวจเพื่อประชาชน สำนักงานตำรวจแห่งชาติกำหนดให้ทุกสถานีตำรวจทุกแห่งตลอดจนหน่วยงานในลักษณะเดียวกัน ปรับปรุงพัฒนาประสิทธิภาพการปฏิบัติงานในด้านต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ด้านการบริหารทั่วไป ด้านการอำนวยความสะดวกทางอาญา ด้านการรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ด้านการควบคุมและจัดการจราจร ด้านการประชาสัมพันธ์และแสวงหาความร่วมมือจากประชาชน ด้านการปรับปรุงสถานีทำการและสภาพแวดล้อม ด้านการบริหารงานและปกครองบังคับบัญชา โดยพิจารณาดำเนินการให้เหมาะสมกับการกิจ หน้าที่ความรับผิดชอบ ภายใต้ขีดความสามารถที่สถานีตำรวจ หรือหน่วยงานในลักษณะเดียวกันจะดำเนินการ ได้เองเป็นลำดับแรก ดังนี้ (สำนักงานตำรวจแห่งชาติ, 2550)

1. ด้านการบริการทั่วไป คือ การบริการประชาชนอย่างรวดเร็ว เสร็จสิ้น ณ จุดเดียวกัน (One-stop Service) จัดเจ้าหน้าที่ไว้บริการประชาชนอย่างเพียงพอ กำกับดูแลการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ตำรวจผู้ให้บริการประชาชน รวมทั้งพนักงานรับโทรศัพท์ ปรับปรุงแก้ไขการปฏิบัติงานของงานธุรการได้อย่างรวดเร็ว กะทัดรัด และง่ายต่อการทำความเข้าใจ ประชาสัมพันธ์การให้บริการประชาชน เพิ่มขีดความสามารถการรับแจ้งเหตุด้วยเครื่องมือสื่อสารทุกชนิดให้สูงขึ้น จัดหาสิ่งอำนวยความสะดวกแก่ประชาชน จัดให้มีการบริการประชาชนนอกสถานี ตำรวจความคิดเห็นของประชาชนผู้มาใช้บริการ

2. ด้านการอำนวยความสะดวกทางอาญา คือ จัดเวรสอบสวนให้มีจำนวนพนักงานสอบสวนอย่างเหมาะสมเพียงพอ กำหนดช่วงระยะเวลาการปฏิบัติของเวรสอบสวนในแต่ละผลัดที่เหมาะสม จัดระบบการมอบหมายสำนวนการสอบสวนเหมาะสม จัดเจ้าหน้าที่สนับสนุนการทำหน้าที่ของเวรสอบสวน ให้สามารถปฏิบัติงานได้สะดวกรวดเร็ว พัฒนาขีดความสามารถทางการสอบสวนของนายตำรวจในสายงานอื่นที่มีคุณสมบัติสอบสวนได้ เพื่อนำมาทำหน้าที่พนักงานสอบสวน พัฒนาความรู้ของพนักงานสอบสวนเกี่ยวกับอาชญากรรมทางเศรษฐกิจและคอมพิวเตอร์ พัฒนาริธีกรรมของพนักงานสอบสวนนำวิทยาการตำรวจและเทคโนโลยีสมัยใหม่มาใช้ในการสืบสวนสอบสวน ตรวจสอบการปฏิบัติงานของพนักงานสอบสวนให้เป็นไปตามกฎระเบียบของทางราชการ ปรับปรุงแก้ไขการปฏิบัติงานที่เกี่ยวกับการสอบสวนให้สะดวกและรวดเร็วยิ่งขึ้น ควบคุมดูแลพนักงานสอบสวนให้อำนวยความสะดวกด้านการสอบสวนอยู่เสมอ มอบอำนาจและถือปฏิบัติตามระเบียบว่าด้วยเรื่องการปล่อยตัวชั่วคราว การสั่งคดี และการตั้งคืนของกลาง ปรับปรุงระบบการควบคุมสำนวนการสอบสวนทั้งคดีที่ยังไม่เสร็จสิ้นและคดีที่เสร็จสิ้นแล้ว ให้การช่วยเหลือคุ้มครองผู้เสียหาย เหยื่ออาชญากรรมและพยาน

3. ด้านการรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน คือ ปรับปรุงพัฒนาระบบสายตรวจให้เหมาะสมกับสถานภาพอาชญากรรมและสถานการณ์ในพื้นที่ อบรมเพิ่มพูนความรู้ความสามารถ ซึ่งแจ้งภารกิจ และตรวจสอบความพร้อมของเจ้าหน้าที่สายตรวจก่อนออกปฏิบัติงาน ให้เจ้าหน้าที่สายตรวจออกพบปะเยี่ยมเยียนประชาชนอย่างสม่ำเสมอ ปรับปรุงการติดต่อสื่อสาร และควบคุมสั่งการให้เจ้าหน้าที่สายตรวจไปถึงที่เกิดเหตุโดยเร็วที่สุด ปรับปรุงระบบผู้ยามและที่พัคสายตรวจให้มีความพร้อมที่จะสกัดจับคนร้าย ตั้งจุดตรวจค้นบุคคลและยานพาหนะตามสถานการณ์ที่เหมาะสม ระดมป้องกันปราบปรามอาชญากรรมทุกเดือน ขยายงานตำรวจชุมชนสัมพันธ์เพื่อแสวงหาความร่วมมือและการมีส่วนร่วมของประชาชนให้ครอบคลุมทั่วประเทศ พัฒนาระบบตำรวจชุมชน โดยกระจายกำลังตำรวจไปสู่การปฏิบัติในพื้นที่ในรูปแบบต่างๆ เฝ้าระวังการสืบสวนจับกุมคนร้ายคดีสำคัญ คดีความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน และเฝ้าระวังสืบสวนจับกุมผู้ต้องหาคดีค้างเก่า ควบคุมปราบปรามแหล่งอบายมุขอย่างจริงจังและต่อเนื่อง ปราบปรามยาเสพติดทุกประเภทอย่างเฝ้าระวัง ตรวจจับและแก้ไขปัญหายาเสพติด มีผลงานด้านป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม และการสร้างความเดือดร้อนรำคาญแก่นักท่องเที่ยว ป้องกันปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับป่าไม้ และทรัพยากรธรรมชาติ ปรับปรุงระบบการจัดทำข้อมูลท้องถิ่น และเก็บรวบรวมข้อมูลพื้นฐานของสถานีตำรวจให้ถูกต้องเป็นปัจจุบัน จัดทำและซักซ้อมแผนเผชิญเหตุที่ก่อให้เกิดภัยอันตรายแก่ประชาชนอยู่เสมอ

4. ด้านการควบคุมและจัดการจราจร คือ กำหนดแผนควบคุมและจัดการจราจรอย่างเป็นระบบ จัดกำลังตำรวจควบคุมและจัดการจราจรในบริเวณหรือจุดที่มีปัญหาจราจร จัดกำลังตำรวจไว้อำนวยความสะดวกการจราจร และเคร่งครัดในการบังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับการจราจร อำนวยความสะดวกด้านการเปรียบเทียบปรับตามใบสั่งเจ้าหน้าที่พนักงานจราจร อบรมเผยแพร่ความรู้ความเข้าใจ และปลูกฝังวินัยจราจรแก่ประชาชนเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาจราจร วางแผนและจัดการจราจรให้สอดคล้องประสานกับการปฏิบัติงานด้านป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมของสถานีตำรวจมีการประสานงานกับหน่วยงานภาครัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาการปฏิบัติงานจัดทำแผนแก้ไขปัญหารจราจรให้สามารถตอบสนองต่อความต้องการของประชาชน

ข้อมูลทั่วไปของสถานีตำรวจภูธรอำเภอเมืองเพชรบุรี

สถานที่ตั้ง

สถานที่ตั้งของสถานีตำรวจภูธรอำเภอเมืองเพชรบุรี ไม่ปรากฏชัดเจนว่าก่อสร้างขึ้นเมื่อใด ตั้งอยู่เลขที่ 3 ถนนราชวิถี ตำบลคลองกระแซง อำเภอเมืองเพชรบุรี เดิมเป็นอาคารไม้สองชั้น ต่อมาปี พ.ศ.2525 สมัยนายชาติ รัตนราช เป็นผู้ว่าราชการจังหวัดเพชรบุรี ได้มอบงบประมาณมาส่วนหนึ่งให้ต่อเติมอาคารสถานีตำรวจขึ้นใหม่ ซึ่งในครั้งนั้น เจ้าหน้าที่ตำรวจได้รับการช่วยเหลือ และความร่วมมือจากพ่อค้า ประชาชนพร้อมด้วยผู้มีชื่อเสียงของจังหวัดเพชรบุรี ร่วมบริจาคเงินและสิ่งของจนสร้างสำเร็จเป็นอาคารคอนกรีตทรงไทยสองชั้น ซึ่งจะเห็นได้จากที่เป็นอยู่ในปัจจุบันนี้ และนับว่าเป็นที่น่ายินดีอย่างยิ่งในการต่อเติมอาคารที่ทำการแห่งนี้ มิได้ใช้งบประมาณของทางราชการแต่อย่างใด

สภาพภูมิศาสตร์

สถานีตำรวจภูธรอำเภอเมืองเพชรบุรี ตั้งอยู่ในใจกลางเมืองเพชรบุรี pq 036493 ตั้งอยู่เลขที่ 3 ถนนราชวิถี ตำบลคลองกระแซง อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี ห่างจากกรุงเทพฯมาทางทิศใต้ ประมาณ 135 กม. (ธนบุรี-ปากท่อ สายใหม่) มีพื้นที่รับผิดชอบ 283.901 ตารางกิโลเมตร หรือ 177,438.12 ไร่ ลักษณะ ภูมิประเทศโดยทั่วไปเป็นที่ราบ มีอากาศแบบมรสุม ไม้ร้อนจัดและหนาวจัด พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นที่ราบลุ่ม และที่ราบชายทะเล เหมาะแก่การทำนา ทำสวนผลไม้ พืชผักสวนครัว เลี้ยงสัตว์ เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ มีแม่น้ำเพชรบุรีไหลผ่าน มีเส้นทางคมนาคมสายหลัก คือ ถนนเพชรเกษม (ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 4) มีอาณาเขตติดต่อกับอำเภอต่างๆดังนี้ ทิศเหนือ ติดต่อกับอำเภอบ้านแหลม จังหวัดเพชรบุรี ทิศใต้ติดต่อกับ อำเภอบ้านลาด อำเภอท่ายาง จังหวัดเพชรบุรี ทิศตะวันออก ติดต่อกับอำเภอบ้านแหลม จังหวัดเพชรบุรี ทิศตะวันตก ติดต่อกับอำเภอเขาย้อย และอำเภอบ้านลาดจังหวัดเพชรบุรี

ประชากร

1. ประชากร รวมทั้งสิ้น 121,523 คน เป็นชาย 58,763 คน เป็นหญิง 62,760 คน
2. ประชากรแฝง โดยเฉลี่ย ประมาณ 50,000 คน (มาจากที่อื่น ไป-กลับ และอยู่ชั่วคราว)
3. ความหนาแน่นของประชากรเฉลี่ยต่อพื้นที่ประมาณ 428 คน ต่อ ตารางกิโลเมตร (ในเขตเทศบาล 971 คน/ตร.กม. นอกเขตเทศบาล 336 คน/ตร.กม.)

ประชากรส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ 97.95 % (119,033 คน) นับถือศาสนาอิสลาม 1.76 % (2,140 คน) และนับถือศาสนาคริสต์ 0.29 % (350 คน)

อาชีพ ส่วนใหญ่ ทำนา เลี้ยงสัตว์ ทำสวนผลไม้ ประมง ค้าขาย พืชเศรษฐกิจ คือ ข้าว ผลไม้ สัตว์เศรษฐกิจ คือ โคนม/เนื้อ สุกร ไก่ เป็ด กุ้ง ปลา อุตสาหกรรม ได้แก่ โรงสีข้าว โรงงาน ตัดเย็บเสื้อผ้าและเครื่องหนัง โรงงานทำขนม โรงงานแปรรูปอาหาร

เขตการปกครอง

การบริหารราชการส่วนภูมิภาคสถานีตำรวจภูธรอำเภอเมืองเพชรบุรี รับผิดชอบ 14 ตำบล ดังนี้ ตำบลท่าราบ ตำบลคลองกระแชง ตำบลบ้านกุ่ม ตำบลบ้านหม้อ ตำบลหนองโสน ตำบลธงชัย ตำบลเวียงคอย ตำบลไร่ส้ม ตำบลหัวสะพาน ตำบลต้นมะม่วง ตำบลต้นมะพร้าว ตำบลโพธิ์พระ ตำบลบางจาน และตำบลบางจาก

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง ผลสำเร็จในการปราบปรามอาชญากรรมของสายตรวจสถานีตำรวจภูธรเมืองเพชรบุรี ผู้ศึกษาได้ศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อนำมาใช้ศึกษาตัวแปร ความสัมพันธ์ของตัวแปร ตลอดจนผลการวิจัย เพื่อตรวจสอบและสนับสนุนการวิจัยครั้งนี้ และจากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่ามีการนำนโยบายที่เกี่ยวข้องกับแผนป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมไปปฏิบัติ โดยพบว่าการนำนโยบายที่เกี่ยวข้องกับแผนป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมไปปฏิบัติมีประสิทธิผลเพิ่มขึ้น ซึ่งเกิดจากปัจจัยหลายปัจจัยที่ในการนำนโยบายไปปฏิบัติ โดยสามารถสรุปแนวคิดเพื่อใช้เป็นแนวทางในการศึกษาครั้งนี้ได้ ดังนี้

กมล สาดศรี (2541) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการนำนโยบายการป้องกันและแก้ไข ปัญหาสารเสพติดในสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการนำนโยบายการป้องกันและแก้ไข ปัญหาสารเสพติดของ กรมสามัญศึกษาไปปฏิบัติ ศึกษาเฉพาะกรณีจังหวัดอำนาจเจริญ ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่าง มีความคิดเห็นในด้านความชัดเจนในวัตถุประสงค์ของนโยบายอยู่ในระดับสูง ส่วนด้านลักษณะของ สถานศึกษา ด้านกระบวนการถ่ายทอดนโยบาย และด้านการนำนโยบายไปปฏิบัติของสถานศึกษา พบว่า อยู่ในระดับปานกลาง และผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า เพศ อายุ อยุราชการ ระดับ การศึกษา ระดับรายได้ และลักษณะของสถานศึกษาที่แตกต่างกัน มีผลทำให้การนำนโยบายไปปฏิบัติ ไม่แตกต่างกัน

จรัญ เริงธรรม (2549) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ประสิทธิภาพของการป้องกันปราบปราม ยาเสพติดให้โทษของสถานีตำรวจภูธร อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย ผลการศึกษาพบว่า ผลการ ดำเนินงานตามแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 9 พ.ศ. 2545-2549 พบว่า มีการปฏิบัติตามนโยบายและแผน เพื่อการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในระดับมาก โดยมีการประสานงานความร่วมมือในงานด้าน

การข่าวสารพัฒนาข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการปราบปรามยาเสพติดมีการปราบปรามกลุ่มบุคคลผู้เกี่ยวข้องกับยาเสพติด มีการสกัดกั้นไม่ให้มีการลำเลียงยาเสพติดเข้ามาในประเทศไทยได้ ตลอดจนประชาชนให้ความร่วมมือในการแจ้งข่าวเบาะแสเกี่ยวกับยาเสพติด และมีการบังคับใช้กฎหมายอย่างจริงจังสำหรับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับคดียาเสพติด และมีการดำเนินคดียาเสพติดอย่างรวดเร็ว โปร่งใส และเป็นธรรม ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการดำเนินการปราบปรามยาเสพติด พบว่า ปัจจัยด้านกฎหมายและการบังคับใช้กฎหมาย ปัจจัยด้านการแปลงนโยบายไปสู่การปฏิบัติมีผลต่อการดำเนินงานในระดับสูง ส่วนปัจจัยด้านทรัพยากรและเวลามีความสัมพันธ์ต่อผลการดำเนินงาน ในระดับปานกลาง ปัญหาอุปสรรคในการการป้องกันปราบปรามยาเสพติดให้โทษของสถานีตำรวจภูธรอำเภอแม่สาย พบว่า ประสบปัญหาและอุปสรรคในด้านสภาพทางภูมิศาสตร์ของจังหวัดเชียงรายที่มีชายแดนติดกับประเทศพม่าและลาว ปัญหาด้านทรัพยากร พบว่า ขาดกำลังคนในการปฏิบัติงาน ขาดงบประมาณและอุปกรณ์เครื่องมือเครื่องใช้ ขาดการติดต่อประสานงานระหว่างเจ้าหน้าที่และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานขาดความรับผิดชอบไม่ปฏิบัติตามนโยบายและแผนอย่างจริงจัง

จุมพล สิกเสน (2547) ศึกษาวิจัยเรื่อง ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานป้องกันการปราบปรามอาชญากรรม ของเจ้าหน้าที่ตำรวจชั้นประทวนในสังกัดตำรวจภูธร จังหวัดเพชรบุรี ผลการศึกษาพบว่า ปัญหาและอุปสรรคในการป้องกันการปราบปรามอาชญากรรมของเจ้าหน้าที่ตำรวจชั้นประทวนที่ปฏิบัติงานป้องกันการปราบปรามอาชญากรรมของสถานีตำรวจในสังกัดตำรวจภูธร จังหวัดเพชรบุรี พบว่า มีปัญหาและอุปสรรคในด้านเจ้าหน้าที่ตำรวจขาดขวัญกำลังใจ และสวัสดิการ ปัญหาเกี่ยวกับยาเสพติด และปัญหาการถูกแทรกแซงจากผู้มีอิทธิพล

ชรินทร์ บัวเดือนหอม (2547) ศึกษาวิจัยเรื่อง ปัญหาการปฏิบัติงานป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมของเจ้าหน้าที่สายตรวจ : ศึกษากรณี กองบังคับการตำรวจนครบาล 6 ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่ทำให้เกิดปัญหาในการปฏิบัติงานและปราบปรามอาชญากรรมของเจ้าหน้าที่สายตรวจ ในสังกัดกองบังคับการตำรวจนครบาล 6 ในด้านกำลังพล งบประมาณ ยังไม่เพียงพอ ต้องปรับปรุงอย่างเร่งด่วนและด้านนโยบายป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมของเจ้าหน้าที่ตำรวจสายตรวจ ยังต้องปรับปรุงให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ชาคริต ถิ่นจันทร์ (2545) ทำการศึกษาความร่วมมือของประชาชนในการป้องกันอาชญากรรมในเขตท้องที่สถานีตำรวจภูธรอำเภอเมืองเชียงใหม่ ผลการศึกษาพบว่า ประชาชนให้ความสนใจต่อข่าวสารเกี่ยวกับการป้องกันการเกิดอาชญากรรมและการปราบปราม และมีความมั่นใจต่อการปฏิบัติหน้าที่ในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมของเจ้าหน้าที่ในระดับปานกลาง ทั้งต่อการทำงานของตำรวจ และการทำงานของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และเจ้าหน้าที่องค์กร

บริหารส่วนตำบลประชาชนส่วนใหญ่ไม่ได้มีการจัดเวรยามเพื่อป้องกันภัยโจรผู้ร้ายในชุมชน ประชาชนได้ให้ความร่วมมือกับภาคราชการในกิจกรรมเกี่ยวกับการป้องกันอาชญากรรมน้อยทั้งนี้ การเข้าร่วมการฝึกอบรมหรือเข้าร่วมกิจกรรมของเจ้าหน้าที่บ้านเมืองในเรื่องเกี่ยวกับการป้องกันภัยจากโจรผู้ร้าย การได้เข้าแจ้งแก่เจ้าหน้าที่ตำรวจให้รู้ถึงเบาะแสของผู้ที่ลงมือกระทำผิดกฎหมาย การได้แจ้งแก่เจ้าหน้าที่ตำรวจถึงกรณีที่ได้ประสบเหตุการณ์ซึ่งเชื่อว่ามีผู้ที่กำลังจะก่ออาชญากรรม และการได้เคยช่วยเหลือเจ้าหน้าที่ตำรวจในการจับกุมผู้ร้าย

นนทพัฒน์ สิงห์ประยูร (2548) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการนำนโยบายสาธารณะไปปฏิบัติ กรณีศึกษานโยบายการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติด ในเขตพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ ผลการศึกษาพบว่า ผลของการนำนโยบายการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดไปปฏิบัติ ในเขตพื้นที่ อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ มีแนวโน้มการแพร่ระบาดของยาเสพติดลดลง ผลการวิเคราะห์ ความแตกต่าง พบว่า เจ้าหน้าที่ตำรวจที่ อายุ ชั้นยศ อายุราชการ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่างกัน มีความเห็นต่อผลของการนำนโยบายการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดยาเสพติดไปปฏิบัติไม่แตกต่างกัน ส่วนเจ้าหน้าที่ตำรวจที่ ระดับการศึกษา และการปฏิบัติในพื้นที่ต่างกัน มีความเห็นต่อผลการผลการนำนโยบายการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดไปปฏิบัติ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 วิเคราะห์ความสัมพันธ์ พบว่า ความชัดเจนของนโยบาย ทรัพยากร ทัศนคติของผู้นำนโยบายไปปฏิบัติ การสื่อสาร และการประสานงานระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ การสนับสนุนทางการเมือง และการมีส่วนร่วม มีความสัมพันธ์ทางบวกกับผลของการนำนโยบายการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดไปปฏิบัติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ทุกตัวแปร ผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณในการวิเคราะห์ตัวแปรอิสระที่มีผลต่อตัวแปรตาม พบว่า ตัวแปรอิสระที่มีอิทธิพลต่อตัวแปรตามมากที่สุดและรองลงมา ได้แก่ การสื่อสารและการประสานงานระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ การมีส่วนร่วม และการสนับสนุนทางการเมือง โดยทุกตัวแปรอิสระมีอิทธิพลทางบวกในการอธิบายหรือพยากรณ์ผลของการนำนโยบายการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดยาเสพติดไปผลของการนำนโยบายการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดยาเสพติดไปปฏิบัติ

บุญชัย วงศ์เต๊ะ (2545) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในหมู่บ้านบ่อสร้าง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ปัญหาและอุปสรรคในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดของเจ้าหน้าที่ตำรวจ คือ ประชาชนไม่กล้าให้ความร่วมมือในการแจ้งเบาะแส และข่าวสาร เพราะยังมีความเชื่อว่าตำรวจมีส่วนเกี่ยวข้องกับการค้าและจำหน่ายยาบ้า ภารกิจของตำรวจมีมาก การทำงานประสานร่วมกับองค์กรอื่น ๆ ไม่สามารถทำได้มากเท่าที่ควร กระบวนการและขั้นตอนของการตรวจจับตามกฎหมายใหม่ตามรัฐธรรมนูญทำได้ยาก มีขั้นตอนยุ่งยากใช้เวลานาน

พงษ์ชนก ยิ่งวิริยะ (2546) ได้ศึกษาบทบาทของกองทัพภาคที่ 3 ในการจัดปัญหา ยาเสพติดตามแนวชายแดนไทยได้ให้ความเห็นว่า ประชาชนจำนวนมากมีฐานะยากจนเข้าร่วม ขบวนการค้ายาเสพติด เนื่องจากมีผลประโยชน์มหาศาลทำให้การจับกุมยาเสพติดไม่สิ้นสุด นอกจากนี้ ผู้มีอิทธิพลบางส่วน เช่น นักการเมือง ข้าราชการ ผู้นำท้องถิ่น บางคนให้ความช่วยเหลือกระบวนการ ค้ายาเสพติด ทำให้การดำเนินการจับกุม ไม่ประสบผลสำเร็จ เนื่องจากมีการส่งข่าวสารได้กับเป้าหมาย รู้ล่วงหน้า

มณฑล ปัญญารงค์ (2545) ได้ศึกษาเรื่องแนวทางการพัฒนาสถานีตำรวจภูธรอำเภอ สันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่ ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาสถานีตำรวจ มี 7 ประการ ได้แก่ มาตรฐานและวัตถุประสงค์ของภารกิจต้องมีความชัดเจน การสนับสนุนด้านงบประมาณและ แรงจูงใจอื่นๆ การสื่อข้อความระหว่างหน่วยงานและกิจกรรมหรือภารกิจเพื่อให้การบังคับใช้มีผล การมีส่วนร่วมของผู้ปฏิบัติและประชาชน คุณลักษณะของหน่วยงานที่ปฏิบัติ คือ ซึ่ดความสามารถ ของหน่วยปฏิบัติ สภาวะทางเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง รวมทั้งการสนับสนุนของหน่วยงานที่ เกี่ยวข้อง ส่วนปัจจัยที่สำคัญ ได้แก่ ปัจจัยทางด้านทรัพยากรมนุษย์ งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ และ วิธีการบริหารงาน โดยเน้นเรื่องภาวะผู้นำเป็นสำคัญ

วีระชาติ สืบสังข์ (2544) ศึกษาวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกัน และปราบปรามอาชญากรรม: ศึกษาเฉพาะกรณีสถานีตำรวจนครบาลสามเสน ผลการศึกษาพบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมในภาพรวมอยู่ในระดับ ปานกลาง ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม ได้แก่ ระยะเวลาในการพักอาศัยอยู่ในเขตพื้นที่ของสถานีตำรวจนครบาลสามเสน การประสบปัญหา เกี่ยวกับอาชญากรรม การเข้าอบรมหรือเข้าร่วมกิจกรรมในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม การรู้จักคุ้นเคยกับเจ้าหน้าที่การติดต่อประสานงานกับเจ้าหน้าที่ การได้รับการบริการจากเจ้าหน้าที่และการพบปะสังสรรค์กับเจ้าหน้าที่

วุฒิพงษ์ นาวัน (2542) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการปราบปรามยาเสพติดของ เจ้าหน้าที่ตำรวจชั้นประทวนในสถานีตำรวจ สังกัดกองบัญชาการตำรวจนครบาล ยาเสพติด ผลการศึกษา พบว่า ผลการปราบปราม ยาเสพติดอยู่ในระดับปานกลาง เจ้าหน้าที่ตำรวจชั้นประทวน จำแนกตามชั้นยศ อายุ อายุราชการ อายุงาน สถานภาพสมรส และระดับการศึกษาที่ต่างกัน มีผลทำให้ การปราบปรามยาเสพติดไม่แตกต่างกัน การมีประสบการณ์ในการปฏิบัติหน้าที่ การได้รับการฝึกอบรม ด้านยาเสพติด การมีโอกาสก้าวหน้าในการปฏิบัติหน้าที่ ภาวะผู้นำของผู้บังคับบัญชา และการได้รับความร่วมมือจากประชาชนมีความสัมพันธ์กับผลการปราบปรามยาเสพติด แต่การได้รับการสนับสนุน ด้านต่าง ๆ ไม่มีความสัมพันธ์กับผลการปราบปรามยาเสพติด การได้รับความช่วยเหลือจากประชาชน

การได้รับการฝึกอบรมด้านยาเสพติด เจ้าหน้าที่ตำรวจชั้นประทวนที่มียศ ส.ต.อ. เป็นตัวแปรที่สามารถรวมพยากรณ์ ความแปรผันของผลการปราบปรามยาเสพติดได้ ร้อยละ 19.07

สมเกียรติ แสงสินสร (2541) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการปฏิบัติการปราบปรามยาเสพติดของข้าราชการตำรวจ กองบัญชาการตำรวจปราบปรามยาเสพติด ผลการศึกษาพบว่า ผลการปฏิบัติงานปราบปรามยาเสพติดของข้าราชการตำรวจ กองบัญชาการตำรวจปราบปรามยาเสพติด อยู่ในระดับปานกลาง ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ อายุของข้าราชการตำรวจที่แตกต่างกัน ไม่ส่งผลทำให้การปฏิบัติงานแตกต่างกัน และระดับการศึกษาที่แตกต่างกันมีผลทำให้การปฏิบัติงานแตกต่างกัน ปัจจัยเกี่ยวกับองค์การ ได้แก่ ความรู้สึกต่อองค์การ ความสัมพันธ์กับผู้บังคับบัญชา ความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงานของตำรวจปราบปรามยาเสพติดที่แตกต่างกัน มีผลต่อการปฏิบัติงาน ที่แตกต่างกัน และปัจจัยเกี่ยวกับงาน ได้แก่ ความพึงพอใจในงานของตำรวจปราบปรามยาเสพติดที่แตกต่างกัน มีผลต่อการปฏิบัติงานที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

สมคิด ศรีชัย (2547) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การน่านโยบายป้องกันและปราบปรามยาเสพติดไปปฏิบัติของสถานีตำรวจภูธรตำบลโพธิ์กลาง อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา ผลการวิจัยพบว่า เจ้าหน้าที่ตำรวจมีความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิผลการน่านโยบายป้องกันและปราบปรามยาเสพติดไปปฏิบัติของสถานีตำรวจภูธรตำบลโพธิ์กลาง อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา โดยรวมและเป็นรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมากโดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดและรองลงมา คือ ด้านการติดตามด้านความรู้ความเข้าใจ ด้านสมรรถนะขององค์การและด้านการให้ความร่วมมือประชาชนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการน่านโยบายป้องกันและปราบปราม ยาเสพติดไปปฏิบัติของสถานีตำรวจภูธรตำบลโพธิ์กลาง อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า 3 ด้านอยู่ในระดับมาก เรียงจากมากไปหาน้อยคือ ด้านความรู้ความเข้าใจ ด้านนโยบายป้องกันและปราบปรามยาเสพติด และด้านสมรรถนะขององค์การ ส่วนด้านการประสานความร่วมมืออยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนประชาชนที่มีเพศต่างกันเห็นว่ามี การน่านโยบายป้องกันและปราบปรามยาเสพติดไปปฏิบัติ โดยรวมและเป็นรายด้าน 3 ด้านไม่แตกต่างกัน แต่ประชาชนเพศหญิงเห็นว่ามี การน่านโยบายดังกล่าวไปปฏิบัติในด้านความรู้ความเข้าใจมากกว่าประชาชนเพศชายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และประชาชนที่มีระยะเวลาอาศัยในท้องถิ่นต่างกันเห็นว่ามี การน่านโยบายดังกล่าวไปปฏิบัติโดยรวม และเป็นรายด้านไม่แตกต่างกัน

สมเดช คำมามูล (2546) ได้ทำการศึกษาอุปสรรคในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมของสถานีตำรวจภูธรอำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่ ผลการศึกษาพบว่า ในภาพรวมอุปสรรคในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมของสถานีตำรวจภูธรอำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่ อยู่ในระดับปานกลาง เจ้าหน้าที่ตำรวจยังสามารถปฏิบัติหน้าที่ และเมื่อพิจารณา

รายละเอียดจะเห็นได้ว่า อุปสรรคที่เป็นปัญหาต่อการปฏิบัติหน้าที่ในระดับสูง ได้แก่ งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ การสนับสนุนของหน่วยเหนือ การสนับสนุนจากองค์กรท้องถิ่นและการมีส่วนร่วมของชุมชน ส่วนอุปสรรคที่เป็นปัญหาในระดับกลางถึงระดับต่ำ ได้แก่ ภาวะผู้นำ บุคลากร อาคารสถานที่ การบริหารจัดการและการสนับสนุนจากหน่วยราชการ

สิทธิศักดิ์ พันธุ์พิชญานนท์ (2545) ศึกษาเรื่อง สภาพปัญหาและวิธีการป้องกันและแก้ไขปัญหาอาชญากรรมของชุมชน อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ ผลการศึกษาพบว่า สภาพปัญหาของชุมชนส่วนใหญ่เป็นเรื่องที่อยู่อาศัยและทางเข้าออกคับแคบ ปัญหาความแออัดของคนในชุมชน ปัญหาอาชญากรรม มีคดียาเสพติดเกิดขึ้นในชุมชนมากที่สุด รองลงมาเป็นคดีการพนัน และคดีลักทรัพย์ สำหรับปัญหาเรื่องยาเสพติดในชุมชน สาเหตุส่วนใหญ่เกิดจากชาวเขาต่างถิ่นที่เข้ามาอยู่ในชุมชน การแก้ไขปัญหาอาชญากรรมในชุมชนที่ผ่านใช้วิธีการจัดการฝึกอบรม การบรรยาย และการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ในส่วนการป้องกันอาชญากรรมของชุมชนเองได้มีการสร้างปฏิสัมพันธ์ซึ่งกันและกันในระหว่างสมาชิก มีการติดตั้งแสงไฟส่องสว่างบริเวณทางเดินอย่างทั่วถึงในเวลากลางคืน มีการช่วยกันสอดส่อง และแจ้งเบาะแสของบุคคลที่น่าสงสัย มีการฝากบ้านให้ เพื่อนบ้าน ดูแล มีการเลี้ยงสัตว์เอาไว้เฝ้าบ้าน และมีการสร้างบ้านเรือนให้มั่นคงแข็งแรง ปัญหาอุปสรรคในการมีส่วนร่วมป้องกันอาชญากรรมของชุมชนคือ ความไม่ไว้วางใจในการปฏิบัติหน้าที่ของตำรวจ การแตกความสามัคคีของชุมชน การไม่ค่อยมีเวลาว่างของชุมชนและการไม่มีความรู้ความเข้าใจในกิจกรรมที่จัดขึ้น

สุธิดา วงษ์พันธ์ (2544) ทำการศึกษาปัญหาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินในจังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งได้แก่ ปัญหาการลักทรัพย์ ปัญหาการวิ่งราวทรัพย์ ปัญหาการเฝ้ารถเอาเปรียบเกี่ยวกับราคาและคุณภาพของสินค้าหรือการบริการ ปัญหาการก่อความเดือดร้อนรำคาญ ปัญหายาเสพติด และปัญหาเกี่ยวกับแก๊งมาเฟีย นักท่องเที่ยวที่มีทัศนคติในแง่บวก กล่าวคือนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีทัศนคติที่ปัญหาดังกล่าวมีค่อนข้างน้อยและไม่ได้เป็นปัญหาร้ายแรงในจังหวัดเชียงใหม่ ผลการศึกษาในครั้งนี้สามารถเป็นเครื่องบ่งชี้ได้ว่า การดำเนินการตามนโยบายของรัฐบาลในการรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินแก่นักท่องเที่ยวต่างประเทศ ซึ่งเป็นปัจจัยหนึ่งในการส่งเสริมอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดี ทั้งจากหน่วยงานของรัฐบาลและเอกชน จนสามารถบรรลุเป้าหมายที่วางไว้เป็นที่น่าพอใจในระดับหนึ่งฉะนั้น หน่วยงานที่มีส่วนเกี่ยวข้อง โดยเฉพาะการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ตำรวจท่องเที่ยว และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ ควรดำเนินการตามแนวทางนโยบายที่วางไว้ และพัฒนาให้เหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบันให้สืบเนื่องต่อไปอย่างเป็นรูปธรรม

อิทธิพล เพียงจันทร์ (2549) ศึกษาการมีส่วนร่วมในการป้องกันอาชญากรรมของชุมชนในเขตอำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่ ผลการศึกษาพบว่า กำนัน/ผู้ใหญ่บ้าน สมาชิกตำรวจบ้าน และสมาชิกแจ้งข่าวอาชญากรรมป้องกันอาชญากรรมในเคหสถานของตนต่างให้ความร่วมมือในการป้องกันอาชญากรรมในชุมชน เช่น ช่วยเหลือเมื่อมีภัยพิบัติเกิดขึ้นในชุมชน ร่วมกันสร้างความเข้าใจอันดีกับประชาชน และดูแลความสงบเรียบร้อยภายในชุมชน เช่น การทะเลาะเบาะแว้ง การทำร้ายร่างกาย ซึ่งกันและกัน แจ้งข่าวอาชญากรรมในชุมชน และดูแลความสงบเรียบร้อยในช่วงเทศกาล เช่น ลอยกระทง สงกรานต์

สรุปการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาวิจัยเรื่อง ผลสำเร็จในการปราบปรามอาชญากรรมของสายตรวจสถานีตำรวจภูธรเมืองเพชรบุรีผู้เขียนได้ทบทวนแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องซึ่งมีเนื้อหาเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลสำเร็จและปัญหาในการปราบปรามอาชญากรรมของสายตรวจโดยได้กำหนด ตัวแปรต้น และตัวแปรตามดังนี้

ตัวแปรต้น

1. สถานภาพส่วนบุคคลของเจ้าหน้าที่ตำรวจ

1.1 เพศเป็นปัจจัยที่เป็นตัวกำหนดสถานภาพและบทบาทของบุคคล ซึ่งบุคคลที่มีเพศต่างกัน จะมีความคิดเห็นและการปฏิบัติในสิ่งต่าง ๆ ที่แตกต่างกันไป ดังงานวิจัยของ กมล สาดศรี (2541) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการนำนโยบายการป้องกันและแก้ไขปัญหาสารเสพติดในสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการนำนโยบายการป้องกันและแก้ไขปัญหาสารเสพติดของกรมสามัญศึกษาไปปฏิบัติ ศึกษาเฉพาะกรณีจังหวัดอำนาจเจริญ กลุ่มตัวอย่างที่มีเพศ มีผลทำให้การนำนโยบาย ไปปฏิบัติไม่แตกต่างกัน

1.2 อายุเป็นตัวบ่งบอกถึงการผ่านประสบการณ์ต่างๆในการดำเนินชีวิตมานาน้อย และความแตกต่างของสภาพร่างกาย ดังงานวิจัยของ นนทพัฒน์ สิงห์ประยูร (2548) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการนำนโยบายสาธารณะไปปฏิบัติ กรณีศึกษานโยบายการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติด ในเขตพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ ผลการศึกษาพบว่า เจ้าหน้าที่ตำรวจที่ อายุ ต่างกัน มีความเห็นต่อผลของการนำนโยบายการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดยาเสพติดไปปฏิบัติไม่แตกต่างกัน

1.3 สถานภาพสมรส เป็นสถานภาพที่แสดงให้เห็นความแตกต่างของเจ้าหน้าที่ตำรวจ เกี่ยวกับ สถานภาพโสด สมรส และหย่าร้าง ซึ่งอาจส่งผลทำให้เจ้าหน้าที่ตำรวจมีความคิดเห็นต่อผลสำเร็จในการปราบปรามอาชญากรรมที่แตกต่างกัน

1.4 อัตราเงินเดือน แสดงให้เห็นอัตราเงินเดือนของเจ้าหน้าที่ตำรวจที่ต่างกันส่งผลทำให้เจ้าหน้าที่ตำรวจมีความคิดเห็นต่อผลสำเร็จ ปัญหา และแนวทางแก้ปัญหาในการปราบปรามอาชญากรรมที่ต่างกัน

1.5 ระดับการศึกษาเป็นสถานภาพที่แสดงให้เห็น ความรู้ความสามารถของบุคคล ซึ่งอาจได้จากการศึกษาจากสถานศึกษา หรือความรู้จากการอบรมเลี้ยงดูมาจากครอบครัว ซึ่งอาจทำให้มีการปฏิบัติงานตามนโยบายที่ประสบผลสำเร็จได้ ดังงานวิจัยของ วุฒิพงษ์ นาวัน (2542) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการปราบปรามยาเสพติดของเจ้าหน้าที่ตำรวจชั้นประทวนในสถานีตำรวจ สังกัดกองบัญชาการตำรวจนครบาล ยาเสพติด ผลการศึกษาพบว่า ผลการปราบปราม ยาเสพติดอยู่ในระดับปานกลาง เจ้าหน้าที่ตำรวจชั้นประทวนที่มีระดับการศึกษาที่ต่างกันทำให้ผลการปราบปรามยาเสพติดไม่แตกต่างกัน และงานวิจัยของ สมเกียรติ แสงสินศรี (2541) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการปฏิบัติการปราบปรามยาเสพติดของข้าราชการตำรวจ กองบัญชาการตำรวจปราบปรามยาเสพติด ผลการศึกษาพบว่า เจ้าหน้าที่ที่มีระดับการศึกษาที่ต่างกันมีผลทำให้การปฏิบัติงานแตกต่างกัน ปัจจัยเกี่ยวกับองค์การ ได้แก่ ความรู้สึกต่อองค์การ ความสัมพันธ์กับผู้บังคับบัญชา

1.6 ระดับชั้นยศ เป็นปัจจัยที่แสดงให้เห็นว่าผู้ที่มีประสบการณ์ในการทำงานมากย่อมมีการเรียนรู้ในการทำงานที่ผ่านมามากกว่าผู้ที่ประสบการณ์ในการทำงานที่น้อยกว่า ซึ่งนำผลสู่ความคิดเห็นและระดับการปฏิบัติงานและความคิดเห็นในการนำนโยบายแผนป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมของสำนักงานตำรวจแห่งชาติไปปฏิบัติที่แตกต่างกันหรือไม่แตกต่างกันตามความคิดเห็นของแต่ละบุคคล ดังงานวิจัยของ วุฒิพงษ์ นาวัน (2542) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการปราบปรามยาเสพติดของเจ้าหน้าที่ตำรวจชั้นประทวนในสถานีตำรวจ สังกัดกองบัญชาการตำรวจนครบาล ยาเสพติด ผลการศึกษาพบว่าเจ้าหน้าที่ตำรวจชั้นประทวนจำแนกตามชั้นยศที่ต่างกันทำให้ผลการปราบปรามยาเสพติดไม่แตกต่างกัน

ตัวแปรตาม

1. ผลสำเร็จปัญหาในการปราบปรามอาชญากรรม

1.1 ด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน เป็นผลการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ การปราบปรามอาชญากรรมของสายตรวจสถานีตำรวจภูธรเมืองเพชรบุรี ส่งผลทำให้ประชาชนในมีความปลอดภัยทางด้านทรัพย์สิน และด้านร่างกายและจิตใจ

1.2 ด้านยาเสพติด เป็นผลการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ การปราบปรามอาชญากรรมของสายตรวจสถานีตำรวจภูธรเมืองเพชรบุรีมีการปราบปรามด้านยาเสพติดเพื่อส่งผลทำให้มีคดียาเสพติดน้อยลง

1.3 ด้านลักทรัพย์และปล้นทรัพย์ เป็นผลการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ การปราบปรามอาชญากรรมของสายตรวจสถานีตำรวจภูธรเมืองเพชรบุรี มีการปราบปรามด้านลักทรัพย์และปล้นทรัพย์น้อยลง เพื่อความปลอดภัยของประชาชนในชุมชนมากขึ้น

1.4 ด้านความมั่นคงในชีวิต เป็นผลการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ การปราบปรามอาชญากรรมของสายตรวจสถานีตำรวจภูธรเมืองเพชรบุรี ส่งผลทำให้ประชาชนมีความปลอดภัยและมั่นคงในชีวิตมากขึ้น

2. ปัญหาในการปราบปรามอาชญากรรม

2.1 งบประมาณ เป็นปัญหางบประมาณที่เพียงพอต่อการจัดซื้อวัสดุอุปกรณ์เครื่องมือในการปฏิบัติงาน รวมทั้งหน่วยงานต้นสังกัดจัดสรรงบประมาณในการจัดซื้ออุปกรณ์เครื่องมือเครื่องใช้ในการปฏิบัติงานอย่างเพียงพอ รวมทั้งงบประมาณในการปฏิบัติงานด้านการปราบปรามอาชญากรรมการปราบปรามอาชญากรรมของสถานีตำรวจภูธรเมืองเพชรบุรี

2.2 ยานพาหนะ เป็นปัญหาการเตรียมยานพาหนะให้เพียงพอต่อการปราบปรามอาชญากรรมของสถานีตำรวจภูธรเมืองเพชรบุรี

2.3 เครื่องมือและอุปกรณ์ เป็นปัญหาในการเตรียมความพร้อมของอุปกรณ์เครื่องมือเครื่องใช้ในการปฏิบัติงาน เช่น อาวุธปืน วิทยุสื่อสาร รวมทั้งมียานพาหนะในการปฏิบัติงานการปราบปรามอาชญากรรม มีจำนวนเพียงพอและพร้อมใช้งานของการปราบปรามอาชญากรรมของสถานีตำรวจภูธรเมืองเพชรบุรี

2.4 การบริหารจัดการ เป็นปัญหาในการบริหารจัดการด้านต่างๆ ได้แก่ ด้านบุคลากร ด้านการประสานงาน ข้อมูลข่าวสารเพื่อนำมาเป็นข้อมูลในการติดตามจับกุมผู้กระทำผิด

3. แนวทางแก้ปัญหการปราบปรามอาชญากรรม

3.1 บุคลากรและเจ้าหน้าที่ เป็นบุคลากรและเจ้าหน้าที่ที่มีการปรับปรุงและมีเทคนิควิธีการในการปฏิบัติงานการปราบปรามอาชญากรรมรวมทั้งต้องมีการเตรียมความพร้อมเพื่อปฏิบัติหน้าที่ให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น และเจ้าหน้าที่ตำรวจมีความรู้ ความเข้าใจในระเบียบ กฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับเกี่ยวกับการปราบปรามอาชญากรรม เจ้าหน้าที่ตำรวจปฏิบัติงานโดยเน้นความปลอดภัย และความสงบสุขของประชาชนเป็นหลัก มีทักษะ และความสามารถในการใช้อาวุธปืน และอาวุธอื่น มีทักษะและความสามารถในการไกล่เกลี่ย และเจรจาทำความเข้าใจกับผู้ร้ายได้ เจ้าหน้าที่ตำรวจมีความพร้อม เสียสละเวลาและเต็มใจในการปฏิบัติงานปราบปรามอาชญากรรม

รวมทั้งภาระหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายสอดคล้องกับความรู้ความสามารถและศักยภาพของเจ้าหน้าที่
ตำรวจแต่ละคน

3.2 การบริหารและการบังคับบัญชา เป็นผู้บังคับบัญชาให้ความช่วยเหลือ
สนับสนุนให้ความช่วยเหลือ และเอื้ออำนวยให้มีการปฏิบัติงานปราบปรามอาชญากรรมอย่างเต็มที่
ผู้บังคับบัญชาสั่งการ และมีนโยบายในการปฏิบัติงานด้านการปราบปรามอาชญากรรมอย่างชัดเจน
และสามารถนำมาปฏิบัติได้ผู้บังคับบัญชาเปิดโอกาสให้ได้แสดงความรู้ความสามารถอย่างเต็มที่
ผู้บังคับบัญชาให้การสนับสนุน ช่วยเหลือเจ้าหน้าที่ตำรวจให้ได้รับการอบรม พัฒนาทักษะ ฝีมือ
ในการปราบปรามอาชญากรรมอย่างต่อเนื่อง

3.3 งบประมาณ เป็นการปรับให้มีการสนับสนุนงบประมาณเพิ่มเติมในส่วนของ
งบประมาณมีเพียงพอต่อการปฏิบัติงานการปราบปรามอาชญากรรมของสายตรวจสถานีตำรวจภูธร
เมืองเพชรบุรี

3.4 ขวัญและกำลังใจ เป็นการให้ความช่วยเหลือ สนับสนุนด้านเบี่ยงเลี้ยง และ
ค่าตอบแทนการให้ความช่วยเหลือ และสวัสดิการอื่น ๆ เพื่อเสริมสร้างขวัญและกำลังใจในการ
ปฏิบัติงานให้แก่เจ้าหน้าที่ตำรวจในการปราบปรามอาชญากรรม

3.5 สวัสดิการของตำรวจ เป็นสวัสดิการต่างๆ ขวัญและกำลังใจ แรงจูงใจใน
เจ้าหน้าที่ในการปฏิบัติงานการปราบปรามอาชญากรรมของสายตรวจสถานีตำรวจภูธรเมือง
เพชรบุรี

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สามารถนำมาใช้ประกอบในการศึกษา
เรื่องความสำเร็จและปัญหาการปราบปรามอาชญากรรมของสายตรวจสถานีตำรวจภูธรอำเภอเมือง
เพชรบุรี